

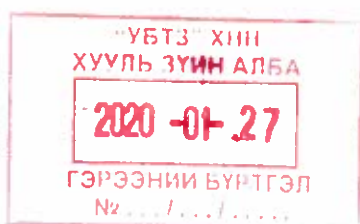
Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн "УБТЗ" нийгэмлэг

ТЕНДЕРИЙН БАРИМТ БИЧИГ

Тендер шалгаруулалт: "УБТЗ"-ын ажилчдын зуны ажлын хувцас оёулах
№ УБТЗ/2020/НТШ/02

УБТЗ/2020/НТШ/02

Улаанбаатар хот - 2020 он

УБТЗ/2020/НШ/02

....тоот гэрээг
бүртгэв.
УБТЗ-ын хуулийн зөвлөх
.....
2020 он 01 сар 27 өдөр

УБТЗ-ын
ХУУЛИЙН
ЗӨВЛӨХ

АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ТЕНДЕРИЙН ЖИШИГ БАРИМТ БИЧИГ

ГАРЧИГ

ХЭСЭГ 1 – ТЕНДЕР ШАЛГАРУУЛАЛТЫН ЖУРАМ

Бүлэг I. Тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгаа (ТӨӨЗ)

Энэ бүлэг нь тендер бэлтгэхэд шаардлагатай бүх мэдээллийг тендерт оролцогчдод өгнө. Тендер ирүүлэх, тендер нээх, үнэлэх болон гэрээ байгуулах эрх олгохтой холбоотой мэдээлэл, мөн хамгийн сайн тендерийг шалгаруулах үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, аргачлал болон тендерт оролцогч тухайн гэрээг гүйцэтгэх чадвартай эсэхийг тогтоох чадварын шалгуур үзүүлэлт, түүнд тавигдах хамгийн доод шаардлагууд энд бичигдсэн байна. Нэгдүгээр бүлэг дэх зүйл заалтуудыг захиалагч өөрчлөхгүйгээр ашиглах ёстой.

Бүлэг II. Тендер шалгаруулалтын өгөгдлийн хүснэгт (ТШӨХ)

Энэ бүлэг нь тухайн худалдан авалт бүрт тохирсон онцлог заалтуудыг агуулах бөгөөд эдгээр заалтууд нь 1 дүгээр бүлгийн холбогдох заалтуудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулна.

Бүлэг III. Тендер шалгаруулалтын жишиг маягтууд

Энэ бүлэгт тендер ирүүлэх маягт, үе шатны ажлын хуваарийн хүснэгт, тендерийн баталгааны маягт болон чадварын мэдээлэл ирүүлэх маягт зэрэг тендерт оролцогч бөглөж өөрийн тендерийн хамт ирүүлэх шаардлагатай маягтууд байна.

ХЭСЭГ 2 – АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХЭД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

Бүлэг IV. Техникийн тодорхойлолт, ажлын зураг болон бусад шаардлага

Энэ бүлэг нь ажил гүйцэтгэх хуваарь, техникийн тодорхойлолт болон тухайн ажлын инженерийн зураг, тайлбар зэрэг мэдээллүүд багтана.

ХЭСЭГ 3 – ГЭРЭЭ

Бүлэг V. Гэрээний ерөнхий нөхцөл (ГЕН)

Энэ бүлэг нь захиалагч байгууллага ажил гүйцэтгүүлэх болон түүнийг дагалдах бараа, үйлчилгээ худалдан авах гэрээний харилцааг зохицуулсан ерөнхий нөхцөл, заалтуудыг агуулна. ГЕН-ийн заалтуудын үг, үсэг, агуулгыг өөрчилж үл болно.

Бүлэг VI. Гэрээний тусгай нөхцөл (ГТН)

Энэ бүлэгт гэрээний тусгай нөхцөл буюу тухайн худалдан авах барааны онцлогтой холбогдуулан гэрээний ерөнхий нөхцөлд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтүүдийг тусгана.

Бүлэг VII: Гэрээний маягт

Энэ бүлэгт Гэрээний маягт болон захиалагч шаардсан тохиолдолд гэрээ байгуулах эрх олгогдсоны дараа шалгарсан тендерт оролцогчийн бөглөж ирүүлэх Гүйцэтгэлийн баталгаа, Урьдчилгаа төлбөрийн баталгааны маягтууд багтана.

Хавсралт: Тендерийн Урилга

Тендерийн урилгын маягтыг энэхүү тендерийн баримт бичгийн төгсгөлд хавсралт болгон орууллаа.

Жич: Энэхүү жишиг бичиг баримтын хэсэг, бүлгийн оноосон нэр, гарчиг нь уг баримт бичгийг ойлгоход хялбар дөхөм болгох зорилгоор хэрэглэгдсэн бөгөөд ямарваа нэгэн хэм хэмжээ илэрхийлэхгүй болохыг анхаарна уу.

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ТЕНДЕРТ ОРОЛЦОГЧИД ӨГӨХ ЗААВАРЧИЛГАА

Тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгааг бөглөх санамж

Тендерт оролцогчид Захиалагчийн шаардлагад нийцсэн тендер бэлтгэхэд шаардлагатай мэдээлэл, түүнчлэн тендер хүлээн авах, нээх, үнэлэх болон гэрээ байгуулах эрх олгох үйл ажиллагаатай холбогдсон мэдээллийг энэ бүлэгт тусгана. Захиалагч тендер шалгаруулалтыг зохион байгуулахдаа ТООЗ-г чанд мөрдөнө.

Гүйцэтгэгчийн гэрээний үүрэг, гэрээний төлбөр, талуудын эрх, үүрэг, хүлээх эрсдэлтэй холбогдсон нөхцөлийг энэ бүлэгт бус 5 дугаар бүлэгт буюу гэрээний ерөнхий нөхцөл болон 6 дугаар бүлэгт буюу гэрээний тусгай нөхцөлд тус тус заана.

Тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгаа нь гэрээний хэсэг болохгүй.

ТЕНДЕРТ ОРОЛЦОГЧИД ӨГӨХ ЗААВАРЧИЛГАА

ГАРЧИГ

А. Ерөнхий зүйл

1. Тендерийн цар хүрээ
2. Санхүүжилтийн эх үүсвэр
3. Залилан мэхлэх болон авилгын үйлдэл
4. Эрх бүхий тендерт оролцогч
5. Тендерт оролцогчийн чадвар
6. Тендерт оролцогч нэг этгээд нэг тендер ирүүлэх
7. Тендер шалгаруулалтад оролцох зардал
8. Ажлын талбайтай танилцах

Б. Тендерийн баримт бичиг

9. Тендерийн баримт бичгийн агуулга
10. Тендерийн баримт бичгийг тодруулах
11. Тендер ирүүлэхийн өмнөх уулзалт
12. Тендерийн баримт бичигт нэмэлт өөрчлөлт оруулах

В. Тендер бэлтгэх

13. Тендерийн хэл
14. Тендерийн иж бүрдэл
15. Тендерийн маягт болон ажлын хуваарь
16. Хувилбарт тендер
17. Тендерийн үнэ болон үнийн хөнгөлөлт
18. Тендерийн болон төлбөрийн валют
19. Техникийн саналын бүрдэл баримт бичиг
20. Тендер хүчинтэй байх хугацаа
21. Тендерийн баталгаа
22. Тендер ирүүлэх хувь, тендерт гарын үсэг зурах

Г. Тендер ирүүлэх

23. Тендерийг битүүмжлэх, бичиглэл хийх
24. Тендер хүлээн авах эцсийн хугацаа
25. Хугацаа хоцорсон тендер
26. Тендерт нэмэлт өөрчлөлт хийх, тендерийг буцааж авах

Д. Тендерийг нээх, үнэлэх

27. Тендерийг нээх
28. Нууцлал
29. Тендерийн тодруулга
30. Тендерийг хянан үзэх, шаардлагад нийцэх эсэхийг тогтоох
31. Алдааг залруулах
32. Нэг валютэд хөрвүүлэх
33. Дотоодын тендерт оролцогчид давуу эрхийн зөрүү тооцох.
34. Тендерийг үнэлэх, харьцуулах

Е. Гэрээ байгуулах эрх олгох

35. Гэрээ байгуулах эрх олгох шалгуур
36. Гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэл
37. Гэрээнд гарын үсэг зурах
38. Гүйцэтгэлийн баталгаа

ТЕНДЕРТ ОРОЛЦОГЧДОД ӨГӨХ ЗААВАРЧИЛГАА

А. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1. Тендерийн цар хүрээ	1.1. Тендер шалгаруулалтын өгөгдлийн хүснэгт (цаашид “ТШӨХ” гэх)-д тодорхойлсон захиалагч (цаашид “захиалагч” гэх) нь ТШӨХ, техникийн тодорхойлолт болон 6 дугаар бүлэг буюу гэрээний тусгай нөхцөл (цаашид “ГТН” гэх)-д дурдсан ажлыг гүйцэтгэх тухай тендер ирүүлэхийг урьж байна. Ирүүлсэн тендерүүдээс хамгийн сайн тендерийг ТББ-ийн дагуу үнэлж, шалгаруулах ба уг тендерийг ирүүлсэн оролцогчтой ГТН болон ТШӨХ-д дурдсан нэр, дугаар бүхий гэрээг байгуулахаар зохион байгуулж байна. 1.2. Шалгарсан тендерт оролцогч нэгэрээгээр гүйцэтгэх ажлыг ТШӨХ болон ГТН-д заасан ажил дуусгах хугацаанд багтаан дуусгана. 1.3. Ажил нь ТШӨХ-д тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд нэг багцтай байна.
2. Санхүүжилтийн эх үүсвэр	2.1. Захиалагч дээр дурдсан барааг ТШӨХ-д тодорхойлсон эх үүсвэрээр санхүүжүүлнэ.
3. Залилан мэхлэх болон авлигын үйлдэл	3.1. Захиалагчийг төлөөлөн худалдан авах ажиллагаанд оролцож байгаа албан хаагч болон тендерт оролцогч, гүйцэтгэгч буюу гэрээ хэрэгжүүлэгч бүр худалдан авах ажиллагаанд оролцож, гэрээг хэрэгжүүлэхдээ ёс суртахууны өндөр хэм хэмжээг сахин биелүүлэх ёстой. 3.2. Худалдан авах ажиллагаанд оролцож байгаа төрийн албан хаагч болон тендерт оролцогч нь Авлигын эсрэг хууль, Шударга бус өрсөлдөөнийг хориглох тухай хууль болон Эрүүгийн хуульд заасан авлигал, залилан мэхлэх, зохиомол тохиролцоо хийх, айлган сүрдүүлэх үйлдлийн аль нэгэнд холбогдсон талаар бодитой мэдээлэл байгаа бол холбогдох албан тушаалтан, хууль хяналтын байгууллагад зохих ёсоор мэдэгдэх үүрэгтэй.
4. Эрх бүхий тендерт оролцогч	4.1. Тендерийн урилга нь сонирхсон этгээд бүрт нээлттэй. Хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсэгт зааснаас бусад тохиолдолд тендерт оролцогч болон тендерт оролцогч түншлэлийн гишүүн бүр нь аль ч улсын харьяалалтай байж болно. 4.2. Дараах тохиолдолд тендерт оролцогч (түншлэлийн гишүүн бүрт нэгэн адил хамаарна)-ийг эрх бүхий бус гэж үзнэ. Үүнд: 4.2.1 Төлбөрийн чадваргүй болсон, татан буугдаж байгаа, дампуурлаас зайлсхийх зорилгоор зээлдүүлэгчтэй тохиролцсон, бизнесийн үйл ажиллагааг нь зогсоосон, эсхүл үүсгэн байгуулагдсан улсын хуулийн дагуу дээр дурдсантай адилтгах нөхцөлд байгаа; 4.2.2 Монгол Улсын, эсхүл үүсгэн байгуулагдсан улсын хуулийн дагуу татвар, хураамж, төлбөрөө төлөөгүй; 4.2.3 Төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд нь захиалагчаас хараат байдлаар үйл ажиллагаа явуулдаг; 4.2.4 Сүүлийн 3 жилийн хугацаанд худалдан авах ажиллагаанд оролцохдоо гэрээний үүргээ ноцтой зөрчсөн, биелүүлээгүй, эсхүл мэргэжлийн үйл ажиллагаанд алдаа гаргасныг шүүх, эрх бүхий байгууллага тогтоосон;

- 4.2.5 Илт худал мэдээлэл бүхий тендер ирүүлснийг эрх бүхий хуульд заасан эрх бүхий байгууллага тогтоосон;
- 4.2.6 Сүүлийн 3 жилийн хугацаанд Авлигын эсрэг хууль, Шударга бус өрсөлдөөнийг хориглох тухай хууль болон Эрүүгийн хуульд заасан авлигын, залилан мэхлэх, зохиомол тохиролцоо хийх, айлган сүрдүүлэх үйлдлийн аль нэгэнд холбогдсон болохыг шүүх тогтоосон;
- 4.2.7 Тендерт оролцогч нь (туслан гүйцэтгэгч бүрийг оролцуулан) уг төслийн зураг төсөл, техникийн тодорхойлолт болон бусад баримт бичгийг бэлтгэсэн, эсхүл гэрээг хянах зөвлөхөд нэр нь дэвшигдсэн этгээдтэй нэгдмэл сонирхолтой бол;
- 4.2.8 Тендер шалгаруулалтад оролцож байгаа хоёр буюу түүнээс дээш тооны тендерт оролцогчийн хууль ёсны төлөөлөгч нь нэг этгээд бол;
- 4.2.9 Тендерийн баримт бичгийн ТООЗ-ны 16 дугаар зүйлд хувилбарт тендер ирүүлэхийг зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд тендерт оролцогч нэгээс дээш тендер ирүүлсэн бол; (Гэвч энэхүү заалт нь аливаа этгээдийг нэгээс дээш тендерт туслан гүйцэтгэгчээр оролцохыг, эсхүл нэг тендер шалгаруулалтад нэгээс олон багцад тендер ирүүлэхийг хязгаарлахгүй)
- 4.3. Тендерт оролцогч 4.2.1-4.2.9-д дурдсан нөхцөл үүссэн эсэх мэдэгдлийг захиалагчид бичгээр гаргаж өгөх үүрэгтэй. Эдгээр нөхцөл үүссэн эсэхийг магадлах зорилгоор захиалагчаас тавьсан шаардлагын дагуу тендерт оролцогч холбогдох баримт, нотолгоог захиалагчид ирүүлнэ.
- 4.4. Тендерт оролцогч нь эрх бүхий эсэхийг дараах мэдээлэл, нотлох баримтад үндэслэн тогтооно. Үүнд:
- (а) хуулийн этгээдийн бүртгүүлсэн газар, бизнесийн үйл ажиллагааны үндсэн чиглэл, хаягийг тодорхойлсон улсын бүртгэлийн гэрчилгээний эхээс хийсэн хуулбар, эсвэл үүсгэн байгуулагдсан улсын түүнтэй адилтгах бусад баримт бичиг;
  - (б) тендерт оролцогчийг төлөөлж гарын үсэг зурах этгээдийн итгэмжлэл;
  - (в) ТШӨХ-д шаардсан бол тухайн төрлийн ажил гүйцэтгэх тусгай зөвшөөрөл;
  - (г) Шүүх, эрх бүхий байгууллагын гаргасан шийдвэр. Тендерт оролцогчийн хувьд ТООЗ-ны 4.2.2, 4.2.4, 4.2.5 болон 4.2.6 –д дурдсан нөхцөл байдал үүсч байсан бол энэ тухайг захиалагчид мэдэгдэж холбогдох шүүх, эрх бүхий байгууллагын гаргасан шийдвэрийг тендерийн хамт ирүүлэх үүрэгтэй.

5. Тендерт оролцогчийн гэрээг хэрэгжүүлэх чадвар

- 5.1. Бүх тендерт оролцогч нь 3 дугаар бүлэгт заасан “Тендерийн маягт, чадварын мэдээлэл, зөвшөөрлийн бичиг”-ын дагуу мэдээлэл ирүүлэх, ажил гүйцэтгэхээр санал болгож буй аргачлал болон хуваарь, шаардлагатай бол зураг, ажлын графикийн хамт ирүүлэх ёстой.
- 5.2. Хэрэв захиалагч урьдчилсан сонголт явуулаагүй бөгөөд ТШӨХ-д өөрөөр заагаагүй бол бүх тендерт оролцогч гэрээг хэрэгжүүлэх

чадварыг тогтоохтой холбогдуулан захиалагчийн шаардсан дараах мэдээллийг нотлох баримт болгон тендерийн хамт ирүүлнэ. Үүнд:

- (a) хуулийн этгээдийн бүртгүүлсэн газар, бизнесийн үйл ажиллагааны үндсэн чиглэл, хаягийг тодорхойлсон улсын бүртгэлийн гэрчилгээ болон тусгай зөвшөөрлийн дагуу хийгдэх ажлын тухайд уг ажлыг гүйцэтгэх тусгай зөвшөөрлийн эхээс хийсэн хуулбар, тендерт оролцогчийг төлөөлж гарын үсэг зурах этгээдийн итгэмжлэл;
- (б) санхүүгийн чадавхийг харуулах ТШӨХ-д заасан жилийн санхүүгийн тайлан. Хэрэв ТШӨХ-д тусгайлан заасан бол санхүүгийн тайланг аудитаар баталгаажуулсан байна;
- (в) гэрээг хэрэгжүүлэх, удирдах болон техникийн голлох боловсон хүчний чадвар, туршлагын талаарх мэдээлэл;
- (г) ТШӨХ-д заасан хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн барилгын ажлын нийт мөнгөн дүнг жил жилээр харуулсан жагсаалт;
- (д) тухайн тендерт оролцогч ТШӨХ-д заасан хугацаанд төрөл болон хэмжээгээр ижил төстэй ажил хийж гүйцэтгэсэн туршлагыг жил жилээр харуулсан мэдээлэл, одоо хийж байгаа болон хийхээр төлөвлөсөн ажлын тухай дэлгэрэнгүй мэдээлэл, тэдгээр гэрээний талаар лавлах мэдээлэл авч болох үйлчлүүлэгч, захиалагчийн хаяг;
- (e) гэрээг гүйцэтгэхэд ашиглагдах санал болгож буй үндсэн машин механизм, тоног төхөөрөмжийн нэр төрөл (зайлшгүй шаардлагатай тоног төхөөрөмж, машин механизмын жагсаах);
- (ё) гэрээг гүйцэтгэхэд эргэлтийн хөрөнгө хүрэлцээтэй эсэхийг нотлох баримт бичиг (үүнд зээл авах баталгаажсан эрх болон боломжтой санхүүгийн бусад эх үүсвэр);
- (ж) захиалагч харилцагч банкнаас нь тодорхойлолт хүсэхэд татгалзах зүйлгүй тухай тендерт оролцогчийн албан мэдэгдэл;
- (з) одоогийн ба сүүлийн 3 жилийн хугацаанд тендерт оролцогчийн оролцсон аливаа шүүхийн зарга, маргааны талаарх мэдээлэл;
- (и) ТШӨХ-д тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд гэрээний үнийн дүнгийн 10-аас дээш хувьтай тэнцэх ажлыг туслан гүйцэтгэгчээр гүйцэтгүүлэх бол түүнийг түншлэл гэж үзэж, түншлэгч компаний талаарх мэдээллийг мөн ирүүлнэ. Туслан гүйцэтгүүлэх ажлын талаарх мэдээллийг тендерийн саналд тусгаж ирүүлнэ. Туслан гүйцэтгэгчээр гүйцэтгүүлж болох ажлын нийт өртөгийн дээд хязгаарыг ТШӨХ-д тодорхойлно.

5.3. Тендерт оролцогч ТООЗ-ны 1.1-д заасан ажлыг гүйцэтгэх гэрээг хэрэгжүүлэхийн тулд дор дурдсан чадварын доод шалгуур үзүүлэлтийг хангасан байна: Үүнд:

- (a) ТШӨХ-д заасан хугацааны аль нэг жилд гүйцэтгэсэн ажлын борлуулалтын хэмжээ нь ТШӨХ-д заасан мөнгөн дүнгээс багагүй байх;

- (б) ТШӨХ-д заасан жилийн хугацаанд хэрэгжүүлсэн тухайн гэрээтэй ижил төстэй, доод тал нь нэг удаагийн ажил гүйцэтгэх гэрээний үндсэн гүйцэтгэгчээр ажилласан туршлага (энэ шаардлагыг хангахын тулд нэрлэсэн ажлын доод тал нь 70 хувийг нь гүйцэтгэсэн байх шаардлагатай);
- (в) ТШӨХ-д заасан үндсэн тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийг цаг хугацаанд нь олж (өөрийн, түрээслэх/гэрээ шаардах/, авах г.м.) бэлэн байлгах санал;
- (г) гэрээнд заасан ажилтай төрөл, дүнгээрээ дүйцэх ажил дээр ТШӨХ-д зааснаас доошгүй хугацаанд нь гэрээг хариуцаж ажилласан туршлага бүхий ерөнхий инженертэй байх;
- (д) бусад гэрээт ажилд ашиглагдах буюу ашиглаж буй хөрөнгө болон энэ гэрээний дагуу хийгдэж болох урьдчилгаа төлбөрийг оролцуулахгүйгээр түргэн хөрвөх чадвартай хөрөнгө болон авах боломжтой зээл нь ТШӨХ-д дурдсан дүнгээс багагүй байх.
- (е) сүүлийн ТШӨХ-д дурдсан жилийн хугацаанд ашигтай ажилласан байх.

5.4. Тендерт оролцогч түншлэлийн хувьд 5.3 (а) ба (д)-д заасан чадварын доод шалгуур үзүүлэлтийг хангаж буй эсэхийг тодорхойлохын тулд түншлэлийн гишүүн тус бүрийн үзүүлэлтийг хооронд нь нэмнэ. Гэхдээ гишүүн тус бүр 5.3 (а), (б) болон (д)-д заасан чадварын доод шалгуур үзүүлэлтийн доод тал нь 25 хувийг, төлөөлөх эрх бүхий гишүүн доод тал нь 40 хувийг хангасан байх ёстой.

Энэ шаардлагыг биелүүлээгүй тохиолдолд түншлэлийг тухайн чадварын шаардлагыг хангаагүй гэж үзэж тендерээс нь татгалзана.

Түншлэл 5.3(б), (в), (г)-д заасан чадварын доод шалгуур үзүүлэлтийг хангаж буй эсэхийг тодорхойлохдоо түншлэлийн гишүүн тус бүрийн нөөц бололцоог хамтад нь харгалзан үзнэ.

Түншлэлийн гишүүн тус бүр 5.3(е)-г хангасан байх ёстой.

5.5. Тендерт оролцогч чадварын доод шалгуур үзүүлэлтийг хангаж буй эсэхийг тодорхойлоход түүний туслан гүйцэтгэгчийн ажлын туршлага, санхүүгийн нөөц бололцоог харгалзаж үзэхгүй. Харин туслан гүйцэтгэгчээр гүйцэтгүүлэх ажилд тусгай зөвшөөрөл шаардагдах бол туслан гүйцэтгэгч уг шаардлагыг хангасан байвал зохино.

5.6. Тендерт оролцогч тендерийн үнэлгээнд 7.5 хувийн давуу эрх эдлэх хүсэлтэй бол тендерт оролцогч нь хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1-д заасныг хангаж байгаа гэдгийг нотлон ирүүлэх шаардлагатай.

6. Тендерт оролцогч түншлэл

6.1. Хоёр ба түүнээс дээш тооны хуулийн этгээд хамтран ажиллах гэрээний үндсэн дээр нэг тендерт оролцогч /цаашид талуудыг хамтад нь "түншлэл" гэх, тус бүрийг нь "түншлэлийн гишүүн" гэх/ болж тендер шалгаруулалтад оролцох тохиолдолд ТШӨХ-д өөрөөр заагаагүй бол дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (а) түншлэлийн гишүүн бүр энэхүү ТООЗ-ны 5.2-т заасан бүх мэдээллийг тус бүрдээ гаргаж, тендерийн хамт ирүүлнэ.
- (б) түншлэлийн гэрээ нь Иргэний хуульд заасан хамтран ажиллах гэрээний шаардлага хангасан байна;

- (в) ТООЗ-ны 1.1-д заасан хэрэгжүүлэхэд бүх гишүүн хамтран болон тус тусдаа хүлээх хариуцлагыг хамтран ажиллах гэрээнд тодорхойлсон байх;
  - (г) түншлэлийн аль нэг болон бүх гишүүний нэрийн өмнөөс үүрэг хүлээх, зааварчилгаа хүлээн авах, төлбөр тооцоо хийхэд тэдгээрийг төлөөлөх эрх бүхий нэг гишүүн томилох;
  - (д) нийт гэрээний гүйцэтгэл, түүний дотор төлбөрийг зөвхөн төлөөлөх эрх бүхий гишүүнтэй тооцохыг хамтран ажиллах гэрээгээр зохицуулсан байх;
  - (е) түншлэлийн гэрээний хувийг тендерийн хамт ирүүлэх.
- 6.2. Дээрх шаардлагыг түншлэлийн гэрээнд тусгаагүй тохиолдолд түншлэлийг шаардлага хангаагүй гэж үзэж татгалзана.
- 7. Тендер шалгаруулалтад оролцох зардал**
- 7.1. Тендерт оролцогч тендерийг бэлтгэх, захиалагчид ирүүлэхтэй холбогдон гарах бүх зардлыг өөрөө бүрэн хариуцах бөгөөд захиалагч ямар ч нөхцөлд энэхүү зардалтай холбогдох хариуцлага хүлээхгүй.
- 8. Ажлын талбайтай танилцах**
- 8.1. Ажлын талбай, түүний байршил, орчны нөхцөл байдалтай газар дээр нь танилцаж судлан тендер бэлтгэх, гэрээ байгуулахад шаардлагатай байж болох бүх мэдээллийг тендерт оролцогч авч ашиглаж болно. Ажлын талбайтай газар дээр нь очиж танилцах зардлыг тендерт оролцогч өөрөө хариуцна.

Б. ТЕНДЕРИЙН БАРИМТ БИЧГИЙН АГУУЛГА

- 9. Тендерийн баримт бичгийн агуулга**
- 9.1. Тендерийн баримт бичиг нь дор дурдсан бүлгүүдийг агуулсан 3 хэсэг баримт бичиг болон ТООЗ-ны 12 дугаар зүйлийн дагуу оруулсан нэмэлт өөрчлөлтөөс бүрдэнэ:
- I ХЭСЭГ**
- Бүлэг 1. Тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгаа
  - Бүлэг 2. Тендер шалгаруулалтын өгөгдлийн хүснэгт
  - Бүлэг 3. Тендер шалгаруулалтад ашиглах жишиг маягт
    - Тендерийн маягт
    - Чадварын мэдээллийн маягт
    - Гэрээ байгуулах эрх олгох мэдэгдэл
    - Гэрээний маягт
- II ХЭСЭГ**
- Бүлэг 4. Ажлын шаардлага, техникийн тодорхойлолт
- III ХЭСЭГ**
- Бүлэг 5. Гэрээний ерөнхий нөхцөл
  - Бүлэг 6. Гэрээний тусгай нөхцөл
  - Бүлэг 7. Гэрээний маягт
    - Гэрээний маягт
    - Гүйцэтгэлийн баталгааны маягт
    - Урьдчилгаа төлбөрийн баталгааны маягт
- Хавсралт: Тендерийн урилга
- 9.2. Захиалагчийн нийтэлсэн тендерийн урилга нь тендерийн баримт бичгийн хэсэг болохгүй.

	<p>9.3. Тендерт оролцогч тендерийн баримт бичиг дэх зааварчилгаа, нөхцөл, шаардлагатай маягт болон техникийн тодорхойлолтыг нягталж үзэх нь зүйтэй. Тендерийн баримт бичигт шаардсан мэдээлэл, баримт материалыг ирүүлэхгүй байх нь түүний тендерээс татгалзах үндэслэл болж болно.</p>
<p>10. Тендерийн баримтбичгийг тодруулах</p>	<p>10.1. Тендерт оролцохыг сонирхогч аливаа этгээд нь тендерийн баримт бичгийн талаар тодруулга авах шаардлагатай бол энэ тухай хүсэлтээ бичгээр гаргаж шуудан, эсхүл утсан холбоо (“утсан холбоо”-нд зөвхөн факсыг хамруулна)-гоор ТШӨХ-д заасан захиалагчийн хаягаар ирүүлнэ.</p> <p>Захиалагч тендер хүлээн авах эцсийн хугацаанаас ТШӨХ-д заасан хоногийн өмнө хүлээн авсан хүсэлтэд хариу өгнө. Хүсэлтийн агуулга, түүнд өгөх захиалагчийн хариуг хүсэлтийн эх сурвалжийг дурдалгүйгээр тендерийн баримт бичиг худалдан авсан бүх тендерт оролцогчдод бичгээр гаргаж шуудан, эсхүл утсан холбоогоор нэгэн зэрэг мэдэгдэнэ.</p>
	<p>10.2. Тухайн тодруулгын үр дүнд захиалагч тендерийн баримт бичигт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү ТӨӨЗ-ны 12 дугаар зүйл, 20.2 дахь хэсэгт заасныг баримтална.</p>
<p>11. Тендер ирүүлэхийн өмнөх уулзалт</p>	<p>11.1. Тендер ирүүлэхийн өмнөх уулзалтыг зохион байгуулах талаар ТШӨХ-д заасан бол тендерт оролцохыг сонирхогч этгээд түүний томилсон төлөөлөгч нарыг урьж оролцуулна. Уг уулзалт нь тендер бэлтгэх явцад үүсч болох аливаа асуудлыг тодруулах, энэ талаар тендерт оролцогчдоос тавьж буй асуултанд хариу өгөх зорилготой байна.</p> <p>11.2. Тендерт оролцохыг сонирхогч өөрийн асуултыг дээрх уулзалтыг зохион байгуулахаас өмнө бичгээр ирүүлж болно.</p> <p>11.3. Эдгээр асуултын агуулга, түүний талаарх хариуг тусгасан уулзалтын тэмдэглэл болон уулзалтын дараагаар бэлтгэгдсэн бусад хариу зэргийг асуулт тавьсан эх сурвалжийг дурдалгүйгээр тендерийн баримт бичиг худалдан авсан бүх тендерт оролцогчид бичгээр, эсхүл утсан холбоогоор нэгэн зэрэг мэдэгдэнэ.</p> <p>11.4. Тендер ирүүлэхийн өмнөх уулзалтын үр дүнд захиалагч тендерийн баримт бичигт нэмэлт өөрчлөлт хийх шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү ТӨӨЗ-ны 12, 24.2-т заасныг баримтална.</p> <p>11.5. Тендер ирүүлэхийн өмнөх уулзалтад оролцоогүй шалтгаанаар тендерт оролцохийг сонирхогч этгээдийн тендерт оролцох эрхийг хязгаарлаж болохгүй.</p>
<p>12. Тендерийн баримт бичигт нэмэлт өөрчлөлт оруулах</p>	<p>12.1. Захиалагч тендер хүлээн авах эцсийн хугацаа дуусахаас өмнө тендерийн баримт бичигт нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.</p> <p>12.2. Ийнхүү оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт нь тендерийн баримт бичгийн салшгүй хэсэг болох бөгөөд түүнийг тендерийн баримт бичиг худалдан авсан бүх тендерт оролцогчид бичгээр гаргаж шуудан, эсхүл утсан холбоогоор нэгэн зэрэг мэдэгдэнэ. Тендерт оролцогч нэмэлт өөрчлөлт тус бүрийг хүлээн авсан тухайгаа захиалагчид утсан холбоогоор мэдэгдэх үүрэгтэй.</p> <p>12.3. Шаардлагатай бол тендерийн баримт бичигт орсон нэмэлт, өөрчлөлтийг тендер бэлтгэхдээ авч үзэхэд шаардагдах хангалттай хугацаа тендерт оролцогчдод олгох үүднээс захиалагч ТӨӨЗ-ны</p>

24.2-т заасны дагуу тендер хүлээн авах эцсийн хугацааг сунгаж болно.

В. ТЕНДЕР БЭЛТГЭХ

- 13. Тендерийн хэл**
- 13.1. Тендер, түүнчлэн тендертэй холбоотой асуудлаар захиалагч тендерт оролцогчийн хооронд харилцаж буй албан бичиг, захидалууд болон бусад баримт материалуудыг тендерт оролцогчид өгсөн зааварчилгааны дагуу бэлтгэх ба холбогдох бүх баримт бичиг нь монгол хэл дээр, гадаадын этгээд худалдан авах ажиллагаанд оролцох эрхтэй бол тэдгээр нь ТШӨХ-д заасан хэл дээр байна. Тендерийн баримт бичгийн монгол хэл дээрх хувь гадаад хэл дээрхтэй зөрчилдвөл монгол хэл дээр бэлтгэсэн ТББ-ийн заалтыг баримтална
- 13.2. Аливаа тендерийг дагалдах баримт бичиг, хэвлэмэл материал нь өөр хэл дээр байж болох бөгөөд энэ тохиолдолд тэдгээрийн тендерт холбогдох хэсгийг ТШӨХ-д заасан хэл рүү хөрвүүлсэн орчуулгыг тендерт оролцогч давхар бэлтгэж ирүүлэх бөгөөд уг орчуулгыг үндэслэн тендерийн үнэлгээнд харгалзах болно.
- 13.3. Тендерт оролцогч тендерээ Монгол хэл болон ТШӨХ-д заасан гадаад хэлний аль нэг дээр бэлтгэж ирүүлэх бөгөөд нэгээс дээш хэл дээр тендерээ бэлтгэж ирүүлэхийг хориглоно. Шалгарсан тендерт оролцогчтой байгуулах гэрээг түүний тендер ирүүлсэн хэл дээр байгуулна.
- 14. Тендерийн иж бүрдэл**
- 14.1. Тендерт оролцогчийн бэлтгэж ирүүлэх тендер нь дараах зүйлээс бүрдэнэ:
- (а) ТООЗ-ны 15 дугаар зүйлд заасны дагуу бэлтгэсэн тендерийн маягт болон үе шатны ажлын хуваарь
  - (б) ТООЗ-ны 15, 17 дугаар зүйлийн дагуу бэлтгэж ирүүлэх үнэлэгдсэн үе шатны ажлын хуваарь;
  - (в) Захиалагч ТООЗ-ны 21 дүгээр зүйлд ирүүлэхийг шаардсан тендерийн баталгаа;
  - (г) тендерт оролцогчийг төлөөлж ТООЗ-ны 22 дугаар зүйлд заасны дагуу тендерт гарын үсэг зурах этгээдийн гарын үсгийг баталгаажуулж бичгээр гаргасан байх, түүний итгэмжлэл;
  - (д) тендерт оролцогчийг тухайн тендерт оролцох эрх бүхий гэдгийг тогтооход шаардлагатай ТООЗ-ны 4 дүгээр зүйлд заасан нотлох баримтууд;
  - (е) тендерт оролцогч нь тухайн гэрээг хэрэгжүүлэх чадвартай болохыг тогтооход шаардлагатай ТООЗ-ны 5 дугаар зүйлд заасан нотлох баримтууд;
  - (ё) ТООЗ-ны 19 дүгээр зүйлд заасны дагуу бэлтгэж ирүүлэх техникийн санал;
  - (ё) ТООЗ-ны 16 дугаар зүйлд захиалагч тусгайлан зөвшөөрсөн тохиолдолд ирүүлэх хувилбарт тендер;

(ж) ТООЗ-ны дагуу бэлтгэж ирүүлэх шаардлагатай бусад буюу ТШӨХ-д шаардсан материал.

- 15. Тендерийн маягт болон үе шатны ажлын хуваарь**
- 15.1. Тендерт оролцогч нь 3 дугаар бүлэг буюу тендерийн жишиг маягтуудаасзохих маягтыг ашиглан тендерийн санал ба үнэлэгдсэн үе шатны ажлын хуваарийг бэлтгэж ирүүлнэ. Эдгээр маягтын үг, өгүүлбэрт утга агуулгыг нь өөрчилсөн буюу орхигдуулсан аливаа өөрчлөлт хийхийг зөвшөөрөхгүй. Маягт дахь бүх хоосон зайд шаардсан мэдээллийг нөхөж бичнэ.
- 16. Хувилбарт тендер**
- 16.1. ТШӨХ-д тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд тендерт оролцогч тендерийн баримт бичгийн шаардлагад нийцсэн зөвхөн нэг тендер ирүүлэх ба хувилбарт тендер ирүүлэхийг үл зөвшөөрнө.
- 17. Тендерийн үнэ болон үнийн хөнгөлөлт**
- 17.1. Тендерийн маягт болон үнэлэгдсэн үе шатны ажлын хуваарьт тендерт оролцогчийн санал болгож буй үнэ болон үнийн хөнгөлөлт нь дараах шаардлагад нийцсэн байна.
- 17.2. Тендерийн үнэ нь ТООЗ-ны 1.1-д тодорхойлсон гэрээт ажлын нийт өртөгийг хамрах ба тендерт оролцогчийн үнэлж ирүүлсэн үе шатны ажлын хуваарь¹ үндэслэнэ.
- 17.3. Тендерт оролцогч нь зураг болон техникийн тодорхойлолтод тодорхойлогдсон ажлыг үнэлэхдээ үе шатны ажлын хуваарьт хураангуй байдлаар өгөгдсөн² бүх нэр төрөлд нэгж үнэ болон нийт үнэ өгнө. Тендерт оролцогч аль нэг нэр төрлийн нэгж үнэ болон нийт үнийг бөглөөгүй орхисон тохиолдолд түүнийг гүйцэтгэсний төлбөрийг захиалагч хийхгүй ба бусад нэр төрлийн үнэд багтсан гэж үзнэ.
- 17.4. Тендерийн маягтад тусгасан үнэ нь санал болгож буй аливаа үнийн хөнгөлөлт тооцоогүй тухайн тендерийн нийт үнэ байна.
- 17.5. Тендерт оролцогч нь аливаа нөхцөлт бус үнийн хөнгөлөлт болон түүнийг хэрэглэх аргачлалыг тендер ирүүлэх маягтад тусгасан байна.
- 17.6. Гэрээ болон бусад үндэслэлээр гүйцэтгэгчийн төлөх ёстой бүх татвар хураамжийг тендер хүлээж авах эцсийн хугацаанаас 14 хоногийн өмнө хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй хууль тогтоомжийг үндэслэн тендерийн үнэд багтаасан байна.
- 17.7. Тухайн тендерийн дагуу гүйцэтгэх ажлыг багцалсан эсэх талаарх мэдээллийг ТООЗ-1.3 дахь хэсгээс лавлана уу. Хэрэв багцалсан бол тендерт оролцогч нэг, эсхүл түүнээс олон багцад тендер ирүүлэх эрхтэй. Аливаа багцыг хувааж дэд багц болгон тендер ирүүлэхийг хориглоно.
- 17.8. ТШӨХ-д гэрээний үнийг тохируулах нөхцөлтэй байхаар тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд тендерт оролцогчийн санал болгосон үнэ нь гэрээний хэрэгжилтийн явцад тогтмол байна. Тендерийн үнийг тохируулж өөрчлөхөөр санал болгосон аливаа тендерийг ТООЗ-ны 30 дугаар зүйлд заасны дагуу үндсэн шаардлага хангаагүй тендер гэж үзэж, уг тендерээс татгалзана. Гэвч үнэ тохируулахаар заасан тохиолдолд тогтмол үнэ санал болгосон тендерээс татгалзахгүй бөгөөд түүний үнийн тохируулга нь гэрээний хэрэгжилтийн явцад тэг (0)-тэй тэнцүү байна гэж үзнэ.

¹Нэгж үнийн гэрээнд “үе шатны ажлын хуваарь” гэснийг “ажлын тоо хэмжээнд” гэж солино.

²Нэгж үнийн гэрээнд “үе шатны ажлын хуваарьт хураангуй байдлаар өгөгдсөн” гэснийг “ажлын тоо хэмжээнд тодорхойлогдсон” гэж солино.

- 17.9. Гэрээний хэрэгжилтийн явцад үнэ тохируулах нөхцөлтэй байхаар заасан бол ажлын гүйцэтгэлийн явцад үе шатны ажлын хуваарьт заасан үнэд³ гэрээний ерөнхий нөхцөлийн 44 дүгээр зүйлд заасан нөхцөл, аргачлалын дагуу үнийн тохируулга хийнэ. Тендерт оролцогч гэрээний тусгай нөхцөл болон гэрээний ерөнхий нөхцөлийн 44 дүгээр зүйлд заасны дагуу шаардагдах бүх мэдээллийг тендерийн хамт ирүүлнэ.
- 18. Тендерийн болон төлбөрийн валют**
- 18.1. Төлбөр тооцоог үндэсний мөнгөн тэмдэгтээр гүйцэтгэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1, 4.2 дах хэсэгт заасны дагуу тендерийн үндсэн валют нь төгрөг байна.
- 19. Техникийн саналийн бүрдэл баримт бичиг**
- 19.1. Тендерт оролцогч нь ажлын гүйцэтгэл болон хугацааны талаар захиалагчийн шаардлагад нийцэж буйг нарийвчлан харуулсан график, ажлыг гүйцэтгэх арга барил, тоног төхөөрөмж, ажиллах хүчин, ажлын хуваарийн талаарх мэдэгдэл зэргийг агуулсан Техникийн саналыг тендерийн баримт бичгийн 3 дугаар бүлэгт заасан маягтаар бусад мэдээллийн хамтаар бэлтгэж тендерт ирүүлнэ.
- 20. Тендер хүчинтэй байх хугацаа**
- 20.1. Тендер нь захиалагч ТООЗ-ны 27.1-т заасны дагуу тогтоосон тендер нээх он, сар, өдрөөс хойш 30 хоногийн хугацаанд хүчинтэй байна. Тендерт оролцогчоос тендерийн маягтад санал болгож ирүүлсэн тендер хүчинтэй байх хугацаа нь захиалагчийн тогтоосон дээрх хугацаанаас богино байх тохиолдолд захиалагч түүний тендерийг үндсэн шаардлага хангаагүй гэж үзэж, уг тендерээс татгалзана.
- 20.2. Онцгой нөхцөл байдал үүсч тендер хүчинтэй байх хугацааг сунгахаар шийдвэрлэсэн тохиолдолд захиалагч бүх тендерт оролцогчид хандаж өөрсдийн тендер хүчинтэй байх хугацааг сунгах хүсэлт тавина. Энэхүү хүсэлт гаргах болон түүний хариуг ирүүлэхдээ бичгээр, эсхүл утсан холбоогоор харилцана. Тендерт оролцогч тендерийн баталгааг улсын орлого болгохгүйгээр уг хүсэлтээс татгалзах эрхтэй. Хүсэлтийг зөвшөөрсөн тендерт оролцогчоос тендерийнх нь агуулгыг өөрчлөхийг санал болгох, эсхүл өөрчлөлт оруулахыг зөвшөөрөхийг хориглоно. Хүсэлтийг зөвшөөрсөн тендерт оролцогч тендерийн баталгааны хүчинтэй хугацааг 21 дүгээр зүйлд нийцүүлэн мөн хугацаагаар сунгана.
- 21. Тендерийн баталгаа**
- 21.1. Тендерт оролцогч нь мөн ТШӨХ-д заасан дүнтэй тендерийн баталгааг ирүүлнэ.
- 21.2. Тендер шалгаруулалт олон багцтай бол нэг тендерийн баталгаа гаргаж, түүнд багц тус бүрээр тодорхойлж ирүүлнэ.
- 21.3. Захиалагч тендерийн баталгааны хэмжээг багц тус бүрийн төсөвт өртгийн 1-2 хувиар тооцож ТШӨХ-д заана.
- 21.4. Тендерийн баталгаа нь Монгол улсын, эсхүл гадаадын банкны гаргасан баталгаа байна. Тендерийн баталгааг 4 дүгээр бүлэгт заасан маягтаар, эсхүл тендер хүлээн авахаас өмнө захиалагчийн урьдчилан хүлээн зөвшөөрсөн маягтаар ирүүлнэ. Тендерийн баталгаа нь тендер хүчинтэй байх эцсийн хугацаанаас хойш 28 хоног байна.
- 21.5. Тендерийн баталгааны эх хувийг ирүүлэхдээ захиалагчийн ТШӨХ-д заасан хоног (он, сар, өдөр)-оор тооцож ирүүлнэ.

³ Нэгж үнийн гэрээнд “үе шатны ажлын хуваарьт заасан үнэд” гэснийг “ажлын тоо хэмжээнд заасан нэгж үнэ болон нийт үнэд” гэж солино.

- 21.6. Түншлэлийн хувьд түүнийг төлөөлөх эрх бүхий гишүүн тендерийн баталгааг ирүүлнэ.
- 21.7. ТООЗ-ны 21.1-д шаардсаны дагуу хүлээн зөвшөөрөхүйц тендерийн баталгаа ирүүлээгүй аливаа тендерийг захиалагч үндсэн шаардлага хангаагүй гэж үзэж татгалзана.
- 21.8. Тендер нь шалгараагүй оролцогчийн тендерийн баталгааг ТООЗ-ны 20.1-д заасан тендер хүчинтэй байх хугацаанаас хойш 28 хоногийн дотор захиалагч хүчингүй болгоно.
- 21.9. Шалгарсан тендерт оролцогчийн тендерийн баталгааг ТООЗ-ны 39 дугаар зүйлийн дагуу гэрээнд гарын үсэг зурж, ТООЗ-ны 40 дугаар зүйлийн дагуу гүйцэтгэлийн баталгааг ирүүлэхэд хүчингүй болгоно.
- 21.10. Тендерийн баталгааг дараах тохиолдолд улсын орлого болгоно:
- (а) тендер нээсний дараа тендер хүчинтэй байх хугацаа дуусахаас өмнө тендерт оролцогч өөрийн тендерийг буцааж авсан, эсхүл буцааж авахыг бичгээр мэдэгдсэн;
  - (б) тендерт оролцогч ТООЗ-ны 31.2-ын дагуу тендерийн үнэд хийсэн залруулгыг хүлээн зөвшөөрөөгүй бөгөөд ТООЗ-ын 37.2-т заасан нөхцөл үүссэн бол;
  - (в) шалгарсан тендерт оролцогч заасан хугацаанд багтаан:
    - 1) ТООЗ-ны 39 дугаар зүйлийн дагуу гэрээнд гарын үсэг зураагүй бол;
    - 2) ТООЗ-ны 40 дугаар зүйлийн дагуу гүйцэтгэлийн баталгааг ирүүлээгүй бол.
  - (г) тендерт оролцогчийн гаргасан гомдлыг төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага үндэслэлгүй гэж шийдвэрлэсэн.

22. Тендер ирүүлэх хувь, тендерт гарын үсэг зурах

- 22.1. Тендерт оролцогч 14 дүгээр зүйлд заасан тендерийн бүрдэл баримт бичгийн эх хувиудыг бэлтгэн хавтаслаж, түүнд “ЭХ ХУВЬ” гэсэн тодорхой бичиглэл хийнэ. Тендерт оролцогч үүнээс гадна ТШӨХ-д заасан тоо ширхэг бүхий тендерийн хуулбар хувийг бэлтгэн хавтаслаж, “ХУУЛБАР ХУВЬ” гэсэн тодорхой бичиглэл хийнэ. Эх хувь болон хуулбар хувиуд хоорондоо зөрчилдсөн тохиолдолд эх хувийг баримтална.
- 22.2. Тендерийн эх болон хуулбар хувиудыг хэвлэж (компьютер, бичгийн машин гэх мэт), эсхүл арилдаггүй бэхээр бичиж, тендерт оролцогчийг төлөөлөх эрх бүхий этгээд гарын үсэг зурж баталгаажуулна. Тендерт оролцогчийн боловсруулсан тендерийн агуулга, үнэтэй холбоотой бүх хуудсанд төлөөлөх эрх бүхий этгээд гарын үсэг зурна. Хэвлэмэл танилцуулга, тайлан болон бусад байгууллагын гаргасан албан ёсны мэдээлэл зэрэг баримт бичиг үүнд хамаарахгүй.
- 22.3. Тендер ирүүлэхээс өмнө захиалагчийн гаргасан зааварчилгаатай нийцүүлэх, эсхүл тендерт оролцогч өөрийн алдааг зайлшгүй шаардлагаар засахаас бусад тохиолдолд тендерт ямар нэг засвар, нэмэлт бичилт хийхгүй ба засвар, нэмэлт бичилт хийсэн тохиолдолд зөвхөн дээрх эрх бүхий этгээд гарын үсэг зурж баталгаажуулснаар тэдгээр засвар өөрчлөлтийг хүчинтэйд тооцно.
- 22.4. Тендерт оролцогч тендерийн материалд Хувь хүний нууцын тухай болон Байгууллагын нууцын тухай хуулиудаар ил болгохыг хориглосон мэдээллийг тусад нь хавтаслаж ирүүлнэ. Тус хавтасны

эхэнд тэдгээр мэдээллийг нууцлах үндэслэлийг бичгээр тайлбарлаж, тендерт оролцогчийн итгэмжлэгдсэн этгээд гарын үсгээр баталгаажуулна. Эрх бүхий тендерт оролцогч болохыг нотлох ТШӨХ-д заасан баримт бичиг, тендерийн баримт бичигт заасан маягтуудыг нууцлахгүй ирүүлнэ.

Г. ТЕНДЕР ИРҮҮЛЭХ

23. Тендерийг битүүмжлэх, бичиглэл хийх	<p>23.1. Тендерт оролцогчид өөрийн тендерийг шуудангаар, эсвэл өөрөө буюу өөрийн бие төлөөлөгчөөр захиалагчид хүргүүлнэ.</p> <p>23.2. Тендерийн эх болон хуулбар хувиудыг тус тусад нь “ЭХ ХУВЬ”, “ХУУЛБАР ХУВЬ” гэсэн бичиглэл бүхий дугтуйнд хийж битүүмжлэн тэдгээрийг дахин давхар нэг дугтуйнд (гаднах) хийж битүүмжлэнэ. Тендерээ дугтуйлж, битүүмжлэхдээ ТООЗ-ны 23.3, 23.4–т заасныг баримтлана.</p> <p>23.3. Доторх ба гаднах дугтуйнууд дараах шаардлагыг хангасан байх. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> (а) тендерт оролцогчийн нэр, хаягтай байх; (б) ТШӨХ-д заасан хаягаар ТООЗ-ны 1.1-д заасан захиалагчийн нэр дээр хаяглах; (в) тендер шалгаруулалтыг таних, ялгах тэмдэг болгож ТООЗ-ны 1.1 болон ТШӨХ-д тодорхойлсон тендер шалгаруулалтын нэр/дугаар тодорхой бичсэн байх; (г) ТООЗ-ны 27.1-т заасан хугацаанаас өмнө “НЭЭЖ ҮЛ БОЛНО” гэж тэмдэглэгдсэн байх. <p>23.4. Хэрэв бүх дугтуйг 23.3-т заасан шаардлагын дагуу битүүмжилж, бичиглэл хийгээгүй нөхцөлд уг тендер буруу хаягаар хүргэгдсэн, эсхүл тендер нээхээс өмнө битүүмжлэл задарсан тохиолдолд захиалагч хариуцлага хүлээхгүй.</p> <p>23.5. ТООЗ-ны 23.1-д зааснаас өөр хэлбэрээр (электрон шуудангаар, эсвэл факсаар г.м) ирүүлсэн аливаа тендерийг захиалагч хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2-т заасныг үндэслэн хүлээж авахгүй бөгөөд түүнийг хаягаар нь буцаана.</p>
24. Тендер хүлээн авах эцсийн хугацаа	<p>24.1. Захиалагч тендерийг ТШӨХ-д заасан хаягаар, нээх огноо, цагаас өмнө хүлээн авна.</p> <p>24.2. Захиалагч ТООЗ-ны 12 дугаар зүйлийн дагуу тендерийн баримт бичигт нэмэлт, өөрчлөлт оруулсны улмаас тендер хүлээн авах эцсийн хугацааг сунгасан тохиолдолд захиалагч болон тендерт оролцогчийн эрх, үүрэг сунгасан хугацааны туршид хэвээр хадгалагдана.</p>
25. Хугацаа хоцорсон тендер	<p>25.1. Захиалагч ТООЗ-ны 24 дүгээр зүйлд заасан тендер хүлээн авах эцсийн хугацаанаас хойш ирүүлсэн аливаа тендерийг “хугацаа хоцорсон” гэж зарлан түүнээс татгалзаж, нээлгүйгээр буцаана.</p>
26. Тендерт нэмэлт өөрчлөлт хийх, тендерийг буцааж авах	<p>26.1. Тендерт оролцогч тендер хүлээн авах эцсийн хугацаанаас өмнө захиалагчид бичгээр мэдэгдэл өгсний үндсэн дээр өөрийн тендерт нэмэлт өөрчлөлт оруулах, солих, эсхүл түүнийг буцааж авах эрхтэй.</p> <p>26.2. Тендерт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, солих эсхүл тендерийг буцааж авах мэдэгдлийг ТООЗ-ны 23 дугаар зүйлийн дагуу бэлтгэн битүүмжилж, бичиглэл хийхийн хамт доторх ба гаднах дугтуй дээр “НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ХИЙХ ТУХАЙ”, “ТЕНДЕРИЙГ СОЛИХ ТУХАЙ”,</p>

эсхүл “ТЕНДЕРИЙГ БУЦААЖ АВАХ ТУХАЙ” гэсэн нэмэлт бичиглэл хийж ТООЗ-ны 24 дүгээр зүйлд заасны дагуу захиалагчид ирүүлнэ. Тендерийг буцааж авах мэдэгдлийг утсан холбоогоор ирүүлж болох ба энэ мэдэгдэл хүчин төгөлдөр болохыг батламжилж гарын үсэг, тамга бүхий эх хувийг тендер хүлээн авах эцсийн хугацаанаас өмнө заавал ирүүлнэ.

- 26.3. Тендер хүлээн авах эцсийн хугацаанаас хойш тендерт аливаа нэмэлт өөрчлөлт хийхийг хориглоно.
- 26.4. ТООЗ-ны 26.2-т заасны дагуу тендерээ буцааж авах тухай хүсэлт ирүүлсэн оролцогчийн үндсэн тендерийг нээлгүй буцаан олгоно.
- 26.5. Тендер хүлээн авах эцсийн хугацаанаас тендер хүчинтэй байх хугацааны хооронд тендерийг буцааж авах нь ТООЗ-ны 21д зүйлийн дагуу тендерийн баталгааг улсын орлого болгох үндэслэл болно.

Д. ТЕНДЕРИЙГ НЭЭХ, ҮНЭЛЭХ

---

27. Тендерийг нээх

- 27.1. Захиалагч тендерийн нээлтийг ТШӨХ-д заасан огноо, цагт, заасан хаяг бүхий газарт зохион байгуулна. Тендер нээх үед тендерт оролцогч, эсхүл түүний төлөөлөгч болон сонирхсон бусад этгээд байлцах эрхтэй ба байлцсан бол тендерийн нээлтийн тэмдэглэлд гарын үсгээ зурна.
- 27.2. Захиалагч эхлээд “ТЕНДЕРИЙГ БУЦААЖ АВАХ ТУХАЙ” гэсэн бичиглэл бүхий дугтуйг нээж, зарлах бөгөөд энэ хүсэлт ирүүлсэн оролцогчийн үндсэн тендерийг нээлгүйгээр буцаана. Хэрэв “ТЕНДЕРИЙГ БУЦААЖ АВАХ ТУХАЙ” гэсэн хүсэлтэд гарын үсэг зурсан этгээд нь тендерт оролцогчийг төлөөлөх бүрэн эрх бүхий этгээд болохыг баталсан гарын үсгийн баталгаа, итгэмжлэл дагалдаж ирээгүй бол түүний үндсэн тендерийг буцаахыг зөвшөөрөхгүй бөгөөд түүнийг нээж нийтэд зарлана. Дараа нь “ТЕНДЕРИЙГ СОЛИХ ТУХАЙ” бичиглэл бүхий тендерийг нээж зарлах бөгөөд уг тендерийг ирүүлсэн оролцогчийн урьд ирүүлсэн тендерийг нээлгүйгээр түүнд буцаан олгоно. “ТЕНДЕРТ НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХТУХАЙ” дугтуйг түүнд харгалзах үндсэн тендерийн хамт нээж нийтэд зарлана. Хэрэв тендер солих, эсхүл нэмэлт, өөрчлөлт оруулаххүсэлтийг уг тендерийг ирүүлсэн оролцогчийг бүрэн төлөөлөх эрх бүхий этгээд гарын үсэг зурсан болохыг баталгаажуулж, хүсэлтийн хамт ирүүлээгүй бол тендерийг солих, эсхүл нэмэлт, өөрчлөлт оруулахыг зөвшөөрөхгүй бөгөөд урьд ирүүлсэн тендерийг дангаар нь нийтийн өмнө нээж зарлана.
- 27.3. Тендерийг нээх үед тендерт оролцогчийн нэр, тендерийн үнэ, санал болгосон бол үнийн хөнгөлөлт, хувилбарт тендер ирүүлэхийг зөвшөөрсөн тохиолдолд түүний үнэ, хэрэв захиалагч шаардсан бол тендерийн баталгаа байгаа эсэх, оролцогч өөрийн тендерт нэмэлт, өөрчлөлт оруулсанбол уг нэмэлт өөрчлөлтийг болон захиалагч шаардлагатай гэж үзсэн бусад мэдээллийг зарлаж, тэмдэглэл үйлдэнэ. Тендер нээх үед зарлагдаагүй тендерийн үнэ, үнийн хөнгөлөлт болон хувилбарт тендерийг үнэлгээнд харгалзахгүй.
- 27.4. Захиалагч тендерийн нээлтийн тэмдэглэлийг хөтлөх бөгөөд уг тэмдэглэл нь дараах мэдээллийг заавал агуулсан байна.
  - (а) тендерт оролцогчийн нэр болон тухайн тендерт оролцогч тендерээ буцааж авсан, эсхүл тендерт нэмэлт өөрчлөлт оруулсан буюу тендерээ солисон эсэх;

- (б) тендерийн үнэ болон үнийн хөнгөлөлт (зөвшөөрсөн бол хувилбарт тендерийн үнэ), шаардлагатай бол эдгээр мэдээллийг багц тус бүрээр гаргах;
  - (в) захиалагч тендерийн баталгаа шаардсан бол түүнийг ирүүлсэн эсэх.
- 27.5. Тендер хүлээн авах эцсийн хугацаанаас хоцорч ирүүлснээс бусад тендерээс тендерийн нээлтийн үед татгалзахыг хориглоно.
- 28. Нууцлал**
- 28.1. Тендерийг хянан үзэх, тодруулах, үнэлэх, харьцуулах болон гэрээ байгуулах эрх олгох зөвлөмжтэй холбогдсон мэдээллийг гэрээ байгуулах эрх олгох хүртэлх хугацаанд тендерт оролцогчид болон тухайн тендер шалгаруулалтын үйл ажиллагаатай албан ёсоор холбогдолгүй аливаа этгээдэд задруулахыг хориглоно.
  - 28.2. Захиалагч тендерийг хянан үзэх, үнэлэх, харьцуулах явцад, эсхүл гэрээ байгуулах эрх олгох шийдвэрт тендерт оролцогчоос нөлөөлөх гэсэн аливаа оролдлого нь тухайн оролцогчийн тендерээс татгалзах үндэслэл болж болно.
  - 28.3. Тендерийн нээлт хийснээс хойш гэрээ байгуулах эрх олгох хүртэл хугацаанд захиалагч болон тендерт оролцогчид хоорондоо зөвхөн бичгээр харилцана.
- 29. Тендерийг тодруулах**
- 29.1. Тендерийг хянан үзэх, үнэлэх болон харьцуулах явцад тендерийг үнэлэхэд зайлшгүй шаардлагатай бол захиалагч тендерт оролцогчоос түүний ирүүлсэн тендерийн талаар тодруулга ирүүлэхийг хүсч болно. Тодруулга авахдаа зөвхөн албан бичгээр харилцана. Гэхдээ ТООЗ-ны 30 дугаар зүйлийн дагуу тендерийг хянан үзсэний үндсэн дээр захиалагчийн илрүүлсэн арифметик алдааг залруулахаас бусад тохиолдолд тендерийн үнэ болон агуулгад ямар нэг өөрчлөлт хийхийг хүсэх, санал болгохыг зөвшөөрөхгүй.
- 30. Тендерийг хянан үзэх, шаардлагад нийцсэн эсэхийг тогтоох**
- 30.1. Аливаа тендерийг нарийвчлан үнэлэхээс өмнө дараах шаардлагыг хангаж буй эсэхийг нягтлана. Үүнд:
    - (а) ТООЗ-ны 4дүгээр зүйлд заасан эрх бүхий тендерт оролцогч байх шаардлагыг хангасанэсэх;
    - (б) тендерт зохих ёсоор гарын үсэг зурж баталгаажуулсанэсэх;
    - (в) шаардагдах баталгааг зөвшөөрөгдсөн маягтаар ирүүлсэнэсэх;
    - (г) тендерийн баримт бичигт тавигдсан бусад шаардлагад нийцсэнэсэх;
    - (д) тендерт оролцогч ТООЗ-ны 4 дүгээр зүйлд заасан гэрээг хэрэгжүүлэх чадварын доод шаардлагыг хангасанэсэх;
    - (е) ажил гүйцэтгэхэд тавигдах бусад шаардлагыг хангасан эсэх.
  - 30.2. ТООЗ-ны 30.1 дэх хэсгийн (а)-(е) дэх заалтыг хангаж буй тохиолдолд тухайн тендерийг шаардлагад нийцсэн тендер гэж үзнэ.
  - 30.3. Шаардлагад нийцсэн тендер нь тендерийн баримт бичигт тавигдсан нөхцөл шаардлага, ялангуяа тендерт оролцогчийн үйлдвэрлэлийнболон гэрээ хэрэгжүүлэх чадвар, техникийн тодорхойлолт, ажлын тоо хэмжээг материаллаг зөрүүгүйгээрхангасантендерийг хэлнэ. Дор дурдсан зүйлсийг материаллаг зөрүү гэж үзнэ:

- (а) техникийн тодорхойлолт болон гэрээний нөхцөлд тодорхойлсон ажлын хамрах хүрээ, чанар болон гүйцэтгэлд сөрөг нөлөө үзүүлэхээр бол;
  - (б) гэрээнд заасан захиалагчийн эрх, тендерт оролцогчийн үүрэгт тендерийн баримт бичигтэй үл нийцэх зарчмын хязгаарлалт оруулсан бол;
  - (в) тендерийн баримт бичигтшаардсанаас зөрүүтэйгээр санал болгосон тендерийн саналыг хүлээн зөвшөөрөх, түүнийг засварлах буюу залруулах нь шаардлагад нийцсэн бусад тендерийн өрсөлдөөнд шударга бусаар нөлөөлөх бол.
- 30.4. Захиалагч шаардлагад үл нийцсэн гэж тогтоогдсон тендерээс татгалзана. Харин тендерт оролцогч түүнд засвар хийж шаардлагад нийцсэн болгож болохгүй.
- 31. Алдааг залруулах**
- 31.1. Захиалагч шаардлагад нийцсэн гэж тодорхойлогдсон тендерийн арифметик алдааг шалгаж дараах байдлаар залруулна:
- (а) тоо болон үсгээр илэрхийлэгдсэн дүн хоорондоо зөрсөн бол үсгээр илэрхийлэгдсэнийг зөв гэж үзнэ;
  - (б) нэр төрлийн нийт үнийн нийлбэр нь тендерийн маягтад заасан тендерийн нийт үнээс зөрвөл нэр төрлийн нийт үнийн нийлбэрийг үндэслэн тендерийн нийт үнийг залруулна;
  - (в) нэр төрлийн нийт үнэ нь түүний нэгж үнийг тоо ширхэгээр үржүүлэхэд гарсан үнээс зөрвөл нэр төрлийн нэгж үнийг үндэслэн түүний нийт үнийг залруулна. Гэхдээ захиалагчийн үзэж байгаагаар нэгж үнэд аравтын орны таслалыг андуурсан болох нь илэрхий байвал тухайн мөр дэх нийт дүнг зөв гэж үзэн холбогдох нэгж үнийг залруулна.
- 31.2. Захиалагч хамгийн сайн үнэлэгдсэн тендерийн үнэд залруулга хийхээр байвал энэ талаар тухайн тендерт оролцогчид мэдэгдэж, хүлээн зөвшөөрсөн эсэхийг бичгээр баталгаажуулж авна.
- 32. Нэг валютад хөрвүүлэх**
- 32.1. Төлбөр тооцоог үндэсний мөнгөн тэмдэгтээр гүйцэтгэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсэгт заасны дагуу Монгол банкнаас албан ёсоор зөвшөөрсөн тохиолдол ТООЗ-ны 18 дугаар зүйлд зааснаас өөр валютаар тендерийн үнийг илэрхийлж болно. Ийм тохиолдолд захиалагч тендерийн үнэлгээ, харьцуулалтыг хийхдээ тендерийн үнийг тендер зарласан өдрийн Монголбанкны ханшаар төгрөгт хөрвүүлнэ.
- 33. Дотоодын давуу эрх**
- 33.1. Захиалагч ТШӨХ-д тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд тендерүүдийг үнэлж харьцуулахдаа Монгол Улсын гарал үүсэлтэй бараа санал болгосон тендерт давуу эрхийн зөрүү тооцохгүй.
- 34. Тендерийг үнэлэх, харьцуулах**
- 34.1. Захиалагч зөвхөн ТООЗ-ны 30 дугаар зүйлийн дагуу хянан үзээд шаардлагад нийцсэн гэж тогтоосон тендерүүдийг үнэлж, харьцуулна.
- 34.2. Захиалагч тендерийг үнэлэхдээ ТООЗ-ны 25 дугаар зүйлийн дагуу зарлагдсан тендерийн үнэд дараах байдлаар залруулга хийж, тендерийн харьцуулах үнийг тодорхойлно. Үүнд:
- (а) ТООЗ-ны 31.1 –д заасны дагуу алдааг залруулах;

- (б) үнэлэгдсэн үе шатны ажлын хуваарь дахь магадлашгүй ажлын зардлын дүнг хасах. Харин захиалагчийн шаардсаны дагуу тендерт оролцогчийн санал болгосон ажил-өдрийн зардлыг хасахгүй;
  - (в) ТООЗ-ны 27.4-д заасны дагуу зарлагдсан тендерт оролцогчийн санал болгосон нэмэлт өөрчлөлт буюу үнийн хөнгөлөлтийг тооцож, тусгах;
  - (г) Дээрх буюу энэ зүйлийн (а), (б) болон (в) заалтын дагуу хийсэн залруулга, нэмэлт өөрчлөлт, үнийн хөнгөлөлтийг тооцсон тендерийн нийт үнийг ТООЗ-ны 18 дугаар зүйлд заасан үндсэн валют руу 32 дугаар зүйлд заасны дагуу хөрвүүлэх;
  - (д) Захиалагч материаллаг бус зөрүүтэй буюу бага хэмжээний зөрүүтэй гэж үзсэн тохиолдолд орхигдуулсан зүйлийн тоо хэмжээний дутагдал, эсвэл илүүдлийн зөрүүг мөнгөөр илэрхийлэн тооцоолж, тендерийн үнэд тусгах;
  - (е) Захиалагч зөвхөн 34.4-т тодорхойлсон үнэлгээнд харгалзах хүчин зүйлүүдийг тэдгээрт холбогдох аргачлалын дагуу тооцож тендерийн үнэд тусгах;
  - (ё) ТООЗ-ны 33.1-д тусгайлан заасан бол дотоодын давуу эрхийн зөрүү тооцох.
- 34.3. Захиалагч нь аливаа өөрчлөлт, зөрүү болон хувилбарт тендерийг хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл татгалзах эрхтэй. Тендерийн баримтбичгийн шаардлагыг давуулж биелүүлэх, эсхүл бусад замаар тендерийн баримтбичгийн шаардлагад заагаагүй ашиг тусыг захиалагчид санал болгосон өөрчлөлт, зөрүү, хувилбарт тендер болон бусад хүчин зүйлийг захиалагч тендерийг үнэлэхэд харгалзахгүй.
- 34.4. ТШӨХ-д тусгайлан заагаагүй бол захиалагч үнэлгээнд дараах хүчин зүйлсийг харгалзахгүй:
- (а) *Гэрээний болон арилжааны зөрүү:*
Гэрээний болон худалдааны нөхцөлөөс зөрүүтэйгээр санал болгосон болон орхигдуулсан зүйл бүрийн өртгийг тооцоолж үнэлгээнд харгалзана.
  - (б) *Ажлын гүйцэтгэлийн хугацаа:*
Энэ тендерийн баримт бичгийн дагуу гүйцэтгэх ажлыг техникийн тодорхойлолтод заасан ажлын гүйцэтгэлийн хуваарийн дагуу болон түүнд багтааж дуусгах шаардлагатай тендерт оролцогчийн үнэ тус хуваарьт үндэслэсэн байх шаардлагатай. Тус хуваарьт зааснаас өмнө дуусгавар болгохыг санал болгосон тендерт урамшуулал олгохгүй. Тус хуваарьт зааснаас хоцорч ажлыг гүйцэтгэхээр санал болгосон тендерээс татгалзахгүй ба үнэлгээнд харгалзах зорилгоор хоцорсон хоног тутамд тендерийн үнийн ТШӨХ-д заасан хувийг⁴ тендерийн үнэ дээр нэмнэ. Ажлын гүйцэтгэлийн хуваарьт зааснаас ТШӨХ-д зааснаас⁵ илүү сар хоцроож дуусгахыг санал болгосон тендерээс татгалзана.
  - (в) *Төлбөрийн хуваарийн зөрүү:*

---

⁴ Ихэвчлэн 0.05 хувь.

⁵ Зөвшөөрөх хоцролтын хугацааг орлуулж бичнэ.

Гэрээний тусгай нөхцөлд дурдсан төлбөрийн хуваариас өөр хуваарь санал болгосон тендерээс татгалзахгүй ба үнэлгээнд харгалзах зорилгоор төлбөрийн хуваарьт зааснаас өмнөтөлөгдөх дүнд сарын ТШӨХ-д заасан хувь⁶-тай тэнцэхүү тооцож тендерийн үнэ дээр нэмнэ.

34.5. Хэрэв тендерийн баримт бичгийн дагуу гүйцэтгэх ажил нь ТООЗ-ын 1.3-ийн дагуу хоёр буюу түүнээс дээш багцад хуваасан бол захиалагч үнэлгээг дараах байдлаар хийнэ. Үүнд:

- (а) багц тус бүрт ТООЗ-ны 34.1-34.3-т заасны дагуу тендерийн үнэлгээг хийж, харьцуулах хамгийн бага үнэтэй тендерийг тодорхойлох;
- (б) хоёр буюу түүнээс дээш багцад гэрээ байгуулах эрх авсан тохиолдолд нөхцөлт үнийн хөнгөлөлт үзүүлэхээр санал болгосон тендерт уг нөхцөлт үнийн хөнгөлөлтийг тооцох;
- (в) дээрх үнэлгээг хийсний дараа захиалагч гэрээ байгуулах эрхийг нэг багцад, хэд хэдэн багцад, эсвэл бүх багцад олгох хувилбаруудыг тооцож, тэдгээрээс хамгийн үр ашигтай хувилбарыг сонгох;
- (г) нэг тендерт оролцогчид хоёр буюу түүнээс дээш багцад гэрээ байгуулах эрх олгох тохиолдолд тухайн этгээд гэрээг хэрэгжүүлэх чадварын шаардлагыг хангаж буй эсэхийг дахин магадлах. Хэрэв чадварын шаардлага хангахгүй бол тухайн этгээдэд гэрээ хэрэгжүүлэх чадварт нь тохирох багцад гэрээ байгуулах эрх олгож болно.

34.6. Шаардлагад нийцсэн тендерүүдийг ТООЗ-ны 34.2, 34.3 болон 34.5-д заасны дагуу үнэлж, харьцуулах үнийг тогтоосний үндсэн дээр хамгийн бага харьцуулах үнэтэй тендерийг хамгийн сайн үнэлэгдсэн тендер гэж шалгаруулна. Хамгийн сайн үнэлэгдсэн үндсэн тендерийн хувилбарт тендер үндсэн тендерээс илүү нөхцөл хангасан бол хувилбарт тендерийг шалгаруулна.

35. Тендерт оролцогчийн чадварыг дахин магадлах

- 35.1. Захиалагч шаардлагад нийцсэн, хамгийн сайн үнэлэгдсэн тендер ирүүлсэн оролцогч гэрээг хэрэгжүүлэх чадвартай эсэхийг дахин магадлаж болно.
- 35.2. Тендерт оролцогчийн чадварыг тодорхойлоходоо ТООЗ-ны 5.1-д заасны дагуу тендерт оролцогчийн ирүүлсэн чадварыг нотлох баримт болон ТООЗ-ны 29 дүгээр зүйлийн дагуу хийсэн шаардлагатай нэмэлт тодруулгад үндэслэн ТООЗ-ны 5.3-т заасан чадварын шаардлагыг хангасан эсэхийг тодорхойлно. Захиалагч ТООЗ-ны 18.2 болон тендерийн үнэлгээнд харгалзах чадварын шалгуур үзүүлэлтэд заагаагүй бусад шалгуур үзүүлэлтийг тендерийг хянан үзэх, тендерт оролцогчийн чадварыг тогтооход ашиглахгүй.
- 35.3. “Хамгийн сайн” үнэлэгдсэн тендер ирүүлсэн оролцогчийн гэрээ хэрэгжүүлэх чадварыг дахин магадлаад шаардлага хангасан тохиолдолд гэрээ байгуулах эрх олгоно. Хэрэв шаардлага хангахгүй бол уг тендерээс татгалзан сайн гэж үнэлэгдсэн дараагийн тендерт оролцогчийн чадварыг мөн адил зарчмаар магадлана.

36. Аливаа тендерийг сонгох, эсхүл

- 36.1. Захиалагч тендер шалгаруулалтыг үндэслэлгүйгээр хүчингүй болгохыг хориглоно.

⁶ Энэ хүү нь тендер зарлах үеийн тендерийн валютын арилжааны зээлийн зонхилох хүү байна.

Е. ГЭРЭЭ БАЙГУУЛАХ ЭРХ ОЛГОХ

37. Гэрээ байгуулах эрх олгох шалгуур

- 37.1. Захиалагч шаардлагад нийцсэн бөгөөд 34.6-д заасны дагуу хамгийн сайн гэж үнэлэгдсэн тендер ирүүлсэн тендерт оролцогчид гэрээ байгуулах эрх олгоно.
- 37.2. Хамгийн сайн үнэлэгдсэн тендер ирүүлсэн оролцогч ТООЗ-ны 31 дугаар зүйлийн дагуу захиалагчийн залруулсан арифметик алдааг хүлээн зөвшөөрөөгүй эсвэл бичгээр хариу ирүүлээгүй бол захиалагч түүний тендерээс татгалзах бөгөөд 21.8.(б)-д заасны дагуу тендерийн баталгааг улсын орлого болгож, хуулийн 29.3 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн удаахь хамгийн сайн үнэлэгдсэн тендер шрүүлсэн оролцогчид гэрээ байгуулах эрхийг олгоно.

38. Гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэл

- 38.1. Захиалагч нь гэрээ байгуулах эрх олгосон тухай мэдэгдлийг тендер хүчинтэй байх хугацаа дуусахаас өмнө шалгарсан тендерт оролцогч болон бусад тендерт оролцогчид нэгэн зэрэг бичгээр хүргүүлнэ. Энэ мэдэгдэлд гэрээнд заасны дагуу нийлүүлэгдэх бараанд төлөх мөнгөн дүн буюу гэрээний үнийг заана. Гэрээний үнэ нь залруулга болон үнийн хөнгөлөлтийг (түүний дотор нөхцөлтэй үнийн хөнгөлөлт) тооцсон тендерийн үнэ байна.
- 38.2. Гэрээ байгуулах эрх олгох мэдэгдлийг бүх тендерт оролцогчдод нэгэн зэрэг мэдэгдсэнээс хойш ажлын 6 хоногийн дотор гэрээг баталгаажуулж гарын үсэг зурахыг хориглоно. Энэ заалтыг зөрчиж байгуулсан гэрээ нь хуулийн 42.1.2-т зааснаар хүчин төгөлдөр бус гэрээ гэж тооцох үндэслэл болно.
- 38.3. Гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэл нь гэрээ байгуулах үндэслэл болно. Гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэл гаргаснаар тендерт оролцогч 40 дүгээр зүйлийн дагуу гүйцэтгэлийн баталгаа ирүүлж, 39 дугаар зүйлийн дагуу гэрээнд гарын үсэг зурах хүртэл захиалагч гэрээ байгуулах эрх авсан тендерт оролцогч нарын хооронд хэлцэл хийгдсэн гэж үзнэ.
- 38.4. Захиалагч нь Засгийн газрын худалдан авах ажиллагааны цахим хуудас www.e-procurement.mn вэб сайтад тендерийн нэр болон багцийн дугаарыг дараах мэдээллийн хамтаар нийтэлнэ:
- 1) Тендер ирүүлсэн оролцогч бүрийн нэр;
  - 2) Тендерийн нээлтэнд зарлагдсан үнийн саналууд;
  - 3) Нарийвчлан үнэлэгдсэн тендерийн нэр, үнийн санал;
  - 4) Тендерээс нь татгалзсан оролцогчийн нэр, татгалзсан шалтгаан;
  - 5) Тендерт шалгарсан оролцогчийн нэр, түүний санал болгосон үнэ, түүнчлэн батлагдсан гэрээний дүн.
- 38.5. Гэрээ байгуулсан тухай мэдээлсний дараагаар, шалгараагүй тендерт оролцогч тендерийг нь татгалзсан үндэслэл, шалтгааны талаар тайлбар ирүүлэх хүсэлтийг бичгээр гаргаж болно. Ийм хүсэлт гаргасан тохиолдолд захиалагч бичгээр хариу өгнө.
- 38.6. Шалгарсан тендерт оролцогч ТООЗ-ын 40 дүгээр зүйлийн дагуу гүйцэтгэлийн баталгаа ирүүлж, гэрээнд гарын үсэг зурсны дараагаар

захиалагч ТӨӨЗ-ын 21.8-д заасан хугацаанд тендерийн баталгааг цуцлах талаар бусад тендерт оролцогч нарт мэдэгдэнэ.

- 39. Гэрээнд гарын үсэг зурах**
- 39.1. Захиалагч нь гэрээний маягт болон талуудын хооронд тохирсон бүх нөхцөлүүдийг тусгасан тохиролцоог гэрээ байгуулах эрх олгох мэдэгдлийн хамт шалгарсан тендерт оролцогчид илгээнэ.
- 39.2. Шалгарсан тендерт оролцогч нь гэрээний маягтыг хүлээн авснаас хойш ажлын 6-аас дээш хоногийн дараа ТШӨХ-д тусгайлан заасан хоногийн дотор түүнд гарын үсэг зурж захиалагчид хүргүүлнэ.
- 39.3. Захиалагч нь шалгарсан тендерт оролцогчийг гүйцэтгэлийн баталгаа ирүүлсэн даруй гэрээнд гарын үсэг зурж баталгаажуулна.
- 40. Гүйцэтгэлийн баталгаа**
- 40.1. Шалгарсан тендерт оролцогч ТШӨХ-д тусгайлан заагаагүй тохиолдолд гүйцэтгэлийн баталгаа ирүүлэхгүй байж болно. Гүйцэтгэлийн баталгааг гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэл хүлээн авснаас гэрээний тусгай нөхцөлд заасан дүнгээр, ТШӨХ-д заасан маягтаар болон гэрээний нөхцөлийн дагуу захиалагчид ирүүлнэ.
- 40.2. Гүйцэтгэлийн баталгааг:
- (а) тендерт оролцогчийн сонголтоор Монгол улсад байрладаг банкаар буюу гадаадын банкны Монгол улсад байрладаг харилцагч банкаар,
эсхүл
  - (б) захиалагчийн хүлээн зөвшөөрсөн гадаадын банкаар гаргуулна.
- 40.3. Шалгарсан тендерт оролцогч ТӨӨЗ-ны 40.1-д заасан шаардлагыг биелүүлээгүй нь гэрээ байгуулах эрхийг хүчингүй болгох, тендерийн баталгааг гүйцэтгүүлэх хангалттай үндэслэл болно.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ТЕНДЕР ШАЛГАРУУЛАЛТЫН ӨГӨГДЛИЙН ХҮСНЭГТ

Тухайн тендер шалгаруулалтын үр дүнд гүйцэтгэх ажлын талаарх дор дурдсан өгөгдөл нь ТӨӨЗ-ны холбогдох зүйл, заалтад нэмэлт мэдээлэл оруулах, эсхүл өөрчлөх зорилготой. Хэрэв ТӨӨЗ-ны зүйл заалттай зөрчилдвөл энэхүү ТШӨХ-д дурдсан мэдээллийг зөв гэж үзнэ.

ТӨӨЗ-ны холбогдох заалт	А. Ерөнхий зүйл
ТӨӨЗ 1.1	Захиалагч нь: Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн “УБТЗ” нийгэмлэг
ТӨӨЗ 1.1	Нээлттэй тендер шалгаруулалтын нэр болон ялгагдах дугаар нь: “УБТЗ” ХНН-ийн ажилчдын зуны ажлын хувцас оёж гүйцэтгэх УБТЗ/2020/НТШ/02
ТӨӨЗ 1.2	Ажил гүйцэтгэж дуусах хугацаа нь: 2020.04.01
ТӨӨЗ 1.3	Энэхүү тендер шалгаруулалт нь дараах нэр, дугаар бүхий багцуудаас бүрдэнэ: Багц №1, 2, 3, 4
ТӨӨЗ 2.1	Санхүүжилтийн эх үүсвэр нь: Өөрийн хөрөнгө
ТӨӨЗ 4.4.(в)	Уг ажлыг гүйцэтгэхэд тусгай зөвшөөрөл зайлшгүй шаардлагатай эсэх: “үгүй”
ТӨӨЗ 5.2.(б)	Санхүүгийн тайлан ирүүлэх жилийн тоо: сүүлийн 2 жилийн 2018, 2019 оны аудитлагдсан тайлан.
ТӨӨЗ 5.2 (д)	Ижил төстэй ажил гэрээгээр гүйцэтгэсэн туршлагын талаарх мэдээлэл: гэрээ, гэрээг дүгнэсэн актын хамт ирүүлэх жилийн тоо: Сүүлийн 2 жил /2018, 2019 он/
ТӨӨЗ 5.3 (а)	Борлуулалтын хэмжээ: санал болгож байгаа үнийн дүн нь сүүлийн 1 жилийн борлуулалтын орлогоос багагүй байна. Хэрэв нэгээс дээш багцад оролцох бол багц тус бүрийн нийлбэр дүнгээр тооцно.
ТӨӨЗ 5.3 (в)	Тендерт оролцогч гэрээг гүйцэтгэхэд зайлшгүй шаардлагатай үндсэн тоног төхөөрөмж, машин механизмууд: Өөрийн өмчийн оёдлын машин тоног төхөөрөмжийн жагсаалтыг ирүүлнэ.
ТӨӨЗ 5.3 (д)	Түргэн хөрвөх чадвартай хөрөнгө болон банкнаас авах боломжтой зээлийн нийлбэр: Санал болгож буй ажлын үнийн дүнгээс багагүй байх. /Тендерт шалгарсан тохиолдолд зээл олгоно гэсэн тодорхойлолтыг тооцохгүй/
ТӨӨЗ 6.1	Түншлэлийн гишүүд дараах нэмэлт шаардлагыг хангасан байх ёстой. Үүнд: Түншлэлийн гэрээ, түншлэгч нь оролцогчийн мөн адил материалыг бүрдүүлсэн байна.
Б. Тендерийн баримт бичиг	

<p>ТӨӨЗ 10.1</p>	<p>Захиалагчаас тендерийн баримт бичигтэй холбоотой тодруулга авах хаяг: Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг Сөүлийн гудамж-42, “УБТЗ”-ын Удирдах газар. Шуудангийн хайрцаг: ш/х376 Харилцах утас: 242166 Тендерийн баримт бичгийн талаар тодруулга авах хүсэлт хүлээн авах хугацаа хуанлийн 5 хоногоос багагүй байна.</p>
<p>ТӨӨЗ 11.1</p>	<p>Тендер ирүүлэхийн өмнөх уулзалтыг зохион байгуулах эсэх: “үгүй”</p>
<p>В. Тендер бэлтгэх</p>	
<p>ТӨӨЗ 13.1</p>	<p>Тендерийн хэл нь Монгол хэл байна.</p>
<p>ТӨӨЗ 14.1 (ж)</p>	<p>Тендерт оролцогч дараах нэмэлт материалыг өөрийн тендерт хавсралтаар ирүүлнэ. Үүнд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Үнийн санал. /Маягтын дагуу/ 2. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбарыг нотариатаар баталгаажуулж ирүүлнэ. 3. Байгууллагын тухай дэлгэрэнгүй танилцуулга ирүүлнэ. /хүний нөөц болон тоног төхөөрөмж/ 4. Татварын цахим тайлангийн системээс авсан татварын тодорхойлолтыг ирүүлнэ. 5. ЗГ-ын хэрэгжүүлэгч агентлаг Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын харьяа Шийдвэр гүйцэтгэх газрын тодорхойлолтын эх хувийг ирүүлнэ. 6. Сүүлийн 3 жилийн хугацаанд гэрээний үүргээ зөрчсөн эсэх талаар шүүхийн төрөлжсөн архивын лавлагааг эх хувиар ирүүлнэ. 7. Харилцагч бүх банкны хугацаа хэтэрсэн зээл болон хүүгийн өр төлбөргүй тухай тодорхойлолтыг эх хувиар ирүүлнэ. 8. Бараа нийлүүлэх хуваарийг үе шатны ажлын хуваарийн хамт ирүүлнэ. 9. Баталгаат хугацаа ирүүлнэ /3 сараас багагүй/ 10. ТӨӨЗ-ны 4.2.1-4.2.9-д дурдсан нөхцөл үүссэн эсэх тухай албан бичиг ирүүлнэ. 11. Санал болгож буй барааг санал болгож буй үнээрээ хугацаандаа нийлүүлэхийг баталсан албан бичиг ирүүлнэ. 12. “УБТЗ” ХНН-ийн зүгээс тендерт оролцогчийн харилцагч банк, харьяа татварын алба, шүүхээс лавлагаа, тодруулга хүсэхэд татгалзах зүйлгүй тухай албан бичиг ирүүлэх. 13. Цахим тендерт ирүүлэх материал нь тод гаргацтай байна. 14. Тендерт ирүүлэх материалуудыг зөвхөн ТШӨХ-д заасан дэс дарааллын дагуу трүүлнэ. 15. Оролцох багц тус бүрт загвар ирүүлнэ. Үүнд: оролцож буй багцын Зуны ажлын хувцас 50-ын 1 хосыг УБТЗ-ын удирдах газрын 275 тоотод 2020 оны 02-р сарын 27 -ний өдрийн 10 цаг 00 минутаас өмнө биетээр авчирч өгнө. /Загвар хувцас оёх материалыг дараах утсаар холбогдож авна уу 99179698/ <p>ТШӨХ-д заасан материалуудын аль нэгийг тендерт хавсаргаагүй сканердсан материалууд бүдэг уншигдахгүй бол тухайн тендерээс татгалзах үндэслэл болгоно.</p>
<p>ТӨӨЗ 16.1</p>	<p>Хувилбарт тендер ирүүлэхийг “зөвшөөрөхгүй”</p>

ТӨӨЗ 17.8	Тендерт оролцогчийн санал болгосон үнийг гэрээний хэрэгжилтийн явцад “тохируулахгүй” тогтмол байна.
ТӨӨЗ 18.1	Тендерийн валют: төгрөг
ТӨӨЗ 20.1	Тендер нээснээс хойш [30] хоногийн туршид хүчинтэй байна.
ТӨӨЗ 21	Тендерийн баталгааны үнийн дүн: Багц №1 1.023.429 төг Багц №2 1.023.429 төг Багц №3 1.003.580 төг Багц №4 1.002.960 төг
Г. Тендер ирүүлэх	
ТӨӨЗ 23.3 (б)	Захиалагчийн хаяг: Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг Сөүлийн гудамж-42, “УБТЗ”-ын Удирдах газар. Шуудангийн хайрцаг: ш/х376 Харилцах утас: 242166 Тендерийг www.tender.gov.mn цахим хуудсаар хүлээн авна. Цахим тендерт ирүүлж байгаа материал нь тод гаргацтай байна.
ТӨӨЗ 23.3 (в)	Тендер шалгаруулалтад оёж ирүүлсэн хувцасыг ялгаж, таних зорилгоор өөрийн компанийн нэр, шошгийг зүүсэн байх.
ТӨӨЗ 24.1	Тендер хүлээн авах эцсийн хугацаа нь: Огноо: [2020 оны 02 дугаар сарын 27-ний өдөр] Цаг: 10 цаг 00 минут Тендерийг www.tender.gov.mn цахим хуудсаар хүлээн авна.
Д. Тендерийг нээх, үнэлэх	
ТӨӨЗ 27.1	Тендерийн нээлт хийх газрын хаяг: УБ, БГД, 3-хороо, Сөүлийн гудамж-42, “УБТЗ” ын Удирдах газар 2 дугаар давхар 275 тоот. Харилцах утас: 242166, 242167 Шуудангийн хайрцаг: -376 Тендерийн нээлт хийх огноо, цаг: Огноо: 2020 оны 02 дугаар сарын 27-ний өдөр Цаг: 10 цаг 30 минут Тендерийг www.tender.gov.mn цахим хуудсаар нээнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ.

ТЕНДЕР ШАЛГАРУУЛАЛТЫН МАЯГТ

Тендерийн маягт, Чадварын мэдээлэл ирүүлэх маягт,
Гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэл,

Тендершалгаруулалтын маягтыг бөглөх санамж

Тендерт оролцогч тендерийн баримт бичгийн шаардлагын дагуу тендерийн маягт, энэ бүлэгт заасан маягтаар гаргасан тендерийн баталгааны хамт ирүүлнэ.

Шалгарсан тендерт оролцогч гүйцэтгэлийн баталгаа, урьдчилгаа төлбөрийн баталгааг энэ бүлэгт заасан маягтаар ирүүлэх үүрэгтэй. Урьдчилгаа төлбөрийн баталгааг ирүүлэх шаардлагагүй бол урьдчилгаа төлбөрийн баталгааны маягтыг тендерийн баримт бичигт хавсаргахгүй.

ТЕНДЕРИЙН МАЯГТ

МАЯГТ№ ТШМ-1

[огноо]

(Захиалагч байгууллагын нэр)-ын дарга _____ танаа

1. Бид, [тендерт оролцогчийн нэр], [гэрээний нэр ба дугаар]-ыг [тендерийн үнийг тооцоор болон үсгээр] төгрөгөөр тендерийн баримт бичгийн дагуу гүйцэтгэхээр санал болгож байна.

Гэрээний төлбөрийг дараах валютаар авна. Үүнд:

№	Валютын нэр	Тус валютаар төлөх хувь	Гадаад валютын ханш /гадаад валютын нэгж хэдэн төгрөгтэй тэнцэх/	Шаардагдах гадаад валютын дүн
(a)				
(б)				

Шаардагдах урьдчилгаа төлбөр:

	Валютын нэр	Валютын дүн
(a)		
(б)		

2. Тендер нь тендерийн баримт бичигт заасны дагуу тендер нээснээс [тоо] хоногийн хугацаанд хүчинтэй байна.
3. Гэрээг албан ёсоор байгуулах хүртэл энэхүү тендер болон түүнийг шалгарсан тохиолдолд гэрээ байгуулах эрх олгох мэдэгдэл нь бидний хооронд хийгдсэн хэлцэл болно.
4. Бид тендерийг холбогдох журмын дагуу бусад тендерт оролцогчдод ил болгохыг үүгээр зөвшөөрч байна. Захиалагч бидний ирүүлсэн тендерийг нууцлах аливаа үүргээс бүрэн чөлөөлөгдөнө.

Тендерт оролцогчийн нэр: _____

Эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг, тамга: _____

Албан тушаал, нэр: _____

Хаяг: _____

ЧАДВАРЫН МЭДЭЭЛЭЛ

Чадварын мэдээллийг бөглөх санамж

Гэрээг хэрэгжүүлэх чадвартайгаа нотлох, эсхүл урьдчилсан сонголтод ирүүлсэн мэдээлэлд орсон өөрчлөлтийг тодотгох зорилгоор ТООЗ-ны 5дугаар зүйлд заасны дагуу тендерт оролцогч дараах мэдээллийг бөглөж ирүүлнэ. Эдгээр мэдээлэл гэрээний хэсэг болохгүй. Шаардлагатай бол нэмэлт хуудас хэрэглэнэ. Хавсаргасан бичиг баримт нь тендерийг бэлдсэн хэлнээс өөр хэл дээр бол түүнийг орчуулсан байх шаардлагатай. Тендерт оролцогч урьдчилсан сонголтод оролцсон бол зөвхөн өөрчлөгдсөн мэдээллээ бөглөж ирүүлнэ.

1. Тендерт оролцогч болон түншлэлийн гишүүн бүр

1.1. Тендерт оролцогч хуулийн этгээд болох талаар баталгаа болон тусгай зөвшөөрөл: **[хуулбарыг хавсаргах]**

Бүртгүүлсэн газар: **[бөглөх]**

Бизнесийн үйл ажиллагааны үндсэн хаяг: **[бөглөх]**

Тендерт оролцогчийг төлөөлж гарын үсэг зурсан этгээдийн итгэмжлэл: **[хавсаргах]**

1.2. Сүүлийн **[тоо]** жилийн хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн барилгын ажлын нийт мөнгөн дүнг жил, жилээр жагсаах: **[бөглөх]**

1.3. Ерөнхий гүйцэтгэгчээр сүүлийн **[тоо]** жилийн хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн төрөл болон хэмжээгээр ижил төстэй ажил ба гэрээний үнийн дүнг дээрх 1.2-т заасан валютаар илэрхийлж доорх хүснэгтэд бичнэ. Түүнчлэн хийхээр төлөвлөсөн болон одоо хийж буй ажил, тэдгээрийг дуусгахаар төлөвлөж буй хугацааг жагсаах.

Төслийн нэр ба улс	Захиалагч, үйлчлүүлэгчийн нэр, холбоо барих ажилтан	Гүйцэтгэсэн ажлын төрөл, дууссан он	Гэрээний үнэ
(a)			
(б)			

1.4. Гэрээг гүйцэтгэхэд санал болгож буй барилгын үндсэн машин механизм, тоног төхөөрөмжийн нэр төрлийн талаарх мэдээллийг доорх хүснэгтээр ирүүлнэ. Мөн ТООЗ-ны 5.2(е)-г анхаар.

Тоног төхөөрөмжийн нэр төрөл	Тодорхойлолт, хаана үйлдвэрлэсэн, ашиглагдсан хугацаа (жилээр)	Ашиглалтын байдал (шинэ, сайн, хуучин), ба тоо ширхэг	Өөрийн, түрээслэх, эсхүл худалдаж авах (хаанаас?)
(a)			
(б)			

1.5. Гэрээнд санал болгож буй удирдах болон техникийн голлох мэргэжилтний чадвар, туршлага. Намтрыг хавсаргана. Мөн ТООЗ-ны 5.3(г) болон гэрээний ерөнхий нөхцөлийн 9.1-ийг анхаар.

Албан тушаал	Нэр	Ажилласан жил (нийт)	Санал болгож буй албан тушаалтай

			ижил албан тушаалд ажилласан жил
(a)			
(б)			

1.6. Санал болгож буй туслан гүйцэтгэгч. Гэрээний ерөнхий нөхцөлийн 7 дугаар зүйлийг анхаар.

Ямар ажил гүйцэтгэх	Туслан гүйцэтгэх гэрээний үнэ	Туслан гүйцэтгэгч (нэр, хаяг)	Ижил төстэй ажлын туршлага	Шийдэгдсэн байдал
(a)				
(б)				

- 1.7. Санхүүгийн чадавхийг харуулах аудитаар баталгаажуулсан сүүлийн [moo] жилийн санхүүгийн тайлан, ашиг орлого, алдагдлын болон санхүүгийн үйл ажиллагаанд хийсэн тайлан, дүгнэлтийн хамт. Дор жагсааж хувийг хавсаргана.
- 1.8. Чадварын шаардлагыг хангахад шаардагдаж болох санхүүгийн эх үүсвэрийн нотолгоо: бэлэн мөнгө, зээл гэх мэт. Дор жагсааж үндсэн бичиг баримтын хувийг хавсаргана.
- 1.9. Тендерт оролцогчийн харилцагч банкны нэр, хаяг болон утас, факсын дугаар.
- 1.10. Тендерт оролцогчийн одоогийн ба сүүлийн [тоо] жилийн хугацаанд оролцсон аливаа шүүхийн зарга, маргааны талууд ба нэхэмжлэлийн мөнгөн дүн, шийдэгдсэн байдал.

Нөгөө тал(ууд)	Маргааны шалтгаан	Нэхэмжлэлийн мөнгөн дүн	Шийдэгдсэн байдал
(a)			
(б)			

- 1.11. Тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгааны 4.2-т хамрагдахгүй бөгөөд эрх бүхий тухай мэдэгдэл.
- 1.12. Санал болгож буй ажлын хөтөлбөр (ажлын арга барил ба хуваарь). Тендерийн баримт бичгийн шаардлагыг хангахуйц тодорхойлолт, зураг болон бүдүүвч шаардлагатай бол.

2. Түншлэл

- 2.1. Чадварын мэдээллийн 1.1-1.11-д дурдсан бүх мэдээллийг түншлэлийн гишүүн тус бүрээр гаргаж ирүүлнэ.
- 2.2. Чадварын мэдээллийн 1.12-т дурдсан мэдээллийг түншлэлийн хувьд гаргаж ирүүлнэ.
- 2.3. Түншлэлийн нэрийн өмнөөс тендерт гарын үсэг зурах эрх бүхий этгээдийн итгэмжлэлийг хавсаргана.
- 2.4. Дор дурдсан шаардлагыг хангасан түншлэлийн бүх гишүүдийн хооронд байгуулсан гэрээг хавсаргана. Үүнд:
- 2.5.
- (a) гэрээний нөхцөлийн дагуу гэрээг хэрэгжүүлэхэд бүх гишүүд хамтран болон тус тусдаа хүлээх хариуцлагыг тодорхой заасан байх;
  - (б) түншлэлийн аль нэг болон бүх гишүүдийн нэрийн өмнөөс үүрэг хүлээх, зааварчилгаа хүлээн авахад тэдгээрийг төлөөлөх эрх бүхий нэг гишүүн томилсон байх;

- (в) нийт гэрээний гүйцэтгэл, түүний дотор төлбөрийг зөвхөн төлөөлөх эрх бүхий гишүүнтэй тооцох.

**ТЕНДЕРИЙН БАТАЛГААНЫ МАЯГТ
(БАНКНЫ БАТАЛГАА)**

[Захиалагч байгууллагын нэр]

[Тендерт оролцогчийн нэр] (цаашид “Тендерт оролцогч” гэх) нь *[Тендер шалгаруулалтын нэр]* бараа нийлүүлэхээр тендер (цаашид “Тендер” гэх) санал болгосонтой ХОЛБОГДУУЛАН,

Энэхүү баталгаагаар *[Банкны нэр]* (цаашид “Банк” гэх) нь *[Захиалагчийн нэр]* (цаашид “захиалагч” гэх)-ийн өмнө нийт *[мөнгөн дүн]*-ийн төлбөр хийх үүрэг хүлээж баталгаа гаргаж байна.

Төлбөр хийх үүрэг нь дор дурдсан нөхцөлд үүснэ. Үүнд:

- (1) тендерийг нээсний дараа тендерийн маягтад заасан тендер хүчинтэй байх хугацаа дуусахаас өмнө тендерт оролцогч өөрийн тендерийг буцааж авсан;
- (2) захиалагч тендер хүчинтэй байх хугацаанд багтаж гэрээ байгуулах эрх олгосон үед тендерт оролцогч:
  - (а) тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгааны дагуу гэрээг байгуулаагүй бол;
  - (б) тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгааны дагуу гүйцэтгэлийн баталгааг ирүүлээгүй бол;
  - (в) тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгааны дагуу хийгдсэн тендерийн үнийн алдааны залруулгыг хүлээн зөвшөөрөөгүй бол.
- (3) төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тендерт оролцогчийн гаргасан гомдлыг үндэслэлгүй гэж шийдвэрлэсэн.

Энд тодорхойлогдсон нөхцөлүүдийн аль нэг нь үүссэнийг дурдаж төлбөр хийх тухай захиалагчийн анхны шаардлагыг бичгээр хүлээн авсан даруй төлбөрийг үл маргалдах журмаар хийнэ. Төлбөр төлөх шаардлагын хэмжээ нь дээр заасан мөнгөн дүнгээс хэтрэхгүй ба (3)-т заасан нөхцөл үүссэн тохиолдолд 20 сая хүртэл төгрөг байна.

Энэхүү баталгаа нь **[огноог оруул]** өдрийг дуустал хүчинтэй. Захиалагч баталгаагаар холбогдсон аливаа шаардлагыг энэ хугацаанд багтаж банкинд мэдэгдэх ёстой.

Та бүхнийг хүндэтгэсэн,

Банкны эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг:

Албан тушаал, нэр:

Банкны тамга:

Огноо:

Хаяг:

**ТЕНДЕРИЙН БАТАЛГААНЫ МАЯГТ
(ЗАСГИЙН ГАЗРЫН БОНДЫН БАТАЛГАА)****[Захиалагч байгууллагын нэр]**

[Тендерт оролцогчийн нэр] (цаашид “Тендерт оролцогч” гэх) нь [Тендер шалгаруулалтын нэр] бараа нийлүүлэхээр тендер (цаашид “Тендер” гэх) санал болгосонтой ХОЛБОГДУУЛАН,

Энэхүү баталгаагаар [Хөрөнгийн бирж] (цаашид “Бирж” гэх) нь [захиалагчийн нэр] (цаашид “захиалагч” гэх)-ийн өмнө нийт [мөнгөн дүн]-ийн төлбөр хийх үүрэг хүлээж тендерт оролцогчийн засгийн газрын бондыг үндэслэн баталгаа гаргаж байна.

Төлбөр хийх үүрэг нь дор дурдсан нөхцөлд үүснэ. Үүнд:

- (1) тендерийг нээсний дараа тендерийн маягтад заасан тендер хүчинтэй байх хугацаа дуусахаас өмнө тендерт оролцогч өөрийн тендерийг буцааж авсан;
- (2) захиалагч тендер хүчинтэй байх хугацаанд багтаж гэрээ байгуулах эрх олгосон үед тендерт оролцогч:
  - (а) тендерт оролцогчид өгөх зааварчилгааны дагуу гэрээг байгуулаагүй бол;
  - (б) тендерт оролцогчид өгөх зааварчилгааны дагуу гүйцэтгэлийн баталгааг ирүүлээгүй бол;
  - (в) тендерт оролцогчид өгөх зааварчилгааны дагуу хийгдсэн тендерийн үнийн алдааны залруулгыг хүлээн зөвшөөрөөгүй бол.
- (3) төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тендерт оролцогчийн гаргасан гомдлыг үндэслэлгүй гэж шийдвэрлэсэн.

Энд тодорхойлогдсон нөхцөлүүдийн аль нэг нь үүссэнийг дурдаж төлбөр хийх тухай захиалагчийн анхны шаардлагыг бичгээр хүлээн авсан даруй Засгийн газрын бондыг үл маргалдах журмаар шилжүүлнэ. Засгийн газрын бонд шилжүүлэх шаардлагын хэмжээ нь дээр заасан мөнгөн дүнгээс хэтрэхгүй ба (3)-т заасан нөхцөл үүссэн тохиолдолд 20 сая хүртэл төгрөг байна.

Энэхүү баталгаа нь **[огноог оруул]** өдрийг дуустал хүчинтэй. Захиалагч баталгаатай холбогдсон аливаа шаардлагыг энэ хугацаанд багтаж биржид мэдэгдэх ёстой.

Та бүхнийг хүндэтгэсэн,

Банк/Биржийн эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг:

Албан тушаал, нэр:

Банк/Биржийнтамга

Огноо:

Хаяг:

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ТЕХНИКИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ

Зуны ажлын хувцас

Зуны ажлын хувцасыг захиалагчийн

- “Монгол- Оросын хувь нийлүүлсэн “УБТЗ” нийгэмлэгийн ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцас, ерөнхий шаардлага” БС-04: 2016. /стандартыг хавсралт үзэх/
- “Монгол- Оросын хувь нийлүүлсэн “УБТЗ” нийгэмлэгийн ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцас, ерөнхий шаардлага” БС-08: 2016 шаардлагуудад нийцүүлэн захиалагчаас үндсэн материалыг авч оёж гүйцэтгэнэ. /стандартыг хавсралт үзэх/

ТАВДУГААР БҮЛЭГ.

ГЭРЭЭНИЙ ЕРӨНХИЙ НӨХЦӨЛ

Гэрээний ерөнхий нөхцөлийн санамж

Гэрээний ерөнхий нөхцөл болон гэрээний тусгай нөхцөл, түүнд заасан бусад баримт бичиг нь хоёр талын эрх үүргийг тодорхойлох баримт бичиг болно.

Энэ гэрээний ерөнхий нөхцөлийг нийт үнийн гэрээнд шууд хэрэглэж болно. Нэгж үнийн гэрээнд хуудасны зүүлтийг баримтлан өөрчлөлт хийн хэрэглэж болно.

Гэрээний ерөнхий нөхцөлд өөрчлөлт оруулах шаардлагатай бол үүнийг гэрээний тусгай нөхцөлд тусгаж өгнө.

ГАРЧИГ

А. Ерөнхий заалт

1. Нэр томъёо
2. Тайлбарлах
3. Гэрээний хэл ба хууль
4. Төслийн менежерийн шийдвэр
5. Үүрэг, хариуцлагыг шилжүүлэх
6. Харилцаа
7. Ажил туслан гүйцэтгүүлэх
8. Бусад гүйцэтгэгчид
9. Ажиллах хүчин
10. Захиалагч, гүйцэтгэгчийн хүлээх эрсдэл
11. Захиалагчийн хүлээх эрсдэл
12. Гүйцэтгэгчийн хүлээх эрсдэл
13. Даатгал
14. Ажлын талбайн судалгааны тайлан
15. Гэрээний тусгай нөхцөлийн тухай асуулга
16. Гүйцэтгэгч ажил гүйцэтгэх
17. Ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдөр ажил дууссан байх
18. Төслийн менежер баталгаа гаргах
19. Аюулгүй байдал
20. Олдвор
21. Ажлын талбайг ашиглуулах
22. Ажлын талбайд нэвтрэн орох
23. Зааварчилгаа
24. Маргааныг шийдвэрлэх

Б. Хугацааны хяналт

25. Ажлын хөтөлбөр
26. Ажил дуусгахаар төлөвлөсөн хугацааг сунгах
27. Төслийн менежерийн шийдвэрээр хугацааг хойшлуулах
28. Ажлын уулзалт
29. Урьдчилан анхааруулах журам

В. Чанарын хяналт

30. Зөрчил, гологдол илрүүлэх
31. Туршилт
32. Зөрчил, гологдол арилгах
33. Зөрчил, гологдол арилгахгүй байх

Г. Зардлын хяналт

34. Үе шатны ажлын хуваарь
35. Үе шатны ажлын хуваарийг өөрчлөх
36. Өөрчлөлт
37. Өөрчлөлтийн улмаас хийх төлбөр
38. Бэлэн мөнгөний урсгалын урьдчилсан тооцоо
39. Төлбөрийн мэдэгдэл
40. Төлбөр
41. Нөхөн төлбөр хийх нөхцөл
42. Татвар
43. Валют
44. Үнийн тохируулга
45. Барьцаа хөрөнгө
46. Алданги
47. Урамшуулал
48. Урьдчилгаа төлбөр
49. Баталгаа
50. Ажил-өдөр
51. Засварын зардал

Д. Гэрээг дуусгах

52. Ажил дуусгах
53. Хүлээж авах

54. Эцсийн тооцоо
55. Ашиглалт, засвар, үйлчилгээний гарын авлага
56. Гэрээг цуцлах
57. Гэрээг цуцалсан үед хийх төлбөр
58. Өмч
59. Гүйцэтгэлээс чөлөөлөх

ГЭРЭЭНИЙ ЕРӨНХИЙ НӨХЦӨЛ

А. ЕРӨНХИЙ ЗААЛТ

1. Нэр томъёо

1.1. Тодорхойлсон нэр томъёог тод үсгээр бичив.

Үе шатны ажлын хуваарь /ажлын тоо хэмжээ/ гэж гүйцэтгэгчээс үе шатны ажил /ажлын тоо хэмжээ/-ын үнийг тусгаж тендерийн хамт ирүүлсэн хуваарийг хэлнэ.

Нөхөн төлбөр хийх нөхцөл гэж энэхүү ГЕН-ийн 41 дүгээр зүйлд тодорхойлсон нөхцөлүүдийг хэлнэ.

Ажил дууссан өдөр гэж ГЕН-ийн 52.1-д заасны дагуу ажил дууссаныг төслийн менежер гэрчилсэн өдрийг хэлнэ.

Гэрээ гэж захиалагч, гүйцэтгэгчийн хооронд байгуулсан ажил гүйцэтгэх, дуусгах, засвар үйлчилгээ явуулах гэрээг хэлнэ. Гэрээ нь гэрээний маягтын 5 дугаар зүйлд дурдсан баримт бичгээс бүрдэнэ.

Гүйцэтгэгч гэж захиалагчийн хүлээн зөвшөөрсөн тендерийг ирүүлсэн этгээдийг хэлнэ.

Тендер гэж захиалагчийн тавьсан нөхцөл, болзлын дагуу гүйцэтгэгчийн бэлтгэж ирүүлсэн иж бүрдэл баримт бичгийг хэлнэ.

Гэрээний үнэ гэж гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэлд дурдсан, гэрээний заалтын дагуу цаашид тохируулж болох үнийг хэлнэ.

Хоног гэж хуанлийн хоногийг, **сар** гэж хуанлийн сарыг тус тус хэлнэ.

Ажил-өдөр гэж ажлын төлбөр нь гүйцэтгэгчийн ажиллах хүч болон тоног төхөөрөмжийн ажилласан хугацаанд (хүн-цаг болон машин-цаг) үндэслэн хийгдэх зардлыг хэлнэ.

Зөрчил, гологдол гэж зураг төсөл, техникийн тодорхойлолтыг зөрчсөн, чанарын гологдол гаргасан буюу ажлын гэрээнд заасны дагуу хийгдээгүй ажлыг хэлнэ.

Зөрчил, гологдол арилгасан тухай мэдэгдэл гэж гүйцэтгэгч зөрчил, гологдлыг арилгасныг үндэслэн төслийн менежерийн гаргасан баталгааг хэлнэ.

Чанарын баталгаат хугацаа гэж гэрээний тусгай нөхцөлд заасан, ажил дууссан өдрөөс эхлэн тоологдох хугацааг хэлнэ. Энэ хугацаанд илэрсэн зөрчил, гологдлыг гүйцэтгэгч арилгах үүрэгтэй.

Зураг гэж батлагдсан зураг төсөл болон түүнтэй холбоотойгоор төслийн менежерийн гаргасан, баталсан тооцоо, бусад мэдээллийг хэлнэ.

Захиалагч гэж ажил хийлгэхээр гүйцэтгэгчийг хөлслөн ажиллуулж буй этгээдийг хэлнэ.

Тоног төхөөрөмж гэж ажил гүйцэтгэх зорилгоор ажлын талбайд түр хугацаагаар авчирсан гүйцэтгэгчийн машин механизм, тээврийн хэрэгслийг хэлнэ.

Гэрээний анхны үнэ гэж гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэлд захиалагчийн дурдсан гэрээний үнийг хэлнэ.

Ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдөр гэж гэрээнд гүйцэтгэгч ажлыг дуусгахаар заасан өдрийг хэлнэ. Зөвхөн төслийн менежер хугацаа сунгах, эсхүл хурдасгах захиалга өгснөөр ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдрийг өөрчилж болно.

Материал гэж ажлын зорилгоор гүйцэтгэгчийн ашиглах бүх төрлийн барилгын материал, түүхий эд, хийц, бүтээгдэхүүн, эд анги болон бусад зүйлсийг хэлнэ.

Байгууламж гэж ажлын механик, цахилгаан, хими, эсхүл биологийн үйл ажиллагаа бүхий (функцтэй) бүрдэл хэсгийг хэлнэ.

Төслийн менежер гэж ажлын гүйцэтгэлд хяналт тавьж гэрээний удирдлагыг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий гэрээний тусгай нөхцөлд дурдсан этгээд (эсхүл төслийн менежерийн оронд ажиллуулахаар захиалагчийн томилж, гүйцэтгэгчид мэдэгдсэн этгээд)-ийг хэлнэ.

Ажлын талбай гэж гэрээний тусгай нөхцөлд тодорхойлсон газрыг хэлнэ.

Ажлын талбайн судалгааны тайлан гэж ажлын талбайн гадаргуу, хөрс, цаг уурын нөхцөл, байгаль орчны үнэлгээ зэргийн талаар бодит байдлыг дурдаж тайлбарлаж тендерийн баримт бичигт хавсаргасан тайланг хэлнэ.

Техникийн тодорхойлолт гэж гэрээнд заасан ажлын техникийн тодорхойлолт бөгөөд түүнд төслийн менежерийн оруулсан болон баталсан нэмэлт өөрчлөлтүүд мөн хамаарна.

Ажил эхлэх өдөр гэж гүйцэтгэгчийн ажил эхлүүлэх өдрийг хэлнэ. Энэ өдрийг гэрээний тусгай нөхцөлд заах бөгөөд ажлын талбайг эзэмших өдөртэй давхцаагүй байж болно.

Туслан гүйцэтгэгч гэж гэрээнд тусгагдсан ажлын тодорхой хэсгийг хийхээр гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулсан этгээдийг хэлнэ.

Туслах ажил гэж гүйцэтгэгч ажлыг барьж байгуулах, суурилуулахад шаардлагатайн улмаас төлөвлөж, барьж, суурилуулж, зайлуулсан ажлыг хэлнэ.

Өөрчлөлт гэж ажилд өөрчлөлт оруулах талаар төслийн менежерийн өгсөн зааварчилгааг хэлнэ.

Ажил гэж гэрээний дагуу гүйцэтгэгчийн хийж гүйцэтгэж захиалагчид хүлээлгэн өгөх гэрээний тусгай нөхцөлд тодорхойлсон ажлыг хэлнэ.

2. Тайлбар

- 2.1. Энэхүү гэрээний ерөнхий нөхцөлд ганц тоогоор илэрхийлсэн үг нь олон тоон утгыг, олон тоогоор илэрхийлсэн үг нь ганц тоон утгыг илэрхийлж болно. Гарчигт гол ач холбогдол өгөхгүй. Онцгойлон заагаагүй бол гэрээний үгийг шууд утгаар нь хэрэглэнэ. Гэрээний нөхцөлийн талаарх тодруулга, тайлбарыг төслийн менежер гаргана.
- 2.2. Хэрэв гэрээний тусгай нөхцөлд ажлыг үе шатаар буюу хэсэгчлэн дуусгахаар заасан бол гэрээний ерөнхий нөхцөл дэх ажил, ажил дууссан өдөр, ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдөр гэсэн нэр томъёонууд (бүх ажилд хамааралтай ажил дуусгах өдөр болон ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдөр гэсэн нэр томъёоноос бусад) нь ажлын хэсэг бүрт хамаарна.

3. Гэрээний хэл ба хууль	3.1. Гэрээний хэл ба гэрээнд хэрэглэх хуулийг гэрээний тусгай нөхцөлд тусгана.
4. Төслийн менежерийн шийдвэр	4.1. Гэрээнд тусгайлан заагаагүй бол гэрээтэй холбогдсон аливаа асуудлыг захиалагчийг төлөөлөн төслийн менежер шийдвэрлэнэ.
5. Үүрэг, хариуцлагыг шилжүүлэх	5.1. Төслийн менежер нь гүйцэтгэгчид мэдэгдсэнээр хариуцсан үүргээ бусад этгээдэд шилжүүлж болох ба үүнийг хүчингүй болгохдоо мөн гүйцэтгэгчид мэдэгдэнэ.
6. Харилцаа	6.1. Талуудын гэрээний ерөнхий нөхцөлд холбогдох харилцаа нь зөвхөн бичгээр харилцсан тохиолдолд хүчинтэй байна. Бичгээр гаргасан мэдэгдэл нь нөгөө тал хүлээн авснаар хүчинтэй болно.
7. Ажил туслан гүйцэтгүүлэх	7.1. Гүйцэтгэгч төслийн менежерийн зөвшөөрснөөр ажлыг туслан гүйцэтгүүлж болох боловч захиалагчийн бичгээр өгсөн зөвшөөрөлгүйгээр гэрээнд заасан ажил, үүргийг бусдад шилжүүлж болохгүй. Ажлыг туслан гүйцэтгүүлэх нь гүйцэтгэгчийн хүлээсэн үүрэг хариуцлагыг хөндөхгүй.
8. Бусад гүйцэтгэгчид	8.1. Гүйцэтгэгч нь бусад гүйцэтгэгч, засаг захиргааны байгууллага, нийтийн үйлчилгээний газар болон гэрээний тусгай нөхцөлийн дагуу бусад гүйцэтгэгчдийн хуваарьт заасан хугацаанд ажлын талбайг хамтран ашиглаж ажиллах үүрэгтэй. Гүйцэтгэгч нь тэдгээр этгээдийг уг хуваарьт заасны дагуу ажлын хэрэгсэл, үйлчилгээгээр хангана. Захиалагч нь бусад гүйцэтгэгчдийн хуваарьт нэмэлт өөрчлөлт оруулах эрхтэй бөгөөд энэ тухайгаа гүйцэтгэгчид мэдэгдэнэ.
9. Ажиллах хүчин	9.1. Гүйцэтгэгч гэрээний тусгай нөхцөлд дурдсан голлох мэргэжилтний хуваарьт заасан ажил үүрэг бүхий ажиллах хүчнийг, эсхүл төслийн менежерийн зөвшөөрсөн бусад ажиллах хүчнийг ажиллуулна. Голлох мэргэжилтнийг өөрчлөх тухай гүйцэтгэгчийн гаргасан хүсэлтийг зөвхөн санал болгож буй орлох мэргэжилтний чадвар нь дээрх хуваарьт заасан шаардлагын түвшинд, эсхүл түүнээс өндөр түвшинд байх нөхцөлд төслийн менежер зөвшөөрч батлана. 9.2. Хэрэв төслийн менежер гүйцэтгэгчийн аль нэг ажилтныг цаашид ажиллуулахгүй байх талаар үндэслэл бүхий саналыг гүйцэтгэгчид тавьсан бол гүйцэтгэгч тухайн ажилтанг 7 хоногийн дотор ажлаас чөлөөлж, түүнийг цаашид гэрээний дагуу гүйцэтгэх ажилд оролцуулахгүй.
10. Захиалагч, гүйцэтгэгчийн хүлээх эрсдэл	10.1. Захиалагч, гүйцэтгэгч нь захиалагчийн хүлээх эрсдэл, гүйцэтгэгчийн хүлээх эрсдэл гэж гэрээнд тодорхойлогдсон эрсдлийг тус тус хүлээнэ.
11. Захиалагчийн хүлээх эрсдэл	11.1. Ажил эхлэх өдрөөс зөрчил, гологдол арилгасан тухай мэдэгдэл гарах өдөр хүртэл хугацаанд захиалагч дор дурдсан эрсдлийг хүлээнэ: (а) Дараах зүйлээс шалтгаалан хүн бэртэх, нас барах, эсхүл эд хөрөнгө алдагдах, эвдэрч гэмтсэнээс үүсэх (ажил, байгууламж, материал, тоног төхөөрөмж үл хамаарна) эрсдэл: 1) ажлын талбайг гэрээний дагуу ашиглах, эсхүл эзэмших явцад урьдчилан сэргийлэх боломжгүй;

2) захиалагч, эсхүл түүний хөлслөн ажиллуулж буй гүйцэтгэгчээс бусад этгээдийн хариуцлагагүй, хууль ёсны үүргээ зөрчсөн, эсхүл түүнд олгогдсон эрхийг буруу эдэлсний улмаас үүдэн гарсан.

(б) Захиалагчийн гэм буруугаас, эсхүл захиалагчийн зураг төслийн алдаанаас, эсхүл гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний нөхцөл байдлын улмаас ажил, байгууламж, материал болон тоног төхөөрөмж гэмтэх эрсдэл.

11.2. Ажил дууссан өдрөөс зөрчил, гологдол арилгасан тухай мэдэгдэл гарсан өдөр хүртэл хугацаанд ажил, байгууламж, материал алдагдах, эвдэрч гэмтэх эрсдэл нь дор дурдсанаас бусад тохиолдолд захиалагчийн хүлээх эрсдэл болно:

(а) ажил дууссан өдөр илэрсэн зөрчил, гологдол;

(б) захиалагчийн хүлээх эрсдэлд хамаарахгүй бөгөөд ажил дууссан өдрөөс өмнө бий болсон зөрчил, гологдол;

(в) ажил дууссан өдрөөс хойш ажлын талбай дээр гүйцэтгэгчийн явуулсан үйл ажиллагаанаас үүдсэн зөрчил, гологдол.

12. Гүйцэтгэгчийн хүлээх эрсдэл

12.1. Ажил эхлэх өдрөөс зөрчил, гологдол арилгасан тухай мэдэгдэл гаргасан өдөр хүртэлх хугацаанд хүн бэртэх, нас барах, түүнчлэн эд хөрөнгө (ажил, байгууламж, материалыг оролцуулах бөгөөд эдгээрээр хязгаарлахгүй) алдагдах, эвдэрч гэмтэхээс үүдэн гарсан бөгөөд захиалагчийн хүлээх эрсдлээс бусад эрсдлийг гүйцэтгэгч хүлээнэ.

13. Даатгал

13.1. Гүйцэтгэгчийн хүлээх эрсдэлд хамаарах дор дурдсан тохиолдлын даатгалыг гүйцэтгэгч нь ажил эхлэх өдрөөс чанарын баталгаат хугацаа дуусах хүртэл хугацаанд гүйцэтгэгч, захиалагчийн хамтарсан нэрээр, гэрээний тусгай нөхцөлд заасан дүнгээр хийлгэнэ:

(а) ажил, байгууламж болон материал алдагдах, эвдэрч гэмтэх;

(б) тоног төхөөрөмж алдагдах, эвдэрч гэмтэх;

(в) гэрээний хэрэгжилттэй холбогдож эд хөрөнгө (ажил, байгууламж, материал, тоног төхөөрөмжөөс бусад) алдагдах, эвдэрч гэмтэх;

(г) хүн бэртэх, эсхүл нас барах.

13.2. Гүйцэтгэгч нь даатгалын гэрээ, гэрчилгээг ажил эхлэх өдрөөс өмнө төслийн менежерт хүргүүлж батлуулна. Даатгалыг 13.1-д заасан тохиолдлоос үүдэн гарсан хохирлыг арилгахад зориулж гэрээний тусгай нөхцөлд заасан хэмжээгээр хийлгэнэ.

13.3. Хэрэв гүйцэтгэгч шаардлагатай даатгалын гэрээ, гэрчилгээг ирүүлээгүй бол захиалагч уг даатгалын гэрээг байгуулж, даатгалын төлбөрийг гүйцэтгэгчид төлөх төлбөрөөс суутган авна. Хэрэв захиалагчаас гүйцэтгэгчид төлөх төлбөр байхгүй бол даатгалын төлбөр нь гүйцэтгэгчээс захиалагчид төлөх өр болно.

13.4. Даатгалын нөхцөлийг төслийн менежерийн зөвшөөрөлгүйгээр өөрчилж болохгүй.

- 13.5. Хоёр тал даатгалын гэрээний бүх нөхцөлийг биелүүлнэ.
- 14. Ажлын талбайн судалгааны тайлан** 14.1. Гүйцэтгэгч тендер бэлтгэхдээ гэрээний тусгай нөхцөлд дурдсан ажлын талбайн судалгааны тайлан болон тендерт оролцогчид зориулсан бусад нэмэлт мэдээллийг ашигласан байна.
- 15. Гэрээний тусгай нөхцөлийн тухай асуулга** 15.1. Гэрээний тусгай нөхцөлийн талаар гарсан асуудлыг төслийн менежер тодруулж, тайлбар гаргана.
- 16. Гүйцэтгэгч ажил гүйцэтгэх** 16.1. Гүйцэтгэгч ажлыг техникийн тодорхойлолт болон зургийн дагуу хийж гүйцэтгэнэ.
- 17. Ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдөр ажил дууссан байх** 17.1. Гүйцэтгэгч ажлыг товлосон өдөр эхлүүлж, өөрийн гаргасан ажлын хөтөлбөр болон төслийн менежерийн баталсан тодотгосон ажлын хөтөлбөрийн дагуу хийж гүйцэтгэн, ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдөр дуусгана.
- 18. Төслийн менежер баталгаа гаргах** 18.1. Гүйцэтгэгч санал болгож буй туслах ажлын техникийн тодорхойлолт, зургийг гарган төслийн менежерт хүргүүлэх ба эдгээр нь ажлын техникийн тодорхойлолт, зурагт нийцсэн тохиолдолд төслийн менежер түүнийг батална.
- 18.2. Гүйцэтгэгч нь туслах ажлын зураг төслийг хариуцна.
- 18.3. Төслийн менежер туслах ажлын зураг төслийг батлах нь туслах ажлын зураг төсөлтэй холбоотой гүйцэтгэгчийн хүлээсэн үүрэг хариуцлагыг хөндөхгүй
- 18.4. Шаардлагатай тохиолдолд гүйцэтгэгч туслах ажлын зураг төсөлд холбогдох байгууллагын зөвшөөрөл авна.
- 18.5. Гүйцэтгэгчийн бэлтгэсэн түр болон үндсэн ажилд ашиглах бүх зургийг ажил эхлэхээс өмнө төслийн менежер батална.
- 19. Аюулгүй байдал** 19.1. Гүйцэтгэгч ажлын талбай дээрх бүх үйл ажиллагааны аюулгүй байдлыг хариуцна.
- 19.2. Барьж байгаа барилга, байгууламжаа байгалийн болзошгүй гамшиг, гэнэтийн аюулаас хамгаалах бүх талын арга хэмжээг авч, өөрийн нь ажилтай холбогдуулж барилгын болон байгаль орчин, эрүүл ахуй, гал түймрийн хяналтын албанаас гаргасан хууль ёсны шаардлага, дүгнэлтийг хүлээн авч биелүүлнэ.
- 20. Олдвор** 20.1. Ажлын талбайд санамсаргүй олж илрүүлсэн түүх дурсгалын болон бусад үнэт эд зүйлс нь Монгол Улсын өмч болно⁷. Гүйцэтгэгч нь олдворыг төслийн менежерт мэдэгдэж, энэ талаар түүний зааварчилгааг биелүүлнэ.
- 21. Ажлын талбайг ашиглуулах** 21.1. Захиалагч барилга барих эдэлбэр газрын болон барилгын талбайд орсон бүх төрлийн барилга, байгууламж, инженерийн шугам сүлжээ, авто болон төмөр замыг буулгах, зөөх,

⁷ Төслийн менежер нь олж илрүүлсэн түүх дурсгалын болон бусад үнэт эд зүйлсийг зохих журмын дагуу холбогдох байгууллагад шилжүүлнэ.

шилжүүлэх, хөдөлгөөнийг зогсоох зөвшөөрөл, уг барилгын цахилгаан, дулаан, цэвэр, бохир усан хангамж, уур, телефон, радио холбооны инженерийн шугам сүлжээнд холбох эх үүсвэрийг тодорхойлсон техникийн нөхцөл, зураг төсөл, барилгын ажил эхлэх зөвшөөрөл, улаан шугам тавьсан акт, бусад холбогдох баримт бичгийг хүлээлгэн өгч ажлын талбайн бүх хэсгийг гүйцэтгэгчид ашиглуулна.

21.2. Хэрэв аль нэг хэсгийг гэрээний тусгай нөхцөлд заасан хугацаанд ашиглуулж эхлээгүй бол захиалагчийн зүгээс холбогдох ажлыг эхлэхэд саад болсонд тооцож, энэ нь нөхөн төлбөр хийх нөхцөл болно.

22. Ажлын талбайд нэвтрэн орох

22.1. Гүйцэтгэгч нь төслийн менежер болон түүний эрх олгосон аливаа этгээдийг ажлын талбайд болон гэрээний ажилтай холбоотой ажил явагдаж буй, эсхүл хийхээр төлөвлөж буй аливаа газарт нэвтрүүлэх үүрэгтэй.

23. Зааварчилгаа

23.1. Төслийн менежерийн гаргах аливаа зааварчилгаа нь Монгол Улсын хууль тогтоомжид нийцсэн байх бөгөөд түүнийг гүйцэтгэгч биелүүлэх үүрэгтэй.

24. Маргааныг шийдвэрлэх

24.1. Талууд гэрээний үүргийн биелэлттэй холбогдсон асуудлаар тохиролцоонд хүрч чадахгүй бол зохих тал шүүхэд нэхэмжлэл гаргана.

Б. ХУГАЦААНЫ ХЯНАЛТ

---

25. Ажлын хөтөлбөр

25.1. Гүйцэтгэгч нь ажил гүйцэтгэхэд шаардлагатай бүх үйл ажиллагааны ерөнхий аргачлал, зохион байгуулалт, дэс дараалал, ажил гүйцэтгэх хугацаа болон бусад шаардлагатай мэдээллийг тусгасан ажлын хөтөлбөрийг боловсруулж, гэрээний тусгай нөхцөлд заасан хугацаанд төслийн менежерт хүргүүлж батлуулна.

25.2. Ажлын хөтөлбөрийг тодотгохдоо үйл ажиллагаа бүрийн явц, үр дүн, тэдгээрийн үлдэж буй ажлыг гүйцэтгэх хугацаанд үзүүлэх нөлөө болон үйл ажиллагааны дараалалд оруулсан аливаа өөрчлөлтийг тусгана.

25.3. Гүйцэтгэгч нь тодотгосон ажлын хөтөлбөрийг гэрээний тусгай нөхцөлд заасан хугацаанд төслийн менежерт батлуулахаар хүргүүлнэ. Хэрэв гүйцэтгэгч тодотгосон ажлын хөтөлбөрийг энэ хугацаанд хүргүүлээгүй бол төслийн менежер гэрээний тусгай нөхцөлд заасан дүнг дараагийн гүйцэтгэлийн төлбөрөөс хасч гүйцэтгэгч ажлын хөтөлбөр ирүүлсний дараа хийгдэх төлбөр хүртэл саатуулж болно.

25.4. Ажлын хөтөлбөрийг төслийн менежер батлах нь гүйцэтгэгчийн үүрэг хариуцлагыг хөндөхгүй. Гүйцэтгэгч нь ажлын хөтөлбөрийг хянан засварлаад төслийн менежерт хэдийд ч дахин хүргүүлж болно. Хянан засварласан ажлын хөтөлбөрт өөрчлөлт болон нөхөн төлбөр хийх нөхцөлийн нөлөөг тусгана.

26. Ажил дуусгахаар төлөвлөсөн

26.1. Хэрэв нөхөн төлбөр хийх нөхцөл үүссэн, эсхүл өөрчлөлтийн улмаас гүйцэтгэгч нэмэлт зардал гаргалгүйгээр ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдөр түүнийг дуусгах боломжгүй бол төслийн менежер ажил дуусгахаар төлөвлөсөн хугацааг сунгана.

**хугацааг
сунгах**

26.2. Гүйцэтгэгч үүссэн нөхөн төлбөр хийх нөхцөл, эсхүл өөрчлөлтийн үр дагаврын талаар зохих шийдвэр гаргахыг хүсч, холбогдох мэдээллийг ирүүлснээс хойш 21 хоногийн дотор төслийн менежер нь ажил дуусгахаар төлөвлөсөн хугацааг сунгах эсэх, сунгах бол ямар хугацаагаар сунгах тухай шийдвэр гаргана. Хэрэв гүйцэтгэгч хугацаа хоцорсныг урьдчилан анхааруулаагүй, эсхүл хугацаа хоцролтыг арилгах асуудлаар хамтран ажиллаж чадаагүй бол үүнийг ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдрийг шинээр тогтооход харгалзан үзэхгүй.

27. Төслийн менежерийн шийдвэрээр хугацааг хойшлуулах

27.1. Төслийн менежер ажлын аль нэг үйл ажиллагааны эхлэл, эсхүл явцыг хойшлуулах зааварчилгааг гүйцэтгэгчид өгөх эрхтэй.

28. Ажлын уулзалт

28.1. Төслийн менежер болон гүйцэтгэгчийн аль аль нь ажлын уулзалтад оролцохыг нөгөө талаасаа шаардах эрхтэй. Ажлын уулзалтад үлдэж буй ажлын төлөвлөгөөг хянан үзэж, урьдчилан анхааруулах журмын дагуу гарсан асуудлыг хэлэлцэж шийдвэрлэнэ.

28.2. Төслийн менежер ажлын уулзалтын тэмдэглэлийг үйлдэж, уг тэмдэглэлийн хувийг уулзалтад оролцсон хүмүүст болон захиалагчид хүргүүлнэ. Хийгдэх арга хэмжээнд талуудын хүлээх үүрэг хариуцлагыг төслийн менежер уг ажлын уулзалтан дээр, эсхүл түүний дараа шийдвэрлэж, энэ тухай ажлын уулзалтад оролцсон бүх этгээдэд бичгээр мэдэгдэнэ.

29. Урьдчилан анхааруулах журам

29.1. Гүйцэтгэгч ажлын чанарт сөргөөр нөлөөлөх, гэрээний үнийг өсгөх, эсхүл хугацаа хоцроож болзошгүй нөхцөл байдлын талаар төслийн менежерт аль болох урьдаас урьдчилан анхааруулах үүрэгтэй. Төслийн менежер үүсчболзошгүй нөхцөл байдал нь гэрээний үнэ болон ажил дуусгахаар төлөвлөсөн хугацаанд хэрхэн нөлөөлж болох талаарх мэдээллийг гүйцэтгэгчээс шаардах эрхтэй. Гүйцэтгэгч уг мэдээллийг аль болох богино хугацаанд ирүүлнэ.

29.2. Гүйцэтгэгч эдгээр нөхцөл байдлын үр дагаврыг арилгах, эсхүл багасгах санал гаргаж төслийн менежерийн гаргасан зааварчилгааг хэрэгжүүлэхдээ түүнтэй хамтран ажиллана.

В. ЧАНАРЫН ХЯНАЛТ

---

30. Зөрчил, гологдол илрүүлэх

30.1. Төслийн менежер гүйцэтгэгчийн ажлыг шалгаж, илэрсэн зөрчил, гологдлын талаар түүнд мэдэгдэнэ. Энэхүү шалгалт нь гүйцэтгэгчийн үүрэг хариуцлагыг хөндөхгүй. Төслийн менежер зөрчил, гологдол байж болзошгүй гэж үзсэн аливаа ажилд зөрчил, гологдол хайх, уг ажлын далд хэсгийг нээж шалгалт, туршилт явуулах талаар зааварчилгааг гүйцэтгэгчид өгөх эрхтэй.

31. Туршилт

31.1. Хэрэв төслийн менежер аливаа ажил зөрчил, гологдолтой эсэхийг шалгах зорилгоор техникийн тодорхойлолтод заагаагүй шалгалт туршилт явуулах зааварчилгааг гүйцэтгэгчид өгч, түүгээр зөрчил, гологдол илэрсэн бол гүйцэтгэгч шалгалт туршилт явуулсан

зардлыг төлнө. Хэрэв зөрчил, гологдол илрээгүй бол шалгалт туршилт нь нөхөн төлбөр хийх нөхцөлд тооцогдоно.

- 32. Зөрчил, гологдол арилгах**
- 32.1. Төслийн менежер гэрээний тусгай нөхцөлд заасан чанарын баталгаат хугацаа⁸дуусахаас өмнө зөрчил, гологдол арилгах тухай мэдэгдлийг гүйцэтгэгчид өгнө. Чанарын баталгаат хугацааг зөрчил, гологдлыг арилгаж дуусах хүртэл сунгана.
- 32.2. Зөрчил, гологдол арилгах тухай мэдэгдэл өгсөн тухай бүр гүйцэтгэгч уг зөрчил, гологдлыг төслийн менежерийн мэдэгдэлд заасан хугацаанд багтааж өөрийн зардлаар арилгана.
- 33. Зөрчил, гологдол арилгахгүй байх**
- 33.1. Хэрэв гүйцэтгэгч зөрчил, гологдлыг төслийн менежерийн мэдэгдэлд заасан хугацаанд багтааж арилгаагүй бол төслийн менежер зөрчил, гологдол арилгахад шаардагдах зардлыг тооцож гүйцэтгэгчээс гаргуулна.

Г. ЗАРДЛЫН ХЯНАЛТ

- 34. Үе шатны ажлын хуваарь⁹**
- 34.1. Төслийн менежерийн шаардсаны дагуу гүйцэтгэгч үе шатны ажлын тодотгосон хуваарийг 14 хоногийн дотор бэлтгэж ирүүлнэ. Үе шатны ажлын хуваарьт тусгагдсан үйл ажиллагаа нь ажлын хөтөлбөрт тусгагдсан үйл ажиллагаатай нийцсэн байна.
- 34.2. Ажлын талбай дахь материалын төлбөрийг тусад нь хийх бол гүйцэтгэгч ажлын талбайд нийлүүлсэн материалын тооцоог үе шатны ажлын хуваариас тусад нь гаргаж ирүүлнэ.
- 35. Үе шатны ажлын хуваарийг өөрчлөх¹⁰**
- 35.1. Гүйцэтгэгчийн шийдвэрээр ажлын арга барил, эсхүл ажлын хөтөлбөрт гарсан өөрчлөлтийг тусгах зорилгоор гүйцэтгэгч үе шатны ажлын хуваарьт нэмэлт, өөрчлөлт хийнэ. Өөрчлөлт хийхдээ үе шатны ажлын хуваарь дахь үнийг өөрчлөхгүй.
- 36. Өөрчлөлт**
- 36.1. Бүх өөрчлөлтийг гүйцэтгэгчийн боловсруулсан тодотгосон ажлын хөтөлбөр болон үе шатны ажлын хуваарь¹¹ тусгасан байна.
- 37. Өөрчлөлтийн улмаас хийх төлбөр**
- 37.1. Төслийн менежер шаардсан бол гүйцэтгэгч өөрчлөлтөөр хийгдэх ажлын үнийн саналыг түүнд гаргаж өгнө. Төслийн менежер шаардсанаас хойш 7 хоногийн дотор, эсхүл төслийн менежерийн тогтоосон үүнээс урт хугацаанд үнийн саналыг ирүүлнэ. Төслийн менежер үнийн саналыг хянаж үзсэний дараа өөрчлөлт хийх зөвшөөрөл өгнө.

⁸ Чанарын баталгаат хугацааг тогтоохдоо Иргэний хууль болон Барилгын тухай хуулийг баримтална.

⁹ Нэгж үнийн гэрээнд "үе шатнаажлын хуваарь" гэснийг "ажлын тоо хэмжээ" гэж сольж, 34.1 ба 34.2-ыг дараахбайдлаар өөрчилнө:

34.1 Ажлын тоо хэмжээнд барилга угсралт, суурилуулалт, туршилт болон ашиглалтад оруулах зэрэг гүйцэтгэгчийн хийж гүйцэтгэх ажлын нэр төрлийг тусгана.

34.2 Ажлын тоо хэмжээг гэрээний үнийг тооцоход ашиглана. Гүйцэтгэгчийн гүйцэтгэсэн ажлын хөлсийг ажлын тоо хэмжээнд заасан тухайн нэр төрлийн ажлын нэгж үнээр тооцож төлнө.

¹⁰Нэгж үнийн гэрээнд "үе шатны ажлын хуваарь" гэснийг "ажлын тоо хэмжээ" гэж сольж, 35.1-ийг дараахь байдлаар өөрчилнө:

35.1 Хэрэв гүйцэтгэсэн ажлын эцсийн тоо хэмжээ нь ажлын тоо хэмжээнд тусгагдсан тухайн нэр төрлийн ажлын тоо хэмжээнээс 25-аас илүү хувиар эерж, үүнээс шалтгаалсан өөрчлөлт нь гэрээний анхны үнээс 1-ээс илүү хувиар хэтэрвэл төслийн менежер энэхүү өөрчлөлтийн дагуу нэгж үнийг тохируулна.

35.2 Хэрэв ажлын тоо хэмжээ өөрчлөгдсөний улмаас гэрээний анхны үнэ 15-аас илүү хувиар өсөхөөр бол захиалагч урьдчилан баталснаас бусад тохиолдолд төслийн менежер өөрчлөлтийн дагуу нэгж үнийг тохируулах эрхгүй.

35.3 Гүйцэтгэгч нь ажлын тоо хэмжээнд тусгагдсан аливаа зардлын нэгж үнийн дэлгэрэнгүй задаргааг төслийн менежер шаардсаны дагуу гаргаж өгнө.

¹¹Нэгж үнийн гэрээнд "болон үе шатны ажлын хуваарьт" гэснийг хасна.

- 37.2. ¹²Хэрэв төслийн менежер нь гүйцэтгэгчийн гаргасан үнийн саналыг үндэслэлгүй гэж үзвэл гүйцэтгэгчийн зардалд уг өөрчлөлт хэрхэн нөлөөлөх талаарх өөрийн тооцоонд үндэслэн гэрээний үнийг өөрчлөн, уг өөрчлөлтийг баталж болно.
- 37.3. Хэрэв төслийн менежер ажилд яаралтай өөрчлөлт оруулах, ажлыг хугацаа хоцроолгүй гүйцэтгэх шаардлагатай гэж үзсэн тохиолдолд гүйцэтгэгчээс үнийн санал авахгүй. Энэ өөрчлөлтийг нөхөн төлбөр хийх нөхцөл гэж үзнэ.
- 37.4. Гүйцэтгэгч урьдчилан анхааруулснаар гаргахгүй байх боломжтой байсан зардалд нэмэлт төлбөр нэхэмжлэх эрхгүй.
- 38. Бэлэн мөнгөний урсгалын урьдчилсан тооцоо**
- 38.1. Гүйцэтгэгч ажлын хөтөлбөрийг, эсхүл үе шатны ажлын хуваарийг¹³ тодотгосон тохиолдолд бэлэн мөнгөний урсгалын урьдчилсан тооцоог төслийн менежерт гаргаж ирүүлнэ. Бэлэн мөнгөний урсгалын урьдчилсан тооцоог гэрээнд заасан валютын төрөл, ханшаар хийнэ.
- 39. Төлбөрийн мэдэгдэл**
- 39.1. Гүйцэтгэгч нь хийгдсэн ажлын гүйцэтгэлийн тайланг сар бүр төслийн менежерт гаргаж өгөх бөгөөд түүнд нэхэмжилсэн дүн нь нийт гарсан зардлаас өмнө нэхэмжилсэн дүнг хассан хэмжээтэй байна.
- 39.2. Төслийн менежер гүйцэтгэгчийн ирүүлсэн ажлын гүйцэтгэлийг шалгаж, түүнд төлөх төлбөрийн дүнг тодорхойлж батална.
- 39.3. Гүйцэтгэсэн ажилд төлөх төлбөрийн дүнг тооцохдоо үе шатны ажлын хуваарьт заасан бүрэн хийж гүйцэтгэсэн үе шатны ажлын үнэд үндэслэнэ.¹⁴
- 39.4. Гүйцэтгэсэн ажилд төлөх төлбөрийн дүн нь өөрчлөлтөөр хийгдсэн ажлын болон нөхөн төлбөрийн зардлыг багтаана.
- 39.5. Өмнөх төлбөрийн мэдэгдэлд хамрагдсан зардлыг дахин нэхэмжилсэн бол төслийн менежер түүнийг төлбөр хийх дүнгээс хасна.
- 40. Төлбөр**
- 40.1. Төлбөр хийхдээ холбогдох урьдчилгаа төлбөр болон барьцаа хөрөнгийг хасна. Захиалагч нь төслийн менежерийн баталсан дүнг гэрээний тусгай нөхцөлд заасан хугацаанд гүйцэтгэгчид төлнө. Хэрэв захиалагч төлбөрийг хугацаанд нь хийгээгүй бол хугацаа хоцруулсан төлбөрт ногдох торгуулийг дараагийн төлбөр хийхдээ хамт төлнө. Торгуулийг төлбөр төлөх ёстой байсан өдрөөс төлбөрийг хийсэн өдөр хүртэлх хугацаанд тооцно. Торгуулийг тооцохдоо төлбөрийн валют тус бүрийн арилжааны зээлийн хүүгийн тухайн үеийн зонхилох ханшийг баримтлана.

¹² Нэгж үнийн гэрээнд энэ заалтын өмнө дараахь заалтыг оруулна:

37.2 Хэрэв өөрчлөлтөөр хийгдэх ажил нь ажлын тоо хэмжээнд байгаа ажлын нэр төрөлтэй тохирсон бөгөөд төслийн менежерийн үзэж буйгаар энэ ажлын хэмжээ нь 35.1-д заасан хязгаараас хэтэрсэн, эсхүл түүнийг гүйцэтгэхэд зарцуулах хугацаа нь нэгж үнийн зардлыг өөрчлөхөөргүй бол уг өөрчлөлтийн зардлыг тооцохдоо ажлын тоо хэмжээнд тусгагдсан нэгж үнийг ашиглана. Хэрэв нэгж үнийн зардал өөрчлөгдөх бол, эсхүл өөрчлөлтөөр хийгдэх ажлын шинж чанар болон түүнийг гүйцэтгэхэд зарцуулах хугацаа нь ажлын тоо хэмжээн дэх нэр төрлүүдтэй тохирохгүй бол гүйцэтгэгчийн гаргасан үнийн санал нь ажлын тухайн нэр төрлийн нэгж үнэ болно.”

¹³Нэгж үнийн гэрээнд “эсхүл үе шатны ажлын хуваарийг” гэснийг хасна.

¹⁴Нэгж үнийн гэрээнд энэ заалтыг “Гүйцэтгэсэн ажилд төлөх төлбөрийн дүнг тооцохдоо ажлын тоо хэмжээнд заасан бүрэн хийж гүйцэтгэсэн нэр төрлийн тоо хэмжээний үнэд үндэслэнэ.” гэж солино.

- 40.2. Хэрэв сүүлд ирүүлсэн мэдэгдлээр, эсхүл шүүхийн шийдвэрийн улмаас өмнөх мэдэгдэлд заагдсан дүн нэмэгдсэн бол хугацаа хоцорсон төлбөрт ногдох торгуулийг энэ зүйлд заасны дагуу гүйцэтгэгчид төлнө. Торгуулийг нэмэгдсэн дүнг төлөх ёстой байсан өдрөөс эхэлж тооцно.
- 40.3. Гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол, бүх төлбөр, суутгалыг гэрээний үнийг бүрдүүлэх валютын хувь хэмжээгээр тооцож төлөх буюу суутгана.
- 40.4. Нэгж болон нийт үнийг тусгаагүй ажлын нэр төрөлд захиалагч төлбөр хийхгүй бөгөөд тэдгээрийг гэрээнд заасан бусад нэгж болон нийт үнэд орсон гэж үзнэ.

**41. Нөхөн
төлбөр хийх
нөхцөл**

- 41.1. Дор дурдсан нөхцөлүүд нь нөхөн төлбөр хийх нөхцөл болно:
- (а) захиалагч гэрээний тусгай нөхцөлд заасан ажлынталбайг ашиглуулах хугацаанд багтаж ажлын талбайн аль нэг хэсгийг ашиглах боломжийг гүйцэтгэгчид олгоогүй;
  - (б) захиалагч бусад гүйцэтгэгчдийн хуваарьт гүйцэтгэгчийн гэрээний дагуу хийх ажилд нөлөөлөхөөр нэмэлт өөрчлөлт оруулсан;
  - (в) төслийн менежер ажлыг хойшлуулах шийдвэр гаргасан, эсхүл ажлыг хугацаанд нь гүйцэтгэхэд шаардагдах зураг, техникийн тодорхойлолт, зааварчилгаа зэргийг гаргаж өгөөгүй;
  - (г) төслийн менежер нь ажлын далд хэсгийг нээх, эсхүл нэмэлт шалгалт туршилт явуулах зааварчилгааг гүйцэтгэгчид өгсөн ба үүгээр зөрчил, гологдол илрээгүй бол;
  - (д) төслийн менежер нь ажлыг туслан гүйцэтгүүлэхийг үндэслэлгүйгээр батлаагүй;
  - (е) хөрсний нөхцөл нь тендерт оролцогчдод өгсөн мэдээлэл (ажлын талбайн судалгааны тайланг оролцуулан), нийтэд зарласан мэдээлэл болон ажлын талбайн хөрсний шинжилгээгээр гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэл өгөхөөс өмнө төсөөлж байснаас ихээхэн зөрүүтэй;
  - (ж) захиалагчийн үйл ажиллагааны улмаас бий болсон урьдчилан таамаглах боломжгүй нөхцөл байдлыг арилгах, аюулгүй байдлыг хангах, эсхүл бусад үндэслэлээр шаардагдсан нэмэлт ажил гүйцэтгэх зааварчилгааг төслийн менежер өгсөн;
  - (и) бусад гүйцэтгэгч, засаг захиргааны байгууллага, нийтийн үйлчилгээний газар, эсхүл захиалагч нь гэрээнд заасан хугацаа, бусад нөхцөлийг баримтлаагүйн улмаас гүйцэтгэгч нь хугацаа алдсан, эсхүл нэмэлт зардал гаргасан;
  - (к) урьдчилгаа төлбөр хугацаандаа хийгдээгүй;
  - (л) захиалагчийн хүлээх эрсдэл нь гүйцэтгэгчид нөлөөлсөн;

- (м) төслийн менежер нь ажил дууссан тухай мэдэгдлийг үндэслэлгүйгээр хугацаа хоцроож гаргасан;
- (н) гэрээнд заасан, эсхүл төслийн менежерийн тодорхойлсон нөхөн төлбөр хийх бусад нөхцөл.

41.2. Хэрэв нөхөн төлбөр хийх нөхцөл нь нэмэлт зардал гаргахад хүргэсэн, эсхүл ажил дуусгаахаар төлөвлөсөн өдөр ажлыг дуусгахад саад болсон бол гэрээний үнийг өсгөх болон/эсхүл ажил дуусгаахаар төлөвлөсөн хугацааг сунгана. Төслийн менежер нь гэрээний үнийг нэмэгдүүлэх санал гаргаж, ажил дуусгаахаар төлөвлөсөн хугацааг сунгах асуудлыг шийдвэрлэнэ.

41.3. Гүйцэтгэгчийн зардалд нөхөн төлбөр хийх нөхцөл хэрхэн нөлөөлж буйг харуулсан тооцоо мэдээллийг гүйцэтгэгч ирүүлсэн тухай бүрт төслийн менежер нь түүнийг үнэлж, гэрээний үнийг тохируулна. Хэрэв гүйцэтгэгчийн гаргасан зардлын тооцоог үндэслэлгүй гэж үзвэл төслийн менежер өөрийн тооцоонд үндэслэн гэрээний үнийг тохируулна. Ингэхдээ гүйцэтгэгч тухайн тохиолдлын сөрөг үр дагаврыг арилгахад шаардлагатай арга хэмжээг шуурхай авна гэж тооцно.

41.4. Урьдчилан анхааруулаагүй, эсхүл төслийн менежертэй хамтран ажиллаагүйн улмаас захиалагчийн сонирхол хөндөгдсөн бол гүйцэтгэгчид нөхөн төлбөр төлөхгүй.

42. Татвар

42.1. Хэрэв тендер ирүүлэхээс **[тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгааны 17.6-д заасан тоотой ижил]** хоногийн өмнөх өдөр болон ажил дууссан мэдэгдэл гарсан өдөр хүртэлх хугацаанд татвар, хураамж, бусад төрлийн төлбөрт өөрчлөлт орсон бол төслийн менежер гэрээний үнийг тохируулна. Гүйцэтгэгчийн төлөх татварын зөрүүний дүнгээр хийгдэх энэхүү тохируулга нь гэрээний үнэд өмнө нь тусгагдаагүй, эсхүл 44 дүгээр зүйлээс хамаараагүй байна.

43. Валют

43.1. Хуулийн дагуу Монгол банкнаас албан ёсоор зөвшөөрсөн тохиолдолд төлбөрийг төгрөгөөс өөр валютаар хийх бол төлбөрийн дүнг тооцоходоо тендер зарласан өдрийн Монголбанкны ханшийг ашиглана.

44. Үнийн тохируулга

44.1. Зөвхөн гэрээний тусгай нөхцөлд заасан нөхцөлд үндсэн материал, түүхий эд, ажиллах хүчний зардлын хэлбэлзлийг тусгах зорилгоор үнийн тохируулга хийнэ. Ингэхдээ төлбөрийн мэдэгдлийн нийт дүнгээс урьдчилгаа төлбөрийг хассан дүнгийн төлбөр хийх валют тус бүрийн үнийн дүнг холбогдох үнийн тохируулгын үзүүлэлт (P_c)-ийг ашиглан тохируулна.

$$P_c = A_c + B_c \cdot I_m_c / I_o_c$$

Энд:

P_c — гэрээний үнийн “с” валютаар төлөгдөх хэсэгт хийх үнийн тохируулгын үзүүлэлт;

A_c ба B_c — гэрээний үнийн “с” валютаар төлөгдөх хэсгийн тохируулга хийгдэхгүй болон хийгдэх хувийн жинг үзүүлсэн, гэрээний тусгай нөхцөлд заасан итгэлцүүр;¹⁵

¹⁵ A_c ба B_c –гэсэн хоёр итгэлцүүрийн нийлбэр нь валют бүрийн томъёонд 1 (нэг) байна. Энэ хоёр итгэлцүүр нь ихэвчлэн ихэнх валютын хувьд ижил байдаг. Төлбөрийн тохируулга хийхгүй хэсэгт зориулсан A итгэлцүүр нь тогтмол үнийн болон бусад тохируулга үл хийгдэх элементүүдийг тусгасан ойролцоо үзүүлэлт (ихэвчлэн 0,15) юм. Валют бүрийн тохируулгын дүнг гэрээний үнэд нэмнэ.

Im_c– нэхэмжилж буй сарын эцсийн хоногт зонхилж буй “с” валютын индекс;

Io_c– тендерийг нээх өдрийн зонхилж буй “с” валютын индекс.

44.2. Хэрэв индексийн дүн нь түүнийг тооцоонд ашигласнаас хойш өөрчлөгдсөн бол тооцоог залруулж, дараагийн төлбөрийн мэдэгдэлд энэ дагуу тохируулга хийнэ. Индексийн дүнг тооцохдоо үнийн хэлбэлзлийн улмаас гарсан зардлын бүх өөрчлөлтийг энд харгалзсан гэж үзнэ.

45. Барьцаа хөрөнгө

45.1. Захиалагч нь гүйцэтгэгчид төлөх гүйцэтгэлийн төлбөр бүрээс гэрээний тусгай нөхцөлд заасан тодорхой хувийг суутгаж үлдээнэ.¹⁶

45.2. Ажил бүрэн дууссан тухай мэдэгдлийг үндэслэн суутгасан үнийн дүнгийн 50 хувийг гүйцэтгэгчид төлөх бөгөөд үлдсэн хэсгийг чанарын баталгаат хугацаа дууссаны дараа тэр хугацаанд гарсан бүх зөрчил, гологдлыг гүйцэтгэгч арилгасан тухай төслийн менежерийн мэдэгдлийг үндэслэн төлнө.

45.3. Ажлыг бүхэлд нь дуусгамагц гүйцэтгэгч захиалагчид банкны батлан даалт гаргаж өгснөөр уг батлан даалтад заасан дүнтэй тэнцүү хэмжээний төлбөрийг барьцаа хөрөнгөөс урьдчилж авч болно.

46. Алданги

46.1. Гүйцэтгэгч нь ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдрөөс хугацаа хоцорсон хоног тутамд гэрээний тусгай нөхцөлд заасан хувь хэмжээгээр алданги¹⁷ төлнө. Алдангийн нийт дүн гэрээний тусгай нөхцөлд заасан дээд хэмжээнээс хэтрэхгүй. Захиалагч нь алдангийг гүйцэтгэгчид төлөх төлбөрөөс суутган авч болно. Алданги төлсөн нь гүйцэтгэгчийн хүлээсэн үүрэг хариуцлагыг хөндөхгүй.

46.2. Хэрэв алданги төлснөөс хойш ажил дуусгахаар төлөвлөсөн хугацааг сунгасан бол төслийн менежер гүйцэтгэгчийн илүү төлсөн алдангийг дараагийн төлбөрийн мэдэгдэлд тооцох замаар залруулна. Илүү төлсөн алдангид алдангийн төлбөр хийсэн өдрөөс алдангийг буцаан төлөгдсөн өдөр хүртэл хугацааны хүүг ТООЗ-ны 40.1-д заасан хувиар тооцож гүйцэтгэгчид төлнө.

47. Урамшуулал

47.1. Ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдрөөс өмнө дууссан хоног тутамд гэрээний тусгай нөхцөлд заасан хувь хэмжээгээр гүйцэтгэгчид урамшуулал¹⁸ олгоно. Ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдөр болоогүй боловч гүйцэтгэгч ажлыг бүрэн дуусгасан бол төслийн менежер энэ тухай мэдэгдэл гаргана.

48. Урьдчилгаа төлбөр

48.1. ¹⁹Захиалагч гэрээний тусгай нөхцөлд заасан дүнтэй урьдчилгаа төлбөрийг уг өгөгдөлд заасан хугацаанд гүйцэтгэгчид төлнө. Урьдчилгаа төлбөрийн дүнтэй тэнцүү, ижил валютаар илэрхийлэгдсэн банкны батлан даалт буюу үл маргах

¹⁶Барьцаа хөрөнгийн дүн 5 орчим хувь байх бөгөөд ямар ч тохиолдолд 10 хувиас хэтрэх ёсгүй.

¹⁷Алдангийг ихэвчлэн хоногт 0,05-0,10 хувиар тогтоох бөгөөд нийт дүн нь гэрээний үнийн 5-10%-иас хэтрэх ёсгүй.

¹⁸Ажлыг төлөвлөсөн хугацаанаас өмнө дуусгах нь захиалагчид ашигтай бол энэ заалтыг үлдээх ба бусад нөхцөлд буюу ихэнх тохиолдолд хасна. Урамшууллын хэмжээ нь ихэвчлэн алдангийн хэмжээтэй ижил байна.

¹⁹Хэрэв урьдчилгаа төлбөр байхгүй, эсхүл урьдчилгаа төлбөр байгаа нөхцөлд урьдчилгаа төлбөр хийхийн тулд урьдчилгаа төлбөрийн банкны батлан даалт авах шаардлагагүй гэж үзвэл захиалагч эхний 2 өгүүлбэрийг хасаж болно.

нөхцөлтэйгээр банкнаас гаргасан урьдчилгаа төлбөрийн баталгааг үндэслэн энэхүү төлбөрийг хийнэ. Гэхдээ энэ батлан даалтын дүн нь гүйцэтгэгчийн эргэж төлөгдсөн урьдчилгаа төлбөрийн хэмжээгээр буурч байна. Урьдчилгаа төлбөрт хүү ногдуулахгүй.

48.2. Гүйцэтгэгч урьдчилгаа төлбөрийг зөвхөн гэрээг гүйцэтгэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж, байгууламж, материал болон ажил эхлүүлэхтэй холбогдсон зардалд зарцуулна. Гүйцэтгэгч урьдчилгаа төлбөрийг энэ зорилгод ашигласныг нотлохын тулд нэхэмжлэх болон бусад баримтын хувийг төслийн менежерт ирүүлнэ.

48.3. Урьдчилгаа төлбөр нь хийгдсэн үе шатны ажлын дагуу гүйцэтгэгчид төлөх төлбөрийн хэмжээнээс холбогдох дүнг суутгах замаар эргэж төлөгдөнө. Хийгдсэн ажлын үнэ, өөрчлөлт, үнийн тохируулга, нөхөн төлбөр, урамшуулал болон алдангийн дүнг тооцохдоо урьдчилгаа төлбөр, эсхүл түүний эргэж төлөгдсөн байдлыг харгалзахгүй.

49. Баталгаа

49.1. Гэрээ байгуулах эрх олгох тухай мэдэгдэлд заасан хугацаанаас хоцроолгүй гүйцэтгэлийн баталгааг захиалагчийн хүлээн зөвшөөрөх дүн, маягт, банкаар гаргуулан, гэрээний үнийг төлөх валютаар илэрхийлэн захиалагчид ирүүлнэ. Гүйцэтгэлийн баталгааны хүчинтэй байх хугацаа дуусах өдөр нь ажил дууссан тухай мэдэгдэл гарсан өдрөөс хойш 28 дахь өдөр байна.

50. Ажил-өдөр

50.1. Зөвхөн төслийн менежерийн урьдчилан бичгээр гаргасан зааварчилгааны дагуу бага хэмжээний нэмэлт ажлын төлбөрийг тендерт дурдсан ажил-өдрийн нэгж үнийг ашиглаж тооцно.

50.2. Гүйцэтгэгч ажил-өдрөөр тооцогдон төлөгдөх бүх ажлын талаар төслийн менежерийн баталсан маягтын дагуу тэмдэглэл хөтөлнө. Бөглөсөн маягтыг төслийн менежер ажил гүйцэтгэснээс хойш 2 хоногийн дотор шалгаж батална.

50.3. Батлагдсан ажил-өдрийн маягтыг үндэслэн төлбөрийг гүйцэтгэгчид төлнө.

51. Засварын зардал

51.1. Ажил эхэлсэн өдрөөс чанарын баталгаат хугацаа дуусах хүртэл хугацаанд гүйцэтгэгчийн үйл ажиллагаанаас, эсхүл дутуу орхисноос үүдэн гарсан гэрээний ажилтай холбоотой материал болон ажилд үүссэн алдагдал, эвдрэл гэмтлийг гүйцэтгэгч өөрийн зардлаар засварлана.

Д. ГЭРЭЭГ ДУУСГАХ

---

52. Ажил дуусгах

52.1. Гүйцэтгэгч нь ажил дууссан тухай мэдэгдэл гаргах хүсэлтийг төслийн менежерт тавих бөгөөд төслийн менежер ажил дууссан гэж үзвэл уг мэдэгдлийг гаргана. Гүйцэтгэгч гадна тохижилтын ажлыг бүрэн дуусгаж, ажлын явцад гудамж, зам, талбай сэтэлж, мод, цэцэрлэгжүүлэлтийг түр зайлуулсан бол эдгээрийг бүрэн хэмжээгээр сэргээсэн байна.

53. Хүлээж авах

53.1. Төслийн менежер ажил дууссан тухай мэдэгдэл гаргаснаас хойш долоо хоногийн дотор захиалагч ажлын талбай болон ажлыг хүлээж авна.

- 54. Эцсийн тооцоо**
- 54.1. Гүйцэтгэгч гэрээний дагуу төлөгдөх ёстой гэж үзэж буй нийт төлбөрийн нарийвчилсан тооцоог гаргаж, чанарын баталгаат хугацаа дуусахаас өмнө төслийн менежерт хүргүүлнэ. Төслийн менежер зөрчил, гологдол арилгасан тухай мэдэгдэл гаргаж, хэрэв гүйцэтгэгчийн ирүүлсэн тооцоо бүрэн гүйцэд, үнэн зөв бол уг тооцоог хүлээн авснаас хойш 28 хоногийн дотор гүйцэтгэгчид төлөх эцсийн төлбөрийг тодорхойлно. Хэрэв тооцоо буруу байвал шаардлагатай залруулга, нэмэлт өөрчлөлтийн талаар тайлбарыг 28 хоногийн дотор гаргаж гүйцэтгэгчид хүргүүлнэ. Хэрэв засвар хийж дахин ирүүлсэн эцсийн тооцоо нь шаардлага хангаагүй бол төслийн менежер гүйцэтгэгчид төлөх дүнг шийдвэрлэж төлбөрийн мэдэгдэл гаргана.
- 55. Ашиглалт, засвар үйлчилгээний гарын авлага**
- 55.1. Гүйцэтгэгч ажлын гүйцэтгэлийн зураг, далдлагдсан ажил, инженерийн шугам сүлжээ, технологийн тоног төхөөрөмжийг туршиж тохируулсан акт болон захиалагч шаардсан бол ашиглалт, засвар үйлчилгээний гарын авлагыг гэрээний тусгай нөхцөлд заасан хугацаанд хүлээлгэн өгнө.
- 55.2. Хэрэв гүйцэтгэгч 55.1-д заасан материалыг гэрээний тусгай нөхцөлд заасан хугацаанд ирүүлээгүй, эсхүл шаардлага хангаагүйн улмаас тэдгээрийг төслийн менежер батлаагүй бол гүйцэтгэгчид төлөх ёстой төлбөрөөс төслийн менежер гэрээний тусгай нөхцөлд заасан үнийн дүнг суутгана.
- 56. Гэрээг цуцлах**
- 56.1. Захиалагч, эсхүл гүйцэтгэгч нөгөө тал нь гэрээг ноцтой зөрчсөн гэж үзвэл гэрээг цуцлах эрхтэй.
- 56.2. Дор дурдсан нөхцөлүүдийг гэрээний ноцтой зөрчил гэж үзэх бөгөөд эдгээрээр хязгаарлагдахгүй:
- (а) ажлын хөтөлбөрт ажил зогсоох тухай заагаагүй, түүнчлэн ажил зогсоох тухай шийдвэрийг төслийн менежер батлаагүй байхад гүйцэтгэгч ажлыг 28 буюу түүнээс дээш хоногийн хугацаагаар зогсоосон;
  - (б) төслийн менежер ажлын явцыг зогсоох зааварчилгааг гүйцэтгэгчид өгсөн бөгөөд уг шийдвэрээ 28 хоногийн дотор цуцлаагүй;
  - (в) захиалагч, эсхүл гүйцэтгэгч дампуурсан, эсхүл өөрчлөн байгуулагдах, нэгдэхээс бусад шалтгаанаар татан буугдсан;
  - (г) захиалагч төслийн менежерийн гаргасан төлбөрийн мэдэгдлийн дагуу төлөх төлбөрийг уг мэдэгдлийг гаргасан өдрөөс хойш 60 хоногийн дотор төлөөгүй;
  - (д) тодорхой зөрчил, гологдлыг арилгаж чадаагүй нь гэрээний ноцтой зөрчил болохыг төслийн менежер гүйцэтгэгчид мэдэгдсэн бөгөөд гүйцэтгэгч нь уг зөрчил, гологдлыг заасан хугацаанд нь багтаан арилгаж чадаагүй;
  - (е) гүйцэтгэгч захиалагчийн шаардсан баталгааг хангаагүй;
  - (ё) гүйцэтгэгч ажлын гүйцэтгэлийг гэрээний тусгай нөхцөлд заасан алдангийн дээд хэмжээ төлөх хугацаагаар хоцроосон.

- 56.3. Хэрэв гэрээний аль нэг тал дээрх 56.2-т зааснаас өөр үндэслэлээр гэрээг ноцтой зөрчсөн тухай мэдэгдлийг төслийн менежерт өгсөн бол төслийн менежер тухайн үндэслэл нь ноцтой зөрчил мөн эсэхийг шийдвэрлэнэ.
- 56.4. Захиалагч шаардлагатай тохиолдолд дээр дурдсаныг үл харгалзан гэрээг цуцлах эрхтэй.²⁰
- 56.5. Гэрээг цуцалсан тохиолдолд гүйцэтгэгч ажлыг даруй зогсоож, ажлын талбайн бүрэн бүтэн, аюулгүй байдлыг хангаж, түүнийг аль болох түргэн хугацаанд чөлөөлнө.
- 57. Гэрээг цуцалсан үед хийх төлбөр**
- 57.1. Гүйцэтгэгч гэрээг ноцтой зөрчсөний улмаас гэрээ цуцлагдсан бол төслийн менежер гүйцэтгэсэн ажлын болон захиалсан материалын үнэлгээг нотолсон мэдэгдэл гаргана. Ингэхдээ мэдэгдэл олгосон өдөр хүртэл төлөгдсөн урьдчилгаа төлбөр болон дуусаагүй ажлын гэрээний тусгай нөхцөлд заасан хэмжээг дээрх үнэлгээнээс хасна. Нэмэлт алданги гүйцэтгэгчид ногдуулахгүй. Хэрэв захиалагчид төлөх төлбөрийн нийт дүн гүйцэтгэгчид төлөх төлбөрөөс хэтэрвэл, хэтэрсэн дүн нь гүйцэтгэгчээс захиалагчид төлөх ёстой өр болно.
- 57.2. Гэрээг захиалагчийн шаардлагаар, эсхүл гэрээг захиалагч ноцтой зөрчсөний улмаас цуцалсан бол гүйцэтгэсэн ажлын болон захиалсан материалын үнэлгээ, тоног төхөөрөмжийг ажлын талбайгаас гаргах бодит зардал, ажлын зорилгоор хөлслөн ажиллуулсан гүйцэтгэгчийн ажилтнуудыг буцаахтай холбогдсон зардал, түүнчлэн ажлыг хадгалах, хамгаалахтай холбогдсон зардал зэрэг гүйцэтгэгчийн зардлыг төслийн менежер хянаж мэдэгдэл гаргана. Ингэхдээ мэдэгдэл гаргасан өдөр хүртэл төлөгдсөн урьдчилгаа төлбөрийг эдгээр зардлаас хасна.
- 58. Өмч**
- 58.1. Гүйцэтгэгчийн буруугаас шалтгаалж гэрээ цуцлагдсан бол ажлын талбай дээрх захиалагчаас үнийг нь төлсөн бүх материал, байгууламж, тоног төхөөрөмж, туслах ажил болон ажлыг захиалагчийн өмч гэж үзнэ.
- 59. Гүйцэтгэлээс чөлөөлөх**
- 59.1. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний нөхцөл байдлын улмаас гэрээг гүйцэтгэх боломжгүй болсон бол төслийн менежер үүнийг гэрчилнэ. Гүйцэтгэгч нь энэхүү мэдэгдлийг хүлээн авсны дараа ажлын талбайн бүрэн бүтэн байдлыг хангаж, ажлыг аль болох богино хугацаанд зогсооно. Захиалагч уг мэдэгдэл гарахаас өмнө хийгдсэн ажил болон түүний дараа захиалгаар гүйцэтгэсэн ажлын хөлсийг гүйцэтгэгчид төлнө.
-

²⁰ Захиалагч гэрээг цуцлах шийдвэрийг холбогдох дээд шатны байгууллагын зөвшөөрөлтэйгээр зөвхөн зайлшгүй нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд гаргана.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ

ГЭРЭЭНИЙ ТУСГАЙ НӨХЦӨЛ

Гэрээний тусгай нөхцөлийг бөглөх санамж

Захиалагч тендерийн баримт бичгийг тараахаас өмнө гэрээний тусгай нөхцөлийг бүрэн тодорхойлж гаргасан байна. Захиалагч холбогдох хуваарь, тайланг гэрээний тусгай нөхцөлд хавсаргана.

- 1.1 Захиалагч: **[Захиалагчийн нэр, хаяг]**
- 1.1 Төслийн менежер: **[томилогдсон этгээдийн нэр, хаяг]**
- 1.1 Гэрээний нэр болон бүртгэлийн дугаар нь **[Тендерийн (шаардлагатай бол урьдчилсан сонголтын) урилгад заасан нэр болон дугаар]**
- 1.1 Ажил нь **[товч тодорхойлолт, түүний дотор төслийн хүрээнд бусад гэрээтэй холбогдох байдал]**-аас бүрдэнэ.
- 1.1 Ажил эхлэх өдөр **[огноо]**
- 3.0 Гэрээний баримт бичгүүд нь **Монгол** хэл дээр байна.
- 3.0 Гэрээнд Монгол Улсын хуулийг хэрэглэнэ.
- 13.0 Даатгалд зайлшгүй хамруулах зүйл, даатгалын дүнгийн доод хэмжээ нь:
- (а) Ажил, байгууламж болон материалын даатгалд зориулж захиалагчийн суутгах дээд хэмжээ нь **[мөнгөн дүн]** байна.
  - (б) Гүйцэтгэгчийн алдаатай зураг төсөлтэй холбогдох ажил, байгууламж болон материалын даатгалд гүйцэтгэгчийн төлөх доод хэмжээ нь **[мөнгөн дүн]** байна.
  - (в) Тоног төхөөрөмжийн даатгалд зориулж захиалагчийн суутгах дээд хэмжээ нь **[мөнгөн дүн]** байна.
  - (г) Тоног төхөөрөмжийн алдагдал, эсхүл гэмтлийн даатгалд гүйцэтгэгчийн төлөх доод хэмжээ нь **[мөнгөн дүн]** байна.
  - (д) Бусад эд хөрөнгийн даатгалд зориулж захиалагчийн суутгах дээд хэмжээ нь **[мөнгөн дүн]** байна.
  - (е) Бусад эд хөрөнгийн даатгалд гүйцэтгэгчийн төлөх доод хэмжээ нь **[мөнгөн дүн]** байна.
  - (ж) Гэнэтийн ослын букуу амь насны даатгалд гүйцэтгэгчийн төлөх доод дүн нь:
    - (1) гүйцэтгэгчийн ажилчдад **[мөнгөн дүн]** байна.
    - (2) бусад хүмүүст **[мөнгөн дүн]** байна.
- 17, 26 Ажил дуусгахаар төлөвлөсөн өдөр: **2020.04.01**
- 32.0 Чанарын баталгаат хугацаа: **3 сараас багагүй байна.**
- 46.0 Алданги ногдуулах хэмжээ хоногт гэрээний үнийн: 0,05 байна.
- 46.0 Нийт ажилд ногдуулах алдангийн дээд хэмжээ нь гэрээний үнийн 10%-аас хэтрэхгүй.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ГЭРЭЭНИЙ МАЯГТ

Гэрээний жишиг маягтыг бөглөх санамж

Алдаа залруулах (тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгааны 31 дүгээр зүйл), үнэлгээний үед үнийн тохируулга хийх (тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгааны 17.9; гэрээний ерөнхий нөхцөлийн 44 дүгээр зүйл), хувилбарт тендер сонгох (тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгааны 16.1), материаллаг бус зөрүүг (тендерт оролцогчдод өгөх зааварчилгааны 30 дугаар зүйл) хүлээн зөвшөөрсний улмаас тендерт хийсэн аливаа залруулга, нэмэлт өөрчлөлт болон голлох мэргэжилтэн, туслан гүйцэтгэгч, хуваарийн өөрчлөлт гэх мэт харилцан тохиролцож гэрээний нөхцөлд оруулсан өөрчлөлтүүд нь гэрээний салшгүй хэсэг болно.

АЖИЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ГЭРЭЭ

2020 оны ..... дугаар
сарын ....-ний өдөр

№

Улаанбаатар хот

Энэхүү ажил үйлчилгээний гэрээ /Цаашид “Гэрээ” гэх/-г
Нэг талаас: Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн “Улаанбаатар төмөр зам” нийгэмлэг
/итгэмжлэлээр хийж байгаа бол түүнийгээ бичнэ/ түүнийг төлөөлж .....

(цаашид “Захиалагч” гэх),
Нөгөө талаас: Улсын бүртгэлийн ....., Регистрийн ..... дугаартай
....., түүнийг төлөөлж захирал албан тушаалтай ..... (цаашид “Гүйцэтгэгч” гэх) нар
хүсэл, зориг, ашиг сонирхлоо бүрэн илэрхийлж Монгол улсын Иргэний хуулийн 343-358
дугаар зүйлийг үндэслэн дараах нөхцөлөөр харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.

Энэхүү гэрээ нь сайн дурын үндсэн дээр байгуулагдсан бөгөөд гэрээний бүх зүйл,
заалттай нэг бүрчлэн бүрэн танилцаж хүлээн зөвшөөрөгдсөн байх, хүсэл зориггоо бүрэн
илэрхийлсэн байх зарчимд тулгуурлагдсан болохыг 2 тал харилцан хүлээн зөвшөөрөв.

НЭГ. Нийтлэг үндэслэл

1.1 Гэрээний зорилго:

1.1.1. Гүйцэтгэгч нь Захиалагчийн захиалгаар ..... / байршлыг заана / .....
..... /хийх ажлыг бичнэ, тухайлбал, барилга сантехникийн засвар хийх,
тоног төхөөрөмж, хэмжих хэрэгсэл, камер, пii, хаалга, цонх суурилуулах, ширээ сандал
угсарч өгөх г.м, мөн өөрийн материалаар хийх бол хаана iйлдвэрлэсэн, шинэ эсэх тухай
бичнэ./ хийж гүйцэтгэн, Захиалагч нь ажлын хөлсийг төлөх болон талуудын хооронд үүсэх
бусад харилцааг энэ гэрээгээр зохицуулна.

1.2. Гэрээний хавсралтууд:

1.2.1. Дараах бичиг баримтуудыг гэрээнд хавсаргах бөгөөд эдгээр нь энэхүү гэрээний салшгүй
хэсэг болно. Үүнд:

- Хавсралт 1: ажлын төсөв
- Хавсралт 2: ажлын зураг төсөл
- Хавсралт 3: үе шатны ажлын хуваарь
- Хавсралт 4: төлбөрийн хуваарь
- Хавсралт 5: ажил үйлчилгээ үзүүлэхэд шаардагдах бараа материал байвал түүний техникийн
тодорхойлолт гэх мэт

.....
/гэрээгээр гийцэтгэх ажилтай холбоотой ажлын зураг, төсөв, материал тоног төхөөрөмж, тiний iнэ,
мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлтүүд /

1.2.2. Баримт бичгийг Захиалагчид өгч чадаагүйгээс гарах зардлыг Гүйцэтгэгч өөрөө хариуцна.

Хоёр. Гэрээний үнэ, төлбөр төлөх нөхцөл

2.1 Гэрээний үнэ:

2.1.1. Гэрээний нийт үнэ: ..... /...../үнийг заавал тоо болон үсгээр бичсэн байна.

2.1.2. Гэрээний үнийн задаргааг Хавсралт № .... д заасан болно. Энэ үнэнд тоног төхөөрөмж, холбох
хэрэгсэл, тэдгээрийг суурилуулах болон бусад ажлын хөлс, тээврийн зардал багтсан
/багтаагүй бол багтаагүйг бичих/ бөгөөд НӨАТ тооцсон / тооцоогүй/ үнэ болно. /Хэрвээ
гийцэтгэгч нь НӨАТ төлөгч биш бол энэ тухай харьяа татварын албанаас тодорхойлолт
авч гэрээнд хавсаргасан байх шаардлагатай/

2.1.3. Гэрээний хэрэгжилтийн явцад шинээр батлагдсан хууль, төрийн аливаа шийдвэрүүдэд нэмэлт
болон өөрчлөлт орсон нь гэрээний үнэд өөрчлөлт орох үндэслэл болохгүй.

2.1.4. Гэрээний үнэ гэрээний хүчинтэй хугацаанд тогтмол байна.

2.2. Гэрээний үнийг төлөх нөхцөл

2.2.1. Гэрээ хэрэгжихээс өмнө ямар нэг урьдчилгаа төлбөрийг Захиалагч Гүйцэтгэгчид төлөхгүй.

2.2.2. Гэрээ байгуулагдсаны дараа төлбөр төлөх хуваарь /хавсралт № .... / -т зааснаар /эсхүл.....
өдрийн дотор гэх мэт тохиролцсон хугацааг бичнэ/ нийт үнийн дүнгийн /хувь хэмжээгээр

- нөхөж бичнэ/..... хувь болох .....тегсгэгийн төлбөрийг захиалагч тал нь гүйцэтгэгчийн нэхэмжлэлийн дагуу ..... банк ..... салбар ..... тоот дансанд шилжүүлнэ.
- 2.2.3. Баталгаат хугацаанд ажлын гүйцэтгэлийн баталгаа болгож гэрээний үнийн дүнгийн 5%-ийг баталгаат хугацааг дуустал Захиалагч үлдэгдэл төлбөрөөс суутган тооцох ба баталгаат хугацааг дууссаны дараа суутгасан үнийн дүнг Гүйцэтгэгчид буцаан олгоно.

Гурав. Гэрээний хугацаа, баталгаат хугацаа, доголдол, хүлээн авах, өмчлөх

3.1 Гэрээний хугацаа

- 3.1.1. Гүйцэтгэсэн ажлыг гэрээний Хавсралт ...-т заасан үе шатны ажил гүйцэтгэх хугацааны дотор Гүйцэтгэгч нь Захиалагчид бүрэн хэмжээгээр тухай бүр хүлээлгэн өгнө.
- 3.1.2. Гүйцэтгэгч тал ажлыг Гэрээний хавсралт ...-т заасан хугацаанд Захиалагчид хүлээлгэн өгөөгүй бол хугацаа хэтэрсэн хоног тутамд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн ..... хувиар алданги тооцон Захиалагчид төлнө.
- 3.1.3. Ажил гүйцэтгэх хугацаанд байгалийн гэнэтийн үзэгдэл болон гамшгаас үүдэн гэрээнд заасан хугацаанд ажил /үйлчилгээ/-ыг гүйцэтгэх боломжгүй болсон тохиолдолд Гүйцэтгэгч Захиалагчид урьдчилан бичгээр мэдэгдэж нийлүүлэх хугацааг тохиролцох эсвэл гэрээг цуцлах хүртэл арга хэмжээг авна.
- 3.1.4. Давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас гэрээг цуцалсан тохиолдолд гэрээний дагуу урьдчилгаа төлбөрийг Захиалагч талын анхны шаардлагаар саадгүй төлнө. /Гэрээний дагуу урьдчилгаа төлбөр төлсөн тохиолдолд энэ заалт үйлчилнэ./ Харин гүйцэтгэсэн ажлын хувьд талууд ажлыг дүгнэн тооцоо хийж, эцсийн акт үйлдэнэ.
- 3.1.5. Энэхүү гэрээ нь ...../гэрээний үйлчлэх хугацааг бичнэ/ хүртэл хугацаанд үйлчилнэ.

3.2 Баталгаат хугацаа, баталгаат хугацааны доголдол, засвар

- 3.2.1. Захиалагч Гүйцэтгэгчээс ажлыг хүлээн авахдаа талууд энэхүү гэрээний .....-д заасны дагуу хилээн авалтын акт, "Баталгааны хуудас"-ыг үйлдэх бөгөөд уг баталгаагаар Гүйцэтгэгч тал баталгааны хугацаанд ашиглалтын буруугаас шалтгаалаагүй эвдрэл гэмтэл гарсан тохиолдолд тухайн эвдрэл гэмтлийг өөрийн зардлаар засаж, анхны байдалд нь оруулна.
- 3.2.2. Баталгааны хугацаа нь талууд ажил хүлээн авснаас хойш /үсгээр/ жилийн /сарын гэх мэт/ хугацаанд байх бөгөөд энэхүү хугацаа дуусгавар болсноор баталгааны хугацаа дуусгавар болно.
- 3.2.3. Баталгаат хугацаанд үүссэн эвдрэл, гэмтэл, доголдол нь ашиглалтын буруугаас шалтгаалсан бол энэ нь баталгаат засварт хамаарахгүй бөгөөд тус эвдрэл гэмтлийг Захиалагч өөрөө хариуцна.
- 3.2.4. Баталгаат хугацаанд гарсан эвдрэл гэмтэл, доголдол нь Гүйцэтгэгчийн баталгаанд хамаарах эсэх тухай албан ёсны эцсийн дүгнэлтийг талуудын хүсэлтээр хөндлөнгийн эксперт бичгээр гаргаж болно.
- 3.2.5. Гүйцэтгэгч баталгаат хугацааны үед баталгаат засварт хамаарах эвдрэл, гэмтэл, доголдлыг түргэн шуурхай оношлон, мэдэгдэл өгснөөс хойш ажлын ..... өдөрт багтаан засвар үйлчилгээг хийнэ.

3.3 Өмчлөх эрх

- 3.4.1. Энэхүү гэрээний 3.4.3, 2.2.2-д тус тус заасны дагуу ажил, үйлчилгээг актаар хүлээн авч, төлбөрийг бүрэн төлснөөр тухайн ажил үйлчилгээний дагуу бий болсон объект, эд зүйлсийг өмчлөх эрх /оюуны өмчийн эрх мөн нэгэн адил/ Захиалагчид бүрэн шилжинэ.
- 3.4.2. Үл хөдлөх хөрөнгийн өмчлөх эрх нь Улсын бүртгэлд бүртгүүлснээр шинэ өмчлөгч буюу Захиалагчид шилжинэ. Өмчлөх эрх шилжихтэй холбоотой аливаа зардлыг төлөх асуудлыг талууд харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.
- 3.4.3. Гүйцэтгэсэн ажил үйлчилгээ, бараа бүтээгдэхүүн эсхүл түүний эд ангийг өмчлөх, ашиглах явцад патент, худалдааны тэмдэг, зураг төслийн эрх гэх мэт оюуны өмчийн эрхийг зөрчсөн хэмээн гуравдагч этгээд нэхэмжилсэн тохиолдолд гомдлыг Гүйцэтгэгч барагдуулж холбогдон гарах зардлыг хариуцна.

3.5. Ажлын болон бараа бүтээгдэхүүний стандарт шаардлага

- 3.5.1. Гүйцэтгэгч нь энэхүү гэрээний Хавсралт ... -д заасан ажлын зураг төсөл, төсөв, техникийн тодорхойлолтын шаардлагын дагуу гүйцэтгэсэн ажлаа хүлээлгэж өгнө.

- 3.5.2. Хэрэв гэрээний дагуу гүйцэтгэх ажилтай холбоотой бараа бүтээгдэхүүн, тоног төхөөрөмж нийлүүлэгдсэн бол тухайн барааны гарал үүслийн улсын зохих стандартад нийцсэн байна. Үүнд эдгээр стандартын хамгийн сүүлчийн найруулга, хувилбарыг хэрэглэнэ.

Дөрөв. Талуудын эрх, үүрэг

4.1. Захиалагчийн эрх, үүрэг

- 4.1.1. Захиалагч ажлын гүйцэтгэлд хяналт тавих ажилтнаа томилж, гүйцэтгэгчтэй хамтарч ажиллах боломжийг бүрдүүлнэ.
- 4.1.2. Гүйцэтгэгчийн ажлын явцыг хянаж, ажлын явцад санал, дүгнэлт өгөх эрхтэй.
- 4.1.3. Ажил дууссаны дараа шалгаж актаар хүлээж авна.
- 4.1.4. Үе шатны ажлыг гүйцэтгэлийн дагуу тухайн ажлыг хүлээн авах акт үйлдсэнээр төлбөрийг төлнө.
- 4.1.3. Гүйцэтгэсэн ажил чанарын болон гүйцэтгэлийн, зохих норм стандартын шаардлага хангаагүй тохиолдолд ажлын хөлсийг төлөхөөс татгалзах эрхтэй. Энэ тохиолдолд талууд хамтран ажлын дутагдлыг засах талаар хугацааг тохиролцон акт үйлдэнэ.
- 4.1.4. . . . . . /*засварласан, суурилуулсан, хийж гүйцэтгэсэн г.м*/ ажил хүлээн авсны дараа гарах үр дүнг харгалзан үлдэгдэл төлбөр тооцоог энэ гэрээнд заасны дагуу хийнэ.
- 4.1.5. Ажлын гүйцэтгэл нь гүйцэтгэгчийн буруугаас болж . . . . . хоногоос илүү хугацаагаар саатвал хугацаа хоцорсон хоног тутамд үлдэгдэл төлбөрийн /*эсхүл гэрээний нийт үнийн дүнгийн, гүйцэтгээгүй ажлын дүнгийн гэх мэт*/ 0.5% /*хүртэл*/ хувьтай тэнцэх алдангийг Захиалагч нь хасаж тооцон суутгах эрх эдлэнэ.

4.2. Гүйцэтгэгчийн эрх, үүрэг

- 4.2.1. Гүйцэтгэсэн ажлыг батлагдсан техникийн зураг, төсвийн дагуу буюу гэрээний хавсралтуудад /*хавсралтыг заах*/ заасны дагуу хийж гүйцэтгэнэ.
- 4.2.2. . . . . . ажлыг гэрээ байгуулснаас хойш . . . . . хоногийн дараа эхлэж, ажлын . . . . . өдөрт багтаан бүх ажлыг чанарын болон норм, стандартын шаардлага ханган, хийж дуусган хүлээлгэн өгөхөд бэлэн болгоно.
- 4.2.3. Гүйцэтгэсэн ажлын хөлсийг энэ гэрээгээр тохирсон хугацаанд Захиалагчаас шаардан авах эрхтэй.
- 4.2.4. Гүйцэтгэсэн ажлыг /*үе шатны болон бүх гүйцэтгэсэн ажлыг* / хүлээлгэн өгөхдөө захиалагчийн төлөөлөгчийг байлцуулан акт үйлдэн хүлээлгэж өгснөөр ажил бүрэн дуусгавар болсонд тооцно.
- 4.2.5. Гүйцэтгэгч нь тухайн ажлыг гүйцэтгэхтэй холбоотой эрх бīхий байгууллагаас олгосон зөвшөөрлийн хуулбарыг еерийн зардлаар нотариатаар батлуулж гэрээнд хавсаргах, тухайн ажлыг чанар, норм, стандартын шаардлага хангасан материалаар хийх ііргийг хīлээнэ.
- 4.2.6. Гүйцэтгэгч нь Захиалагчийн ажлын байранд ажил гүйцэтгэх явцад еерийн ажилтнуудын ХАБЭА байдлыг бīрэн хариуцна.
- 4.2.7. Гүйцэтгэгч ажлын явцад нэмэлт зардал гаргах зайлшгүй тохиолдолд Захиалагчаас урьдчилан бичгээр зөвшөөрөл авах бөгөөд ийнхүү зөвшилцөлгүйгээр зардал нэмсэн тохиолдолд Гүйцэтгэгч зардлаа өөрөө хариуцна.

Тав. Бусад зүйл

5.1 Гэрээ цуцлах

- 5.1.1. Гэрээг аль нэг талын санаачилгаар цуцлах бол талууд бие биедээ ажлын 5 хоногийн дотор бичгээр мэдэгдэнэ.
- 5.1.2. Дараах тохиолдолд гэрээг Захиалагч өөрийн санаачилгаар цуцална. Үүнд:
а/ Гүйцэтгэгчийн хийж гүйцэтгэсэн ажил нь гэрээ, түүний хавсралтуудад заасан ажлын батлагдсан техникийн зураг төсөл, төсөв, стандартын шаардлага, бусад үзүүлэлтийг хангаагүй.
б/ Хийсэн ажлыг гэрээний Хавсралтад заасан хугацаанд Захиалагчид шилжүүлээгүй.

5.2. Гэрээний нөхцөлд өөрчлөлт оруулах

- 5.2.1. Талууд зөвхөн бичгээр мэдэгдэж, зөвшилцсөнөөр гэрээний Хавсралт ..-т заасан цар хүрээнд багтаан дор дурдсан өөрчлөлтийг хийж болно. Үүнд:
а/ Гэрээний дагуу хийгдэх үе шатны ажлын зураг төсөл, төсвийг Захиалагчид зориулан тусгайлан зураг, зураг төсөл, техникийн тодорхойлолтыг өөрчлөх;
б/ бусад /өөр бусад өөрчлөлт/

5.3. Баталгаа

- 5.3.1. Гүйцэтгэсэн ажил, түүний зураг төсөл, патент, худалдааны тэмдэг, зураг төслийн эрх нь хамтран өмчлөгчгүй, ямар нэг төлбөрийн барьцаанд байхгүй болно гэдгийг Гүйцэтгэгч тал баталгаа гаргаж байгаа болно.
- 5.3.2. Талууд энэхүү гэрээг байгуулах, хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан мөнгөн буюу мөнгөн бус хэлбэрээр шагнал, шан харамж, урамшуулал зэрэг энэ гэрээнд тусгагдаагүй аливаа төлбөрийг харилцан төлөөгүй болно.
- 5.3.3. Талууд энэ гэрээнд дурдсан өөрийн эрхийг нөгөө талын бичгээр өгсөн зөвшөөрөлгүйгээр гуравдагч этгээдэд шилжүүлэн өгч болохгүй.

5.4 Маргаан шийдвэрлэх

- 5.4.1 Гэрээг Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй хууль, тогтоомжийн хүрээнд байгуулсан бөгөөд түүнд заасны дагуу ойлгож, тайлбарлагдана.
- 5.4.2 Гэрээнд заагаагүй бусад асуудлыг Монгол улсын хуулийн дагуу шийдвэрлэнэ.
- 5.4.3 Гэрээний хугацаанд болон түүнээс хойш үүсэх маргаантай асуудлыг хоёр тал харилцан эв зүйгээр шийдвэрлэхийг эрмэлзэнэ. Тохиролцоонд эс хүрсэн тохиолдолд Монгол Улсын хуулийн дагуу шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

5.5 Гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах

- 5.5.1 Талууд гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах бол нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай саналаа нэг тал нөгөө талдаа харилцан тохирсноос бусад тохиолдолд ажлын 5 хоногийн өмнө бичгээр ирүүлнэ.
- 5.5.2 Нэмэлт өөрчлөлтийг бичгээр хийх бөгөөд талуудын эрх бүхий этгээд гарын үсэг зурж, тэмдэг дарснаар хүчин төгөлдөр болно.
- 5.5.3 Нэмэлт өөрчлөлт нь энэ гэрээний салшгүй хэсэг болно.

5.6 Нууцыг хадгалах

- 5.6.1 Захиалагчаас өгсөн аливаа нэг мэдээллийн нууцыг гэрээний хугацаа дууссан эсэхээс үл хамааран чанд хадгална.
- 5.6.2 Гүйцэтгэгч нь Захиалагчийн зөвшөөрөлгүйгээр бүхий л бичиг баримт, тоо мэдээлэл, олж авсан болон цуглуулсан мэдээллээ ямар нэг байдлаар гэрээний үүргийг биелүүлэхээс бусад тохиолдолд олшруулах, нийтэд тараах, нийтлэх, задруулах эрхгүй.
- 5.6.3 Нууц хадгалах үүргээ биелүүлээгүйгээс Захиалагчид ямар нэг хохирол учирсан тохиолдолд хохирлыг үл маргах журмаар төлж барагдуулна.

5.7. Давагдашгүй хүчин зүйл

- 5.7.1. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөл байдал гэдэгт үерт автах, гал түймэрт нэрвэгдэх, дэлбэрэлтэд өртөх, газар хөдлөх, тахал болон бусад байгалийн хүчин зүйлс мөн цэрэг, дайны үйл ажиллагаа, төрийн эрх барих байгууллагын шийдвэр буюу экспорт, импортын хориг, ажил хаялт зэрэг нь энэ гэрээг зохих ёсоор биелүүлэх боломжгүй байдал бий болохыг ойлгоно.
- 5.7.2. Гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас талуудын аль нэг нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй буюу зохих ёсоор биелүүлээгүй бол нөгөө талдаа ажлын таван хоногийн дотор бичгээр мэдэгдэх ба энэ тохиолдолд үүрэг гүйцэтгэх хугацаа нь энэхүү нөхцөл байдал үргэлжлэх хугацаагаар хойшлогдоно. Гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйл хуанлийн 30-аас дээш хоногийн хугацаагаар үргэлжилвэл талууд асуудлыг харилцан зөвшилцөх замаар шийдвэрлэнэ.
- 5.7.3. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөл байдлыг зохиомлоор буюу болгоомжгүйгээр бий болгосоноос бусад тохиолдолд давагдашгүй

хүчин зүйлийн нөхцөл байдлаас шалтгаалан учирсан хохирлыг хариуцах үүргээс талууд харилцан чөлөөлөгдөнө.

5.7.4. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөл байдал үүссэнийг эрх байгууллага /МҮХАҮТ/ нотолсон байвал зохино.

5.8 Гэрээ хүчин төгөлдөр болох

5.8.1 Энэхүү гэрээ нь Монгол хэл дээр ..... эх хувь байх бөгөөд хоёр талын эрх бүхий этгээдүүд гарын үсэг зурж, дугаар авч, тэмдэг дарж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

5.8.2 Гэрээтэй холбогдон гарах аливаа мэдэгдэл, шаардлага, захидлууд нь бичгийн хэлбэрээр байх бөгөөд доорх хаягаар хүргэсэн үед тухайн баримтыг хүлээн авсанд тооцно.

5.8.3 Энэхүү гэрээний 1.2-т заасан хавсралт болон бусад бичиг баримтууд дутуу тохиолдолд гэрээний бүрдэл хэсэг хангагдаагүй гэж үзнэ.

5.8.4 Гэрээ болон түүний хэрэгжилттэй холбоотой бүхий л мэдээлэл, мэдэгдэл, хүсэлтийг талууд дараах албан ёсны хаягаар хүргүүлнэ. Үүнд:

Захиалагч:

Хаяг:

Утас:

Э-майл :

Холбогдох /харьцах/ албан тушаалтан:

Гүйцэтгэгч:

Хаяг:

Утас:

Э-майл :

Холбогдох /харьцах/ албан тушаалтан:

ЭНЭХҮҮ ГЭРЭЭНИЙ БҮХ ЗҮЙЛ ЗААЛТТАЙ БҮРЭН ТАНИЛЦАЖ, ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРСӨН БӨГӨӨД ЯМАР НЭГЭН МАРГААНГҮЙ БОЛОХЫГ БАТЛАВ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН

ГҮЙЦЭТГЭГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

ЗАХИАЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

Ажил гүйцэтгэх гэрээний
Хавсралт №

АЖЛЫН ТӨСӨВ

Хүлээн зөвшөөрсөн :

Гүйцэтгэгчийг Төлөөлж:

...../...../

Захиалагчийг төлөөлж:

...../...../

ҮЕ ШАТНЫ АЖЛЫН ХУВААРЬ

Хүлээн зөвшөөрсөн :

Гүйцэтгэгчийг Төлөөлж:

Захиалагчийг төлөөлж:

...../...../

...../...../

ТӨЛБӨРИЙН ХУВААРЬ

Хүлээн зөвшөөрсөн :

Гүйцэтгэгчийг Төлөөлж:

Захиалагчийг төлөөлж:

...../...../

...../...../

БАЙГУУЛЛАГЫН СТАНДАРТ

**МОНГОЛ- ОРОСЫН ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН “УБТЗ” НИЙГЭМЛЭГИЙН
АЖИЛТНЫ ДУЛААНЫ УЛИРЛЫН АЖЛЫН ХУВЦАС. ЕРӨНХИЙ ШААРДЛАГА
(Дотор орчин)**

БС-04: 2016

Албан хэвлэл

**УЛААНБААТАР ХОТ
2016 ОН**

Өмнөх үг

Байгууллагын дотор орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцасны стандарт боловсруулах төслийг Монгол- Оросын хувь нийлүүлсэн “Улаанбаатар төмөр зам” нийгэмлэг (цаашид УБТЗ гэх) нь санаачилсан бөгөөд гүйцэтгэгч байгууллагын боловсруулсан стандартыг тус байгууллагын захиргаа, ажлын хэсгийн нэгдсэн хурлаар хэлэлцэж зөвшилцөн, баталснаар хүчин төгөлдөр болно.

Энэхүү стандарт нь тус байгууллагын дотор орчинд ажилладаг ажилтны өмсөх дулааны улирлын ажлын хувцасны стандарт бөгөөд ажлын байранд өмсөх хувцсанд тавигдах бүхий л шаардлагыг тусгасан болно.

Энэхүү стандартыг Монгол Улсын Шинжлэх Ухаан Технологийн Их Сургууль (ШУТИС)-ийн Текстиль Судлалын Салбарын дэд профессор М.Баяр боловсруулан, Монгол Оросын хувь нийлүүлсэн “Улаанбаатар төмөр зам” нийгэмлэгийн Ерөнхий инженер Мещеряков А.Р, хөдөлмөр хамгааллын хэлтсийн дарга Д.Ариунбаатар, Хөдөлмөр эрүүл ахуйн хяналтын улсын байцаагч Л.Оюунчимэг нар байгууллагын дотор орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцсанд тавигдах норм, шаардлагуудад нийцүүлэн хянасан.

**“Улаанбаатар төмөр зам” ХНН
Баянгол дүүрэг, Сөүлийн гудамж 42**

**Утас 21-244841, 21-244863, Факс (976-21) 244415
E-mail:noot_ubtz@yahoo.com**

©УБТЗ, 2016

”Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай” Монгол улсын хуулийн дагуу энэхүү стандартыг бүрэн эсвэл хэсэгчлэн хэвлэх, олшруулах эрх нь гагцхүү УБТЗ -д байна.

БАЙГУУЛЛАГЫН СТАНДАРТ

Монгол- Оросын хувь нийлүүлсэн “УБТЗ” нийгэмлэгийн ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцас. Ерөнхий шаардлага (Дотор орчин)	БС-04: 2016
Summer clothing for workers (inside environment) at Mongolian-Russian Joint venture company Ulaanbaatar railway. General requirement	

УБТЗ-ын даргын 2016 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдрийн А-377 тоот тушаалаар батлав.

Энэхүү стандарт нь байгууллагын бүртгэлд бүртгэгдсэн өдрөөс эхлэн хүчинтэй.

Энэ стандартын шаардлагыг заавал мөрдөнө.

1. Зорилго

Стандартын зорилго нь Монгол- Оросын хувь нийлүүлсэн “УБТЗ” нийгэмлэгийн дотор орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцсанд тавигдах ерөнхий шаардлагыг тогтооход оршино.

2. Хамрах хүрээ

Энэхүү стандарт нь дулааны улиралд дотор ажиллах үед зориулагдсан ажлын хувцасны материалыг хянах, хувцас үйлдвэрлэх, шалгахад хамаарна.

3. Норматив ишлэл

Энэхүү стандартад дараах иш татсан стандарт, баримт бичгүүдийг хэрэглэсэн бөгөөд иш татсан стандартад өөрчлөлт орсон тохиолдолд хамгийн сүүлчийн албан ёсны эх материалыг ашиглана. Үүнд:

ISO 3758: 2012, Textiles -- Care labelling code using symbols;

ISO 3635:1981, Size designation of clothes -- Definitions and body measurement procedure;

ISO 8559:1989, Garment construction and anthropometric surveys -- Body dimensions;

ISO/TR 10652:1991, Standard sizing systems for clothes;

ISO 13688: 1998, Protective clothing -- General requirements;

MNS ISO 13688:2000, Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй – Ажлын тусгай хувцас – Ерөнхий шаардлага;

MNS 6231:2011, Тусгай зориулалтын ажлын хувцас – Ерөнхий шаардлага;

MNS 6295:2011, Нэхмэл, сүлжмэл, оёмол бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлын нийтлэг шаардлага;

MNS 4968:2000, Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа - Эрүүл ахуй – Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага;

ГОСТ 12.4.073-79, Система стандартов безопасности трудаткани для спецодежды и средств защиты рукноменклатура показателей качества;

ГОСТ 12.4.016-83, Система стандартов безопасности труда. Одежда специальная защитная. Номенклатура показателей качества;

ГОСТ Р ЕН 340-2010, Система стандартов безопасности труда. Одежда специальная защитная. Общие технические требования;

ГОСТ 12.4.281-2014, Система стандартов безопасности труда. Одежда специальная повышенной видимости. Технические требования;

4. Нэр томъёо, тодорхойлолт

Стандартад дараах тодорхойлолт бүхий нэр томъёо ашиглагдсан болно.

4.1 Зориулалтдаа тохирох (функциональ) шаардлага

Бүтээгдэхүүний үндсэн зориулалтдаа тохирох байдал;

4.2 Эрүүл ахуйн шаардлага

Хувцасны дулаан хадгалах чадвар, материалын агаар нэвтрүүлэх байдал, чийг шингээх чадвар зэрэг хүний эрүүл мэнд, аюулгүй байдал;

4.3 Эргономикийн шаардлага

Хүний биеийн тайван болон хөдөлгөөнтэй үед бие, галбирт тохирсон, хувцасны бүрдэл хэсгүүдийг ашиглахад эвтэйхэн, хөдөлгөөнд саад учруулахгүй байх /хувцас өмсөж тайлахад хялбар байх, халаас, товчлоосны оновчтой байрлал, хувцасны жин г.м/;

4.4 Эдэлгээний шаардлага

Хувцасны эдэлгээний явцад найдвартай, шинж чанараа алдахгүйгээр эдэлгээ даах, арчилж цэвэрлэх, засварлах боломжтой байх;

4.5 Гоо зүйн шаардлага

Хувцасны өнгө, загварын шийдэл, хийц, материалын шинж чанарын харилцан зохицох байдал зэрэг гадаад үзэмж;

4.6 Пантон систем /Пантон/

Хувцасны даавууны өнгөний олон улсын стандартчилсан систем;

4.7 Хувцасны гадар давхарга

Хувцасны загвар, хэв маягыг илэрхийлэх, гадны нөлөөнөөс хамгаалах зориулалт бүхий хувцасны давхаргын бүтцийн хамгийн гадна тал;

4.9 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй

Хөдөлмөрлөх явцад хүний ажиллах чадвар, эрүүл мэндийг хэвээр хадгалах, эрүүл, аюулгүй нөхцөлийг бүрдүүлэхэд чиглэсэн нийгэм, эдийн засаг, зохион байгуулалт, техник, технологи, ариун цэвэр, эрүүл ахуйн арга хэмжээ авах, эмчлэх, сувилах, нөхөн сэргээх, эрсдэлээс хамгаалах үйл ажиллагаа;

5. Ангилал

УБТЗ-ын дотор орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцасны ангилалыг БС-01:2016-д нийцүүлж сонгоно.

6. Ерөнхий шаардлага

УБТЗ-ын дотор ажилладаг ажилтны ажлын хувцсыг ажиллах орчин, нөхцөл, ажил үүргийн онцлогт тохируулан ерөнхий шаардлагад нийцүүлэн, батлагдсан эх загвар, техникийн шаардлагын дагуу үйлдвэрлэлийн зохих технологиор үйлдвэрлэнэ. Энэхүү стандартын ерөнхий шаардлага нь үйлдвэрлэлийн шат дамжлагатай уялдаатайгаар дараах үндсэн хэсгүүдээс бүрдэнэ. Үүнд:

- 6.1 Хувцасны өнгө, өнгөний хосолгоонд тавигдах шаардлага,
- 6.2 Хувцасны материалд тавих шаардлага,
- 6.3 Хувцасны үйлдвэрлэлийн явцад тавих шаардлага,
- 6.4 Бэлэн хувцсанд тавих шаардлага,
- 6.5 Хувцас савлах, тээвэрлэх, хадгалахад тавих шаардлага,
- 6.6 Хувцас хүлээн авах, шалгахад тавих шаардлага

6.1 Хувцасны өнгө, өнгөний хосолгоонд тавигдах шаардлага

Ажлын хувцас нь батлагдсан өнгө, хосолгоотой байна. Хүрэм, өмд нь хар(Pantone 19-4004 TPX Tap shoe, Pantone 16-4007TPX Anthracite), хүрэмний дээд хөндлөн оруулга улбар шар (Pantone 17-1462TPX Flame, Pantone 16-1362TPX Vermillion orange) өнгө бүхий хосолгоотой.

6.2 Хувцасны материалд тавих шаардлага

6.2.1 Дулааны улирлын ажлын хувцас нь хүний биед хүрэлцэх хэсгүүдэд арьс холгохгүй, цочроож харшил үүсгэхээргүй, агаар нэвтрүүлэх, чийг татахгүй, тос нэвчихгүй материалаар хийгдэх ба эрүүл мэндэд хоргүй, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн нөхцөл нь MNS ISO 13688:2000 стандартын шаардлага хангана.

6.2.2 Хувцасны материалын нийтлэг үзүүлэлт нь 1-р хүснэгтэд заасан шаардлагад нийцсэн байна.

Хувцасны материалын нийтлэг үзүүлэлт

№	Үзүүлэлтийн нэр		Хэмжих нэгж	1-р хүснэгт
				Үзүүлэлтийн зөвшөөрөгдөх хэмжээ
1	Ширхэгтийн бүрэлдэхүүн	Байгалийн ширхэгт Хиймэл ширхэгт	%-аас дээш %-аас доош	60 40
2	Даавууны 1м ² -ийн жин		г/м ² -аас багагүй	180
3	Зузаан		мм-ээс ихгүй	0,4
4	Бүрзийлт		Балл-аас багагүй	4
5	Будгийн тогтвор	Хуурай цэвэрлэгээнд Угаалганд Нарны гэрэлд	Балл-аас багагүй Балл-аас багагүй Балл-аас багагүй	4 4 4
6	Даавууны агшилт, суналт (5 удаагийн угаалтын дараах)		%-аас ихгүй	±3
7	Үрэлт тэсвэрлэх чадвар		балл-аас багагүй	4
8	Тос нэвчилт		гр/м ² -аас ихгүй	10
9	Агаар нэвтрүүлэлт		дм ³ /м ² *с-аас багагүй	100
10	Эвдрэлийн үеийн ачаалал		даН/см-аас багагүй	5

6.2.3 Туслах материал

Туслах материал товч, цахилгаан товч нь халуун нөхцөл, химийн цэвэрлэгээ, индүүдлэг даах чадвартай байна.

Туслах тоноглол, оёдлын утасны өнгө нь хувцасны гадар материалтай ижил төстэй байх бөгөөд тэдгээрийн шинж чанар нь үндэсний эсвэл байгууллагын холбогдох стандартад тодорхой заасан байна.

6.3 Хувцас үйлдвэрлэлийн явцад тавих шаардлага

6.3.1 Дулааны улирлын ажлын хувцсыг энэхүү стандартад дурьдсан ерөнхий шаардлагад нийцүүлэн батлагдсан эх загвараар техникийн шаардлагын дагуу үйлдвэрлэнэ. Техникийн баримт бичигт дараах зүйлсийг тусгана. Үүнд:

- Дулааны улирлын ажлын хувцасны батлагдсан загвар, дизайн ба загварын онцлогоос хамаарсан хэмжилт, бүрдэл хэсгийн зураг, үлгэр, хувцасны өмсгөл хэмжээ;
- Хэрэглэгдэж буй хувцасны материал, үйлдвэрлэх технологи дараалал, өмсөх болон арчлах заавар багтана.

Дотор ажилладаг ажилчдын дулааны улирлын ажлын хувцас нь богино урттай хүрэм, өмдний хослолын иж бүрдлээс бүрдэнэ /А хавсралт, А1, А2 дугаар зураг/.

6.3.2 Хувцасны өмсгөл хэмжээсийг монгол хүний биеийн хэв шинжит хэмжээсийн дагуу үйлдвэрлэнэ.

6.3.3 Хувцасны оёдолд тавих шаардлага нь:

- а. Хувцасны бүрдэл хэсгийг оёх хатгац, оёдлын төрөл MNS ISO 4916:2011, MNS ISO 4915:2012 стандартад нийцсэн байна.
- б. Хувцасны нэгтгэх бүх оёдол 1,0 см-т 3,5-4 ширхэг хатгацтай байна.
- в. Ил оёдол нь тэгш, алгасаагүй, шигээгүй, тунараагүй, муруйгүй байна.
- г. Хувцасны нэгтгэх оёдлын тасралтын ачаалал 250 Н-аас багагүй байна.
- д. Хувцасны суга, өмдний суудлын оёдол, халаас, мөрний оёдол гэх мэт ачаалалд их өртдөг зангилаа хэсгүүдийн бат бөх байдлыг хангахын тулд нэгтгэж оёхоос гадна хос ил оёдол хийнэ.
- е. Хос оёдол хоорондын зай 5мм, оёдлын бүх уртын туршид ижил зайд зэрэгцээ байрлана.

6.3.4 Оёдол бүрийн төгсгөлд зайлшгүй бөхөлгөө хийх ба түүнд тавих шаардлага нь:

- а. Ердийн хатгац (MNS ISO 4915:2012) бүхий оёдлын төгсгөлд буцах чиглэлээр 0.7-1.0 см урттай бөхөлгөө хийнэ.
- б. Гинжин хатгац бүхий оёдлын бөхөлгөөг 1.0 см-д ноогдох хатгацын тоог 10 ширхэг хүртэл нэмэгдүүлэх байдлаар эсвэл оёдлын утсыг 0.5-0.7 см урттайгаар үлдээж хийнэ.
- в. Битүү оёдлын эхлэл төгсгөлийн бөхөлгөөг оёдлын мөрөн дээр 1.0-2.0 см урттайгаар давхарлаж хийнэ.
- г. Бүх хувцасны халаасны таг, хагалбар болон оёдолд орсон ташуу халаасны эхлэл, төгсгөл, ил халаасны амсар, далд товчлоос, хагалбар, цахилгаантай болон товчтой өмдний халаа, бүсний сойлт, түдүүлд тусгай зориулалтын машинаар бөхөлгөө хийнэ.
- е. Хувцасны дулаалгын ширэх оёдлын төгсгөлийг зах ирмэгийн боловсруулалт хийгдэх тохиолдолд бөхөлгөө хийхгүй байж болно.

6.3.5 Товч, цахилгаан товч хадах, товчны нүх гаргахад тавих шаардлага нь:

- а. Товчны нүхний уртын хэмжээ уг бүтээгдэхүүнд хадагдах товчны диаметрээс 0.2-0.5 см илүү байна.
- б. Товч хадах, товчны нүх гаргахдаа хоёроос доошгүй давхарласан материалдээр хийж гүйцэтгэнэ.

- в. Товчны нүхийг заавал тусгай зориулалтын машинаар гаргаж, цоолсон байх ба төгсгөлийг бөхөлсөн байна.
- г. Товчийг түүнтэй ижил өнгийн утсаар хадна.
- д. Товчлоосны зориулалттай дэгээ, гогцоо болон товчийг машинаар эсвэл гараар хадна.
- е. Машинаар хадахад товчний нүх болгоныг, дэгээг 2 газарт (нүх болгонд), гогцоог 3 газарт (нүх болгонд ба түүний өмнө) 12-оос доошгүй хатгацаар оёно.
- ё. Гараар хадахад дэгээ болон товчийг 10, 20, 30 номерийн хөвөн даавуун утсаар, эсвэл 44 лх-1. 65 лх армир утсаар дараах газруудад бөхөлж оёно. Дэгээ товчийг - 3 газар (нүх болгонд болон нугалаасын өмнө), 4 нүхтэй товчийг хос нүх болгонд 3-4 бөхөлгөө оёдлоор хадна. Товчлогдох нүхтэй товчийг суурьтайгаар, сэнжтэй товчийг суурь нэмж гаргахгүйгээр хадна.

6.4 Бэлэн хувцсанд тавих шаардлага

6.4.1 Байгууллагын таних тэмдэг

УБТЗ-ын таних тэмдгийг хүрэмний зүүн талын ханцуйн дээр техникийн бичиг баримтад заагдсан хэмжээний дагуу байрлуулна.

6.4.2 Цацруулагчийн байрлал

Хүрэмний цацруулагчийг энгэр, арын хөндлөн оруулга дээр тус тус байрлаж байхаар тохируулж оёно. Цацруулагч тууз саарал (Pantone 17-000 TPX, Flost gray) өнгөтэй байна.

6.4.3 Эрүүл ахуй, аюулгүйн шаардлага

- а. Хувцас нь цаг агаарын болон улирлын нөхцөлд тохирсон байна.
- б. Хувцас нь хүний эрүүл мэндэд хортой болон тааламжгүй нөлөө үзүүлэхээргүй хийц, 5.1.2, 5.1.3. 5.1.4-д заасан шаардлагад нийцсэн материалтай байна.
- в. Хүн нэг бүрийн хувцас, хэрэглэл нь ажилчдыг өдөр тутам ажил үүргээ гүйцэтгэх үед цаг агаарын болон орчны таагүй нөлөөллөөс хамгаална.
- г. Хувцас нь чийг шингээлт, агаар нэвтрүүлэлт сайтай, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан байхаас гадна хүйтнээс найдвартай хамгаалах хийцтэй байна.
- д. Хүний биед хүрэлцэх хувцасны хэсгүүд нь арьсанд аливаа цочроо, шархлаа үүсгэх хурц ирмэггүй, харшил үүсгэхээргүй бүтэц, агууламжтай материалаар хийгдсэн байна.

6.4.4 Эргономикийн шаардлага

Дулааны улирлын хувцас нь эргономикийн дараах шаардлагуудад нийцсэн байна. Үүнд:

- а. Хувцас нь зохих хамгаалалтын зэрэгцээ тав тухтай байдлыг дээд зэргээр хангасан байна.
- б. Хувцасны хийц нь өмсөж ажиллах орчин, нөхцөл, ажил үүргийн онцлог, биеийн хөдөлгөөнд тохирсон, биед эвтэй, ажлын явцад чөлөөтэй хөдлөх боломжийг хангасан, өмсөж тайлахад хялбар байна.
- в. Цээжний, бүсэлхийн, өгзөгний бүслүүр дээрх чөлөөт хөдөлгөөний сулын нэмэлтийн хэмжээ нь хэв шинжит бие галбиртай ажилчдын цусны эргэлтэд саадгүй, чөлөөтэй амьсгалах, хөдлөх боломжийг хангаж байх ёстой.
- г. Хувцасны жин нь ажилчдын бие организмд сөрөг нөлөө үзүүлэхээргүй, хөнгөн байна.

6.4.5 Эдэлгээний шаардлага

Ашиглалтын явцад хувцасны материал болон оёсон оёдол нь урагдахгүй, бат бөх байна. Хувцас нь батлагдсан эдэлгээний хугацааны туршид найдвартай (хэлбэр хадгалалт, элэгдэлт тэсвэрлэлт сайн байх), засварлах боломжтой, шаардлагатай тооны угаалга, индүүдлэгийг тэсвэрлэх чадвартай байна.

6.4.6 Гоо зүйн шаардлага

а. Батлагдсан тушаал шийдвэрт заасан ёсоор хувцас, хэрэглэлүүдийн загвар, тэдгээрийн өнгийг баримтлаж үйлдвэрлэнэ.

б. Хувцас, хэрэглэлийн гадаад үзэмж нь чанарын шаардлагад нийцсэн, боловсруулалт нь зохих технологийн шаардлага хангасан байна.

6.4.7 Хувцасны шошгонд тавих шаардлага

Хувцасны шошго нь хувцасны үүрэг, зориулалтыг илэрхийлэх үндсэн мэдээллийн утгыг бүрэн агуулах бөгөөд дараах шаардлагуудыг хангана.

- а. Байгууллагын лого тэмдэглэгээ, түүний байрлал нь уг хувцасны техникийн баримт бичигт заагдсан хэсэгт байрлана.
- б. Өвлийн хувцас, өмд бүрт шошго хадагдсан байна.
- в. Шошго нь сайн харагдах, уншигдах боломжтой байна.
- г. Шошго нь тухайн хувцасны угаалга, цэвэрлэгээг (угаалга, цэвэрлэгээний тоонд тохирох) тэсвэрлэхээр бат бөх байна.
- д. Шошго нь дараах мэдээллийг агуулна. Үүнд:
  - Үйлдвэрлэгч байгууллагын нэр
  - Хувцасны нэр төрөл
  - Хувцасны хэмжээ (чац, өмсгөл хэмжээ, дүүргэвч)
  - Хувцасны давхаргуудын материалын ширхэгтийн холио
  - Шалгасан огноо
  - Зурган тайлбар
  - Арчилгааны заавар бүхий тэмдгүүд (ISO 3758)

6.5 Хувцас савлах, тээвэрлэх, хадгалахад тавих шаардлага

6.5.1 Хувцас савлах

- а. Хувцас тус бүрийг (хос бол иж бүрдүүлж) тусгай зориулалтын гялгар уутанд савлан, хэд хэдээр нь багцалж хайрцаглана.
- б. Үйлдвэрлэгч нь барааны дагалдах хуудсыг хоёр хувь бичиж, нэг хувийг хайрцагны дотор талд хийж, хоёр дахь хувийг хайрцагны гадна талд наана. Дагалдах хуудсанд бүтээгдэхүүний нэр төрөл, тоо ширхэг, үйлдвэрлэгчийн нэр хаяг, огноог бичсэн байна.
- в. Хайрцагны хажуу талд ус, чийгээс хамгаалахыг анхааруулсан таних тэмдгийг тод өнгөөр тэмдэглэсэн байна.

6.5.2 Хувцас хадгалах

- а. Ажлын өвлийн хувцсыг нарны гэрлийн шууд тусгалаас хамгаалан халаалтын хэрэгслэлээс 1м, хананаас 0,5м-ийн зайд, 60%-иас багагүй чийгшилтэй өрөөнд шалнаас 0,2м-ээс багагүй өндөртэй зориулалтын тавиур дээр битүү сав /баглаа, боодол/-д, хадгална.
- б. Хувцсыг органик уусгагчууд, хүчил, шүлт болон бусад төрлийн бодисоос тусад нь хадгална.
- в. Бохирдсон хувцас, хэрэглэлийг тусгай хүлээн авах өрөөнд бохирдолтын зэрэг болон бохирдсон нөхцөл байдлаар нь ангилан угаалга, хими цэвэрлэгээнд шилжүүлэхэд бэлтгэнэ.

6.5.3 Хувцас тээвэрлэх

Хувцсыг ус, чийг, тоосноос хамгаалж, бүрхүүлтэй буюу тусгай зориулалтын тээврийн хэрэгслээр захиалагч байгууллага руу тээвэрлэн хүргэж өгнө.

6.6 Хувцас хүлээн авах, шалгахад тавих шаардлага

Үйлдвэрлэгч тал:

- а. Хувцасны хог, тоос, утасны үзүүрийг түүж цэвэрлэсэн байна.

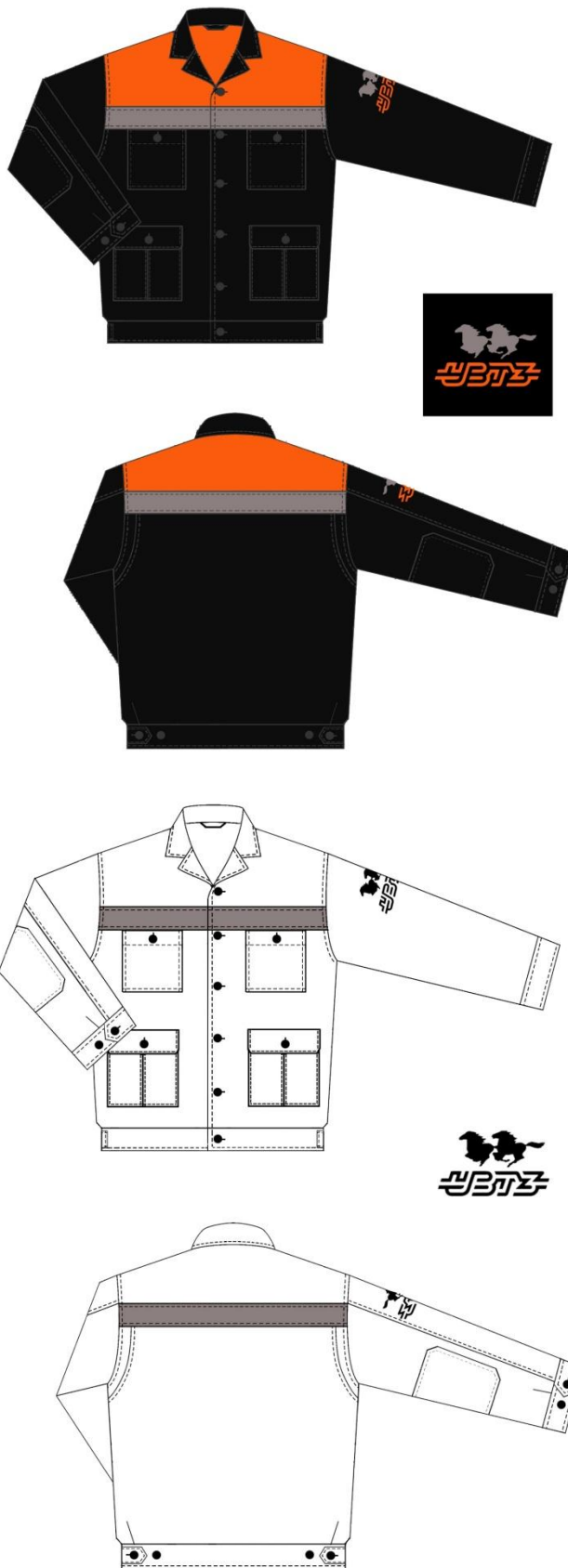
- б. Багц дахь хувцас нэг бүрийг хувцасны нэр төрөл, шинж чанар, материал сонголт, хийц, технологийн шаардлагад тохирч байгаа эсэхийг шалгасан байна.
- в. Захиалагч байгууллага шаардлагатай гэж үзвэл үйлдвэрлэгч үйлдвэрлэсэн хувцасны чанарын үзүүлэлтийг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар тодорхойлуулсан байна.

Захиалагч тал:

- а. Бэлэн болсон хувцсыг энэхүү стандарт болон холбогдох стандартад заасан үзүүлэлт, шаардлага, захиалагчийн баталсан загварын дагуу шалгаж хүлээн авна. Нийлүүлж буй нийт хувцасны 10 хувийг түүвэр судалгаанд сонгон, нарийвчлан шалгана.
- б. Захиалагч тал бэлэн бүтээгдэхүүнийг багцаар хүлээн авна. Багц нь дагалдах бичигтэй, үйлдвэрлэгчтэй байгуулсан гэрээнд заагдсан тооны хувцас байна.
- в. Хувцасны өмсгөл хэмжээг багц дахь хувцаснаас түүвэрлэх аргаар сонгож шалгана.
- г. Бэлэн бүтээгдэхүүний чанарыг шаардлага хангасан манекен ашиглаж эсвэл ширээн дээр дэлгэж тавиад нүдээр харж, зориулалтын мэргэжлийн багаж хэрэгслийн тусламжтайгаар шалгана.
- д. Бүтээгдэхүүний шугаман хэмжээг металл шугамаар хэмжинэ. Хэрэглэгдэж байгаа шугам нь стандартын шаардлага хангасан байх ба механик гажилт болон элэгдэлтэд ороогүй байна.
- е. Хувцас хүлээн авах явцад захиалагч, ханган нийлүүлэгч, үйлдвэрлэгч байгууллагуудын хооронд гарсан маргааныг хөндлөнгийн итгэмжлэгдсэн лабораторийн шинжилгээний дүнг үндэслэн шийдвэрлэнэ.

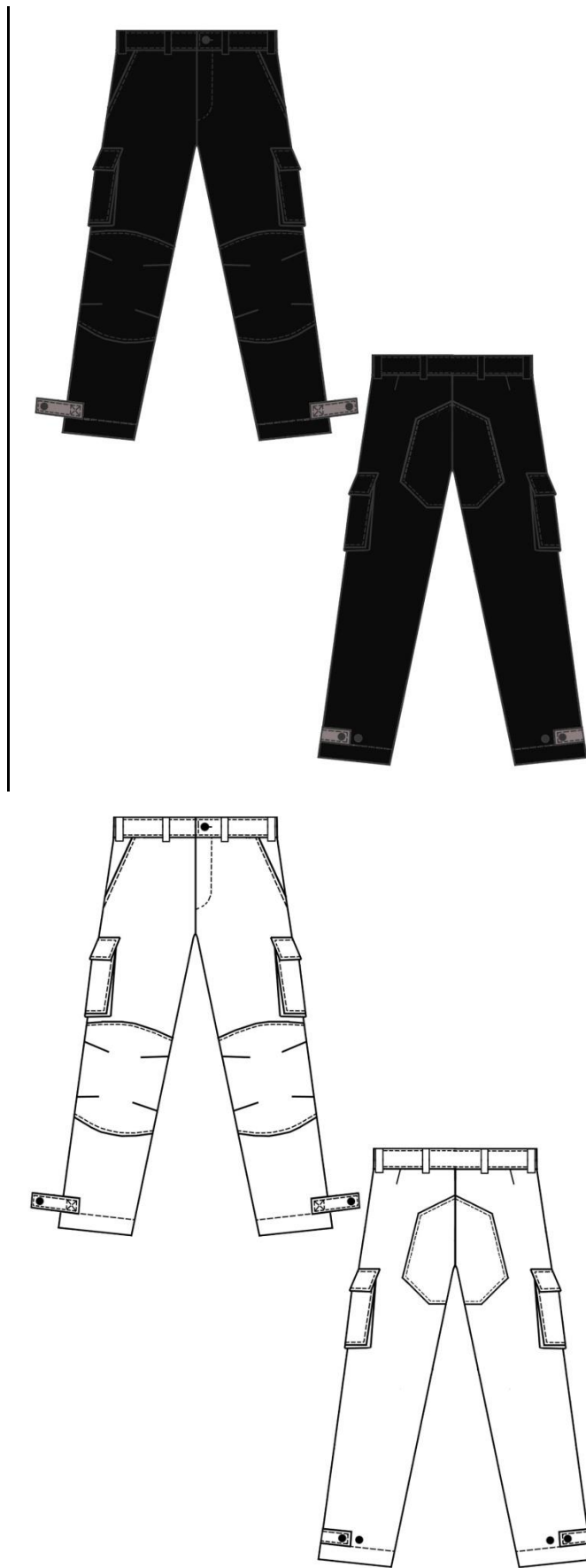
ТӨГСӨВ.

А хавсралт

А.1 дүгээр зураг. Дулааны улирлын ажлын хувцасны хүрэмний гадаад байдал

А.2 дугаар зураг. Дулааны улирлын ажлын хувцасны өмдний гадаад байдал

БАЙГУУЛЛАГЫН СТАНДАРТ

**МОНГОЛ- ОРОСЫН ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН “УБТЗ” НИЙГЭМЛЭГИЙН
АЖИЛТНЫ ДУЛААНЫ УЛИРЛЫН АЖЛЫН ХУВЦАС. ЕРӨНХИЙ ШААРДЛАГА
(Гадаа орчин)**

БС-08: 2016

Албан хэвлэл

**УЛААНБААТАР ХОТ
2016 ОН**

Өмнөх үг

Байгууллагын гадаа орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улирлын хувцасны стандарт боловсруулах төслийг Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн “Улаанбаатар Төмөр зам” нийгэмлэг нь цаашид (УБТЗ гэх) санаачилсан бөгөөд гүйцэтгэгч байгууллагын боловсруулсан стандартыг тус байгууллагын захиргаа, ажлын хэсгийн нэгдсэн хурлаар хэлэлцэж зөвшилцөн, баталснаар хүчин төгөлдөр болно.

Энэхүү стандарт нь тус байгууллагын гадаа орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улиралд өмсөх ажлын хувцасны стандарт бөгөөд ажлын байранд өмсөх хувцсанд тавигдах бүхий л шаардлагыг тусгасан болно.

Уг стандартыг Монгол Улсын Шинжлэх Ухаан Технологийн Их Сургууль (ШУТИС)-ийн Текстиль Судлалын Салбарын ахлах багш Б.Оюун-Эрдэнэ боловсруулан, Монгол Оросын Хувь Нийлүүлсэн “Улаанбаатар төмөр зам” нийгэмлэгийн Ерөнхий инженер А.Р.Мещеряков, Хөдөлмөр хамгааллын хэлтсийн дарга Д.Ариунбаатар, Хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн хяналтын улсын байцаагч Л.Оюунчимэг нар байгууллагын гадаа орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улирлын хувцсанд тавигдах норм, шаардлагад нийцүүлэн хянасан.

Төслийн ажилд зөвлөхөөр ажилласан ШУТИС-ийн ҮТС-ийн ТСС-ын эрхлэгч, профессор Л.Удвал, хувцасны туршилт, судалгааны ажилд оролцсон ажилтан, ажилчдад талархал илэрхийлье.

**“Улаанбаатар Төмөр Зам “ ХНН
Баянгол дүүрэг, Сөүлийн гудамж- 42**

**Утас 21-244841, 21-244863, Факс (976-21) 244415
E-mail: noot_ubtz@yahoo.com**

©УБТЗ, 2016

”Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай” Монгол улсын хуулийн дагуу энэхүү стандартыг бүрэн эсвэл хэсэгчлэн хэвлэх, олшруулах эрх нь гагцхүү “УБТЗ”-д байна.

БАЙГУУЛЛАГЫН СТАНДАРТ

Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн “УБТЗ” нийгэмлэгийн ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцас. Ерөнхий шаардлага (гадаа орчин)	БС-08: 2016
Summer workwear (outside environment) the Mongolian-Russian joint venture company Ulaanbaatar railway. General requirement	

УБТЗ-ын даргын 2016 оны 12дугаар сарын 07-ны өдрийн А-377 тоот тушаалаар батлав. Энэхүү стандарт нь байгууллагын бүртгэлд бүртгэгдсэн өдрөөс эхлэн хүчинтэй. Энэ стандартын шаардлагыг заавал мөрдөнө.

1 Зорилго

Энэхүү стандартын зорилго нь Монгол –Оросын хувь нийлүүлсэн “Улаанбаатар төмөр зам” нийгэмлэгийн гадаа орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцасны ерөнхий шаардлагыг тогтооход оршино.

2 Хамрах хүрээ

Энэхүү стандарт нь тус байгууллагын гадаа орчинд ажилладаг ажилтны хувцсанд хамаарна.

3 Норматив, ишлэл

Энэхүү стандартад дараах иш татсан стандарт, баримт бичгүүдийг ашигласан бөгөөд иш татсан стандартад өөрчлөлт орсон тохиолдолд хамгийн сүүлийн албан ёсны эх материалыг ашиглана. Үүнд:

- ГОСТ Р 12.4.218-99 Система стандартов безопасности труда. Одежда специальная. Общие технические требования;*
- ГОСТ 12.4.236:2011 Система стандартов безопасности труда. Одежда специальная для защиты от повышенных температур;*
- ГОСТ Р ISO 3758-2007 Изделия текстильные. Маркировка символами по уходу;*
- ГОСТ 4103—82 Изделия швейные. Методы контроля качества;*
- ГОСТ Р ISO 5088-2001 Материалы текстильные. Методы количественного анализа трехкомпонентных смесей волокон;*
- ГОСТ Р ISO 15831—2008 Одежда. Физиологическое воздействие. Метод измерения теплоизоляции на термоманекене;*
- ГОСТ Р 51552—99 Материалы текстильные. Методы определения стойкости к истиранию текстильных материалов для защитной одежды;*
- ГОСТ 12.4.236:2011 Система стандартов безопасности труда. Одежда специальная для защиты от пониженных температур;*
- ГОСТ 12.4.011—89 Система стандартов безопасности труда. Средства защиты работающих. Общие требования и классификация;*
- ГОСТ 12.4.031—84 Средства индивидуальной защиты. Определение сортности;*
- ГОСТ 29122—91 Средства индивидуальной защиты. Требования к стежкам, строчкам и швам;*
- ISO 9920:2007 Ergonomics of the thermal environment-Estimation of thermal insulation and water vapour resistance of a clothing ensemble;*
- ISO 9237:2011 Textiles -- Determination of the permeability of fabrics to air;*
- ISO 13688:2013 Protective clothing and equipment;*
- ISO 3635:2004 Size designation of clothes -- Definitions and body measurement procedure;*
- ISO 4416:1981 Size designation of clothes -- Women's and girls' underwear, nightwear, foundation garments and shirts;*
- ISO 5971:1981 Size designation of clothes – Pantyhose;*
- ISO 8559:1989 Garment construction and anthropometric surveys -- Body dimensions;*
- ISO/TR 10652:1991 Standard sizing systems for clothes;*
- ISO 6330:2012 Textiles — Domestic washing and drying procedures for textile testing;*
- EN 342:2004 Protective clothing – Garments and clothing combinations for protection against cold;*
- EN ISO 13688 Personal safety. Protective clothing and equipment;*
- EN 20471 Protective clothing and equipment;*
- MNS 3631 : 95 Насанд хүрээсдийн биеийн хэв шинжит галбирын ангилал, хувцас зохион бүтээлтэнд шаардагдах хэмжээ;*

- MNS 6231 : 2011 Тусгай зориулалтын ажлын хувцас. Ерөнхий шаардлага;
MNS ISO 13688:2000 Ажлын тусгай хувцас. Ерөнхий шаардлага;
MNS ISO 4916 : 2011 Оёдлын төрөл – Ангилал ба нэр томъёо;
MNS 6295 : 2011 Нэхмэл, сүлжмэл, оёмол бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлын нийтлэг шаардлага;
MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа- Эрүүл ахуй – Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага;

4 Нэр томъёо, тодорхойлолт

Стандартад дараах тодорхойлолт бүхий нэр томъёо ашиглагдсан болно.

4.1 Гадаа дулаан орчин

Дулааны улиралд олон цагаар гадаа ажилладаг ажилчдыг халууцуулахад хүргэдэг гадаад орчны хосолмол физик хүчин зүйлс /агаарын темератур, агаарын чийгшил, салхины хурд/.

4.2 Дулааны улирлын ажлын хувцас

Гадаа орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улиралд өдөр тутмын ажил үүрэг гүйцэтгэх явцад өмсөх зориулалт бүхий тодорхой хугацааны давтамжтайгаар олгодог хувцас. Дулааны улирлын ажлын хувцас нь хөдөлмөрийн чадварыг бууруулахгүй, биед эвтэйхэн, гадаад өнгө үзэмж сайтай байна.

4.3 Гадаа орчинд ажилладаг ажилчдын хувийн хамгаалах хэрэглэл

Хувийн хамгаалах хэрэглэл гэдэг нь ажилтанд нөлөөлөх хортой, байгалийн аюултай /хүйтэн, халуун/ эсвэл үйлдвэрлэлийн сөрөг хүчин зүйлсүүдээс урьдчилан сэргийлэх эсвэл нөлөөллийг нь багасгах хувцас, хэрэглэлүүд

Хамгаалах хувцас, хэрэглэлд дулааны улирлын ажлын хувцас, толгой, гарыг хамгаалах малгай, бээлий, зориулалтын гутал орно.

4.4 Нэмэлт хэрэглэл

Дулааны улиралд өмсөх зориулалт бүхий хантааз, бээлий, малгай

4.5 Мөрний хэсгийн хувцас

Хүний цээжний хэсэгт өмсөгддөг бүх төрлийн хувцаснууд. Жишээ нь: хүрэм, жилет, цамц, майка

4.6 Бүсэлхийн хэсгийн хувцас

Бүсэлхийн хэсэгт өмсөгдөх хувцаснууд. Жишээ нь: өмд, комбинезон, юбка

4.7 Салхинаас хамгаалах давхарга

Гадар давхаргын материалын салхи нэвчилтийг багасгах зориулалттай нэмэлт давхарга

4.8 Гадар давхаргын материал

Хувцасны хамгийн өнгөн хэсэгт ашиглагдаж байгаа давхаргын материал

4.9 Синтетик холио

Даавуун дахь синтетик буюу хиймэл ширхэгтийн орцын хувь, хэмжээ

4.10 Байгалийн гаралтай ширхэгт

Байгаль дээр байх амьтны болон ургамлын гаралтай ширхэгт, ноос, ноолуур, хөвөн, олс гэх мэт

4.11 Эрүүл ахуйн шаардлага

Хувцасны дулаан хадгалах чадвар, материалын агаар нэвтрүүлэх байдал, будгийн тогтвор, чийг шингээх чадвар зэрэг хүний эрүүл мэнд, аюулгүй байдал

4.12 Эдэлгээний шаардлага

Хувцасны эдэлгээний явцад найдвартай, үндсэн шинж чанар, зориулалтаа алдахгүйгээр эдэлгээ даах, арчилж цэвэрлэх, засварлах боломжтой байх

4.13 Эргономикийн шаардлага

Хүний биеийн тайван болон хөдөлгөөнтэй үед бие галбарт тохирсон, хувцасны бүрдэл хэсгүүдийг ашиглахад эвтэйхэн, хүний биеийн чөлөөт хөдөлгөөнийг хангах /хувцас өмсөж тайлахад хялбар байх, халаас товчны оновчтой байрлал, хувцасны жин гм/

5 Ангилал

УБТЗ-ын гадаа орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцасны ангилалыг БС-01:2016-д нийцүүлж сонгоно.

6 Ерөнхий шаардлага

Гадаа орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцсыг ажиллах орчин, нөхцөлд тохируулан ажлын хувцасны ерөнхий шаардлагад нийцүүлэн, батлагдсан эх загвар, техникийн баримт бичгийн дагуу үйлдвэрлэлийн зохих технологиор үйлдвэрлэнэ.

Энэхүү стандартын ерөнхий шаардлага нь дараах үндсэн хэсгүүдээс бүрдэнэ. Үүнд:

- 12.1 Хувцасны материалд тавих шаардлага
- 12.2 Хувцасны үйлдвэрлэлийн явцад тавих шаардлага
- 12.3 Бэлэн хувцсанд тавих шаардлага
- 12.4 Хувцас савлах, тээвэрлэх, хадгалахад тавих шаардлага
- 12.5 Хувцас хүлээн авах, шалгахад тавих шаардлага

6.1 Хувцасны материалд тавих шаардлага

6.1.1 Өнгөний шийдэл

Гадаа орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улирлын ажлын хувцасны өнгө нь ажлын байр, албан тушаалаас хамаарахгүйгээр хувцасны өнгө, өнгөний хосолгоо ижил байна.

Хүрэмний энгэр, ар болон ханцуйн доод бүрдэл хэсгийн өнгө нь Хөх (Pantone 19-4052; TPX Classic blue), Хөх (Pantone 19-4057; TPX True blue), энгэр, арын дээд хөндлөн оруулга, ханцуйн дээд бүрдэл хэсгийн өнгө нь Цэнхэр (Pantone 16-4132; TPX Little boy blue) хосолгоонд нийцнэ.

Өмдний ар болон урд тал нь Хөх (Pantone 19-4052; TPX Classic blue), Хөх (Pantone 19-4057; TPX True blue), хажуугийн ил халаасны тагны өнгө нь Цэнхэр (Pantone 16-4132; TPX Little boy blue) хосолгоонд тус тус нийцнэ.

6.1.2 Өнгөний хослол

Хүрэм болон өмдний их бие нь Хөх (Pantone 19-4052; TPX Classic blue), Хөх (Pantone 19-4057; TPX True blue), энгэр болон арын дээд хөндлөн оруулга, ханцуйн дээд оруулга, өмдний халаасны таг, өвдөгний хавчуурга нь Цэнхэр (Pantone 16-4132; TPX Little boy blue) хосолгоотой.

6.1.3 Хувцасны гадар давхаргын материал

Гадар давхаргын материалын чанар нь тус стандартад заагдсан норматив үзүүлэлтүүдийг хангаж байна. Хувцсыг бэлтгэхэд байгалийн болон холимог ширхэгтүүдийн холио бүхий даавуу материалыг ашиглана. Даавуу нь төрөл бүрийн бүрхүүл, гүйцэтгэн боловсруулалттай байж болно (ус, тос, салхи үл нэвтрүүлэх г.м).

Хувцсанд ашиглах материалууд нь эрүүл ахуйн нормативуудыг хангасан байна. Хувцасны гадар давхаргын зориулалтаар ашиглах материалд тавигдах шаардлагуудын үзүүлэлт нь 1-р хүснэгтэд заасантай тохирно.

Гадар давхаргын материалын үзүүлэлтүүд

1-р хүснэгт

Үзүүлэлтийн нэр	Үзүүлэлтийн утга
Гадаргуугийн нягт, г/м ² , багагүй	190-260
Хиймэл ширхэгтийн агууламж, %, ихгүй	30
Агаар нэвтрүүлэлт, дм ³ /м ² с, ихгүй	20
Урагдалтын ачаалал, Н, багагүй: - Суурь утасны дагуу - Хөндлөн утасны дагуу	30 25
Элэгдэлт тэсвэрлэх, цикл, багагүй: - Хөвөн даавуу - Хиймэл ширхэгтийн холиотой даавуу	4000 5000
Тасралтын ачаалал, Н, багагүй: - Хөвөн даавуу /Суурь /хөндлөн утасны дагуу - Хиймэл ширхэгтийн холиотой даавуу Суурь/ Хөндлөн утасны дагуу	700/492 1008/400
Угаалтын дараах агшилт, суналт, % , ихгүй: - Суурь утасны дагуу - Хөндлөн утасны дагуу	2,5 2,0

6.1.4 Туслах материал

- Туслах материал болох товч, цахилгаан товч нь химийн цэвэрлэгээ, индүүдлэг даах чадвартай байна.
- Хувцасны давхарлага болон туслах тоноглол, оёдлын утасны өнгө нь хувцасны материалтай ижил төстэй байх бөгөөд тэдгээрийн шинж чанар нь үндэсний эсвэл байгууллагын холбогдох стандартад тодорхой заасан байна.

6.2 Хувцасны үйлдвэрлэлийн явцад тавих шаардлага

Дулааны улирлын ажлын хувцсыг уг стандартын шаардлагад нийцүүлэн техникийн баримт бичгийн дагуу батлагдсан эх загвар, өнгөний шийдлээр үйлдвэрлэнэ. Техникийн баримт бичигт дараах зүйлсийг тусгана. Үүнд:

- Дулааны улирлын ажлын хувцасны батлагдсан загвар дизайн ба загварын онцлогоос хамаарсан хэмжилт, бүрдэл хэсгүүдийн зураг, үлгэр, өмсгөл хэмжээ
- Хэрэглэгдэж буй хувцасны материал, үйлдвэрлэх технологи дараалал, өмсөх болон арчлах зааварчилгаа багтана.

Гадаа орчинд ажилладаг ажилтны дулааны улиралд өмсөх ажлын хувцас нь хагас богино урттай хүрэм, өмдний хослолын иж бүрдлээс бүрдэнэ /А хавсралт-Зураг А1, А2, Б1, Б2/.

6.2.1 Хувцасны өмсгөл хэмжээ

Дулааны улирлын ажлын хувцасны өмсгөл хэмжээсийг монгол хүний хэв шинжит биеийн хэмжээсийн дагуу үйлдвэрлэнэ.

6.2.2 Дулааны улирлын хувцасны хийцийн шаардлага

- а. Салхинаас хамгаалах шаардлагыг хангахын тулд хувцасны давхаргад салхинаас хамгаалах материалан нэмэлт давхарлага ашиглаж болно.
- б. Ажлын хувцасны гадуур аюулгүй ажиллагааны хамгаалалтын хантааз өмсөнө.
- в. Хүрэм нь энгэрийн голд салхинаас хамгаалах хаалттай байна. Мөн ханцуйн тохойн хэсэгт давхарлагтай байна.
- г. Өмд нь өгзөг болон өвдөгний орчимд давхарлагатай байна.
- д. Ханцуйны бугуйн хэсэгт салхи нэвтрэлтийг багасгах чангалагчтай манжет эсвэл сүлжмэл манжеттай байх
- е. Хувцасны давхарга хоорондын агаар солилцоог өөрчлөх элементүүдтэй байна. Үүнд: хувцасны эзлэхүүн эсвэл суулт тохироог тохируулагч чангалагч, агаар нэвтрүүлэх сүв гм
- ё. Харанхуй, гэрэлтүүлэг муутай үед хүний нүдэнд өртөх зорилгоор энгэр болон арын оруулган дээр, өмдний урд талд өвдөгний давхарлаганы доор ар тал дээр тус тус гэрэлтдэг цацруулагчтай байна. Цацруулагчны өнгө саарал байна.
- ж. Дулааны улирлын хувцас оёх оёдлын төрөл, ангилал нь MNC ISO 4916:2011, MNS IOS 4915:2012 стандартад нийцэж байна.

6.2.3 Дулааны улирлын ажлын хувцасны оёх технологи ажиллагааны шаардлага

Дулааны улирлын ажлын хувцас оёх технологи ажиллагаа нь дараах шаардлагуудыг хангасан байна.

- а. Оёдол бүрийн төгсгөлд бөхөлгөө хийсэн байх ёстой.
  - Челнокон хатгацан бөхөлгөө нь буцах оёдлоор 0,7-1,0 см урттай,
  - Гинжин хатгацан бөхөлгөө нь 1,0см-т ноогдох хатгацыг нэмэгдүүлэх байдлаар /10 хатгац хүртэл/ эсвэл оёдлын утсыг 0,5-0,7см урттайгаар үлдээх байдлаар,
  - Битүү шугаман бөхөлгөө нь 1 оёдол дээр 1,5-3,0см урттайгаар давхарлаж оёх байдлаар,
- б. Хос зүүтэй машинд нэмэлт төхөөрөмж ашиглан оёх тохиолдолд зах ирмэгүүдийг дараагийн ажилбараар нугалж оёх эсвэл зах ирмэгийг нэгтгэж оёх бол үзүүрүүдийг бөхлөхгүй байж болно.
- в. Товчны нүхний урт нь товчныхоо диаметрээс 0,3-0,5см илүү урт байх ёстой.
- г. Халаас, оноо, товчны нүхний ирмэг нь ТЗМ-р бөхлөгдсөн байх ёстой.
- д. Товч хадах, товчны нүхийг гаргахдаа хамгийн багадаа 2 давхарласан материал дээр хийж гүйцэтгэнэ. Товчийг оёхдоо утасны өнгийг товчны өнгө дагуу сонгоно.
- е. Бүтээгдэхүүний материал, утас, туслах материалын өнгөний шийдлийг загварын техникийн бичиг баримтад зааж өгсөн байна.
- ё. Бүх ил зах ирмэгүүдийг боловсруулсан байх ёстой.

6.3 Бэлэн хувцсанд тавих шаардлага

6.3.1 Байгууллагын таних тэмдэг

УБТЗ-ын таних тэмдгийг хүрэмний зүүн талын ханцуй дээр техникийн баримт бичигт заагдсан хэмжээний дагуу байрлуулна.

6.3.2 Цацруулагчийн байрлал

Хүрэмний цацруулагчийг энгэр, арын хөндлөн оруулга болон ханцуйн дээр Техникийн бичиг баримтад заагдсан байрлал дээр байрлуулна. Мөн өмдний ар болон урд талд өвдөгний давхарлаганы доор хөндлөн байрлаж байхаар тохируулж оёно.

6.3.3 Эрүүл ахуй, аюулгүйн шаардлага

- а. Хувцас нь цаг агаарын болон улирлын нөхцөлд тохирсон байна.

- б. Хувцас нь хүний эрүүл мэндэд хортой болон тааламжгүй нөлөө үзүүлэхээргүй хийц, 6.1.3, 6.1.4, 6.1.5-д заасан шаардлагад нийцсэн материалтай байна.
- в. Хүн нэг бүрийн хувцас, хэрэглэл нь ажилтныг өдөр тутам ажил үүргээ гүйцэтгэх үед цаг агаарын болон орчны таагүй нөлөөллөөс хамгаална.
- г. Хувцас нь чийг шингээлт, агаар нэвтрүүлэлт сайтай, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан хийцтэй байна.
- д. Хүний биед хүрэлцэх хувцасны хэсгүүд нь арьсанд аливаа цочроо, шархлаа үүсгэх хурц ирмэггүй, харшил үүсгэхээргүй бүтэц, агууламжтай материалаар хийгдсэн байна.

6.3.4 Эргономикийн шаардлага

Дулааны улирлын ажлын хувцасны эргономикийн үзүүлэлт нь дараах шаардлагыг хангаж байна. Үүнд:

- а. Дулааны улирлын ажлын хувцас болон түүний бүрдэл хэсгүүд нь өмсөхөд нэн тохирмжтой, тав тухтай байдлыг хангасан байна.
- б. Хувцасны бүрдэл хэсгүүд нь ажилтны аливаа хөдөлгөөнд саад болохооргүй байна.
- в. Хувцас нь өмсөх цаг агаарын нөхцлийн өөрчлөлт, биеийн хөдөлгөөний идэвхитэй байдлын түвшнээс хамаарч гадаад орчинтойгоо агаар солилцоог тохируулах боломжтой байна.
- г. Дулааны улирлын ажлын хувцсыг өмсөөд ажил, үүргээ гүйцэтгэх үед осол гэмтлийн шалтгаан болох ёсгүй.

6.3.5 Эдэлгээний шаардлага

Ашиглалтын явцад хувцасны материалууд болон оёсон оёдол нь урагдахгүй бөх бат, хувцас нь тухайн байгууллагын батлагдсан эдэлгээний хугацааны туршид найдвартай (хэлбэр хадгалалт, элэгдэлт тэсвэрлэлт сайн байх), засварлах боломжтой, шаардлагатай тооны угаалга, индүүдлэгийг тэсвэрлэх чадвартай байна.

6.3.6 Гоо зүйн шаардлага

- а. Тус байгууллагын батлагдсан тушаал, шийдвэрт заасан ёсоор хувцас, хэрэглэлүүдийн загвар, тэдгээрийн өнгийг баримтлаж үйлдвэрлэнэ.
- б. Хувцас, хэрэглэлийн гадаад үзэмж нь чанарын шаардлагад нийцсэн, боловсруулалт нь зохих технологийн шаардлага хангасан байна.

6.3.7 Хувцасны шошгонд тавих шаардлага

Хувцасны шошго нь хувцасны үүрэг, зориулалтыг илэрхийлэх үндсэн мэдээллийн утгыг бүрэн агуулах бөгөөд дараах шаардлагуудыг хангана.

- а. Байгууллагын лого тэмдэглэгээ, түүний байрлал нь уг хувцасны техникийн баримт бичигт заагдсан хэсэгт байрлана.
- б. Хувцас, өмд бүрт шошго хадагдсан байна.
- в. Шошго нь сайн харагдах, уншигдах боломжтой байна.
- г. Шошго нь тухайн хувцасны угаалга, цэвэрлэгээг (угаалга, цэвэрлэгээний тоонд тохирох) тэсвэрлэхээр бат бөх байна.
- д. Шошго нь дараах мэдээллийг агуулна. Үүнд:
  - Үйлдвэрлэгч байгууллагын нэр
  - Хувцасны нэр төрөл
  - Хувцасны хэмжээ (чац, өмсгөл хэмжээ, дүүргэвч)
  - Хувцасны давхаргуудын материалын ширхэгтийн холио
  - Шалгасан огноо
  - Зурган тайлбар
  - Арчилгааны заавар бүхий тэмдгүүд (ISO 3758)

6.4 Хувцас савлах, тээвэрлэх, хадгалахад тавих шаардлага

6.4.1 Хувцас савлах

- а. Хувцас тус бүрийг (хос бол иж бүрдүүлж) тусгай зориулалтын гялгар уутанд савлан, хэд хэдээр нь багцалж хайрцаглана.
- б. Үйлдвэрлэгч нь барааны дагалдах хуудсыг хоёр хувь бичиж, нэг хувийг хайрцагны дотор талд хийж, хоёр дахь хувийг хайрцагны гадна талд наана. Дагалдах хуудсанд бүтээгдэхүүний нэр төрөл, тоо ширхэг, үйлдвэрлэгчийн нэр хаяг, огноог бичсэн байна.
- в. Хайрцагны хажуу талд ус, чийгээс хамгаалахыг анхааруулсан таних тэмдгийг тод өнгөөр тэмдэглэсэн байна.

6.4.2 Хувцас хадгалах

- а. Ажлын хувцсыг нарны гэрлийн шууд тусгалаас хамгаалан халаалтын хэрэгслэлээс 1м, хананаас 0,5м-ийн зайд, 60%-иас багагүй чийгшилтэй өрөөнд шалнаас 0,2м-ээс багагүй өндөртэй зориулалтын тавиур дээр битүү сав /баглаа, боодол/-д, хадгална.
- б. Хувцсыг органик уусгагчууд, хүчил, шүлт болон бусад төрлийн бодисоос тусад нь хадгална.
- в. Бохирдсон хувцас, хэрэглэлийг тусгай хүлээн авах өрөөнд бохирдолтын зэрэг болон бохирдсон нөхцөл байдлаар нь ангилан угаалга, хими цэвэрлэгээнд шилжүүлэхэд бэлтгэнэ.

6.4.3 Хувцас тээвэрлэх

Хувцсыг ус, чийг, тоосноос хамгаалж, бүрхүүлтэй буюу тусгай зориулалтын тээврийн хэрэгслээр захиалагч байгууллага руу тээвэрлэн хүргэж өгнө.

6.5 Хувцас хүлээн авах, шалгахад тавих шаардлага

Үйлдвэрлэгч тал:

- а. Хувцасны хог, тоос, утасны үзүүрийг түүж цэвэрлэсэн байна.
- б. Багц дахь хувцас нэг бүрийг хувцасны нэр төрөл, шинж чанар, материал сонголт, хийц, технологийн шаардлагад тохирч байгаа эсэхийг шалгасан байна.
- в. Захиалагч байгууллага шаардлагатай гэж үзвэл үйлдвэрлэгч үйлдвэрлэсэн хувцасны чанарын үзүүлэлтийг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар тодорхойлуулсан байна.

Захиалагч тал:

- а. Бэлэн болсон хувцсыг энэхүү стандарт болон холбогдох стандартад заасан үзүүлэлт, шаардлага, захиалагчийн баталсан загварын дагуу шалгаж хүлээн авна. Нийлүүлж буй нийт хувцасны 10 хувийг түүвэр судалгаанд сонгон, нарийвчлан шалгана.
- б. Захиалагч тал бэлэн бүтээгдэхүүнийг багцаар хүлээн авна. Багц нь дагалдах бичигтэй, үйлдвэрлэгчтэй байгуулсан гэрээнд заагдсан тооны хувцас байна.
- в. Хувцасны өмсгөл хэмжээг багц дахь хувцаснаас түүвэрлэх аргаар сонгож шалгана.
- г. Бэлэн бүтээгдэхүүний чанарыг шаардлага хангасан манекен ашиглаж эсвэл ширээн дээр дэлгэж тавиад нүдээр харж, зориулалтын мэргэжлийн багаж хэрэгслийн тусламжтайгаар шалгана.
- д. Бүтээгдэхүүний шугаман хэмжээг металл шугамаар хэмжинэ. Хэрэглэгдэж байгаа шугам нь стандартын шаардлага хангасан байх ба механик гажилт болон элэгдэлтэд ороогүй байна.
- е. Хувцас хүлээн авах явцад захиалагч, ханган нийлүүлэгч, үйлдвэрлэгч байгууллагуудын хооронд гарсан маргааныг хөндлөнгийн итгэмжлэгдсэн лабораторийн шинжилгээний дүнг үндэслэн шийдвэрлэнэ.

ТӨГСӨВ.

Зураг А1. Дулааны улирлын ажлын эрэгтэй хүрэмний гадаад байдлын зураг

Зураг А2. Дулааны улирлын ажлын эрэгтэй өмдний гадаад байдлын зураг

Зураг Б1. Дулааны улирлын ажлын эмэгтэй хүрэмний гадаад байдлын зураг

Зураг Б2. Дулааны улирлын ажлын эмэгтэй өмдний гадаад байдлын зураг

ТЕНДЕРИЙН УРИЛГА

Тендерийн урилгыг бэлтгэх санамж

Тендерийн урилгыг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухайхууль, “Босго үнэ батлах тухай” Засгийн газрын 2006 оны 22 дугаар тогтоол, Сангийн сайдын 2006 оны 55 дугаар тушаалаар батлагдсан “Цахим сүлжээнд тендерийн урилга, үр дүнг зарлан мэдээлэх журам”-д заасны дагуу бэлтгэж, зарлан мэдээлнэ.

Тендерийн урилгын зорилго нь эрх бүхий тендерт оролцогчид тендер шалгаруулалтад оролцох боломж олгож энэ тухай шийдвэр гаргахад нь шаардлагатай мэдээллээр хангахад оршино.

Урьдчилсан сонголт явуулсан нөхцөлд урилга болон тендерийн баримт бичгийг зөвхөн урьдчилсан сонголтод шалгарсан оролцогчдод илгээж, тендер шалгаруулалтад оролцуулна.

Хавсралт№3

ТЕНДЕРИЙН УРИЛГА

Огноо : 2020-01-27

Тендер шалгаруулалтын нэр: “УБТЗ”-ын ажилчдын зуны ажлын хувцас оёулах

Тендер шалгаруулалтын дугаар: УБТЗ/2020/НТШ/02

Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн Улаанбаатар төмөр зам нийгэмлэг эрх бүхий тендерт оролцогчдоос А“УБТЗ”-ын ажилчдын зуны ажлын хувцас оёулах тухай хялбаршуулсан цахим тендер ирүүлэхийг урьж байна.

Тендерийн баримт бичгийг эргэж төлөгдөхгүй нөхцөлтэйгөөр иж бүрдлээр нь 50,000 төгрөгөөр худалдан авч болно. Төлбөрийг ХХБ-ны 405010725 тоот дансанд тушаана. Төлбөр хүлээн авагч: Худалдан авалт, борлуулалтын алба.

Тендер нь түүнийг нээсэн өдрөөс эхлэн 30 хоногийн дотор хүчинтэй байна.

Тендерийн баталгаа ирүүлнэ. Үүнд:

Багц №1 1.023.429 төг

Багц №2 1.023.429 төг

Багц №3 1.003.580 төг

Багц №4 1.002.960 төг

Тендерийг 2020 оны 02-р сарын 27 -ны өдрийн 10 цаг 00 минут -аас өмнө www.tender.gov.mn цахим хаягаар ирүүлэх ба нээлтэд оролцох хүсэлтэй тендерт оролцогчдыг байлцуулан тендерийг 2020 оны 02-р сарын 27 -ны өдрийн 10 цаг 30 минут - т нээнэ.

Гадаадын этгээд тендер ирүүлэх эрхтэй эсэх: Эрхгүй

Сонирхсон этгээд тендерийн баримт бичиг болон бусад мэдээллийг доорх хаягаар авч болно.
Монгол, Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, 3-р хороо , Сөүлийн гудамж - 42, УБТЗ-ын удирдах газар, 275 тоот, Утас: 242166, 242167, Факс: 976-21-242178
Имэйл хаяг: nh@ubtz.mn
Веб хаяг: www.ubtz.mn